

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Ακαδημαϊκό Έτος 2020-2021

Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
«Εκπαίδευση Ενηλίκων»

Διπλωματική Εργασία

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

Λαμπρινού Ελένη

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Μπουρμπούλη Αγγελική

Πάτρα, Σεπτέμβριος 2021

© Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2021

Η παρούσα Εργασία καθώς και τα αποτελέσματά αυτής, αποτελούν συνιδιοκτησία του ΕΑΠ και του φοιτητή, ο καθένας από τους οποίους έχει το δικαίωμα ανεξάρτητης χρήσης, αναπαραγωγής και αναδιανομής τους (στο σύνολο ή τμηματικά) για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, σε κάθε περίπτωση αναφέροντας τον τίτλο και το συγγραφέα της Εργασίας καθώς και το όνομα του ΕΑΠ όπου εκπονήθηκε.

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων : Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

Λαμπρινού Ελένη
Α.Μ. 126813

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας:

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Μπουρμπούλη Αγγελική
Συνεπιβλέπων Καθηγητής: Κουτροβίδης Παναγιώτης

Πάτρα, Σεπτέμβριος 2021

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η διεξαγωγή της έρευνας αυτής εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος «Εκπαίδευση Ενηλίκων», της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών που υλοποιείται από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο κατά το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021. Επιχειρεί να διερευνήσει τις εκπαιδευτικές απόψεις των εκπαιδευτικών ΙΕΚ, σχετικά με το ρόλο της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Για την ολοκλήρωση της Διπλωματικής αυτής Εργασίας, χρωστάω αρχικά ένα μεγάλο ευχαριστώ στην επιβλέπουσα καθηγήτρια, κα Μπουρμπούλη Αγγελική, χωρίς τη συμπαράσταση και τις συμβουλές της οποίας η Διπλωματική αυτή Εργασία δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί, καθώς και στον συνεπιβλέποντα καθηγητή κ. Κουτροβίδη Παναγιώτη για τη σημαντική συμβολή του. Επίσης, ευχαριστώ θερμά τους/τις Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας, που δέχθηκαν να λάβουν μέρος στην ερευνητική διαδικασία, με τις συνεντεύξεις που μου παραχώρησαν.

Περίληψη

Αντικείμενο της συγκεκριμένης Διπλωματικής Εργασίας είναι ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, ως μία καινοτόμος εκπαιδευτική μέθοδος. Με την εφαρμογή της σύγχρονης αυτής διδακτικής πρακτικής, δίνεται πλέον η δυνατότητα διάκρισης του τρόπου επίτευξης των μαθησιακών στόχων σε μεγάλο βαθμό, σε σχέση κυρίως με τους ενήλικες εκπαιδευόμενους και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτών. Με βάση αυτό το θέμα αλλά και τις ερευνητικές ελλείψεις, με την έρευνα αυτή θέλει να διερευνηθεί ο τρόπος που αξιολογείται και εφαρμόζεται η Τηλεκπαίδευση και τα εκπαιδευτικά της προγράμματα στην εκπαιδευτική διεργασία των ΙΕΚ, από τους εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ. Πιο συγκεκριμένα, με τα ερωτήματα της έρευνας δίνεται έμφαση στις απόψεις των εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ για το ρόλο που διαδραματίζει η Τηλεκπαίδευση στην εκπαιδευτική διαδικασία, τους παράγοντες που συμβάλλουν στην αξιοποίηση και στην εφαρμογή της στη διδασκαλία στα ΙΕΚ, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην εφαρμογή τους αλλά και για την ανάγκη επιμόρφωσής τους. Για τη διεξαγωγή της έρευνας η ποιοτική μέθοδος θεωρήθηκε κατάλληλη και ως μέσο συλλογής των δεδομένων η ατομική ημιδομημένη συνέντευξη. Οι συνεντεύξεις δόθηκαν από Εκπαιδευτές/τριες ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας, οι οποίοι έχουν εφαρμόσει και εφαρμόζουν την Τηλεκπαίδευση στη διδασκαλία τους.

Λέξεις Κλειδιά: Τηλεκπαίδευση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης .

ABSTRACT

The subject of this dissertation is the role of Teleeducation in the designing of educational programmes in adult education, as an innovative educational teaching method. By applying this modern teaching practice, we can now distinguish the way learning objectives are largely achieved, especially regarding adult learners in accordance with their particular characteristics. On the basis of this issue and the research deficiencies, this research wanted to explore how Vocational Training Institute instructors evaluate and apply teleeducation to the Vocational Training Institute educational process. In particular, the research questions highlight the views of Vocational Training Institute instructors on the role that Teleeducation plays in the educational process, the factors contributing to its exploitation and application in teaching in Vocational Training Institute, the difficulties they face in their implementation and the need for adequate training. For the conduct of the survey the qualitative method was considered appropriate and as a means of data collection the individual semi-structured interview. The interviews were given by Vocational Training Institute adult educators who have applied and applied teleeducation in their teaching.

Keywords: Teleeducation, Adult Education, Vocational Training Institute.

Πίνακας περιεχομένων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
Περίληψη.....	5
ABSTRACT.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ.....	13
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ Η ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ..	13
1.1 Φορείς Εκπαίδευσης ενηλίκων	13
1.2 Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) - ΟΑΕΔ.....	14
1.3.Δημόσια ΙΕΚ	14
1.4.Η έννοια «Τηλεκπαίδευση».....	15
1.4.1. Η λειτουργία ενός μαθήματος Τηλεκπαίδευσης.....	15
1.4.2 Ψηφιακό Σχολείο.....	16
1.4.3 Οφέλη για τους εκπαιδευόμενους.....	18
1.4.4 Οφέλη για τους εκπαιδευτές.....	18
1.4.5 Οφέλη για τους εκπαιδευτικούς οργανισμούς.....	19
1.5Θεωρητικό και τεχνολογικό πλαίσιο υλοποίησης των προγραμμάτων ΙΕΚ.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ ΤΠΕ... 22	22
2.1.Δυσκολίες στην εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης και στη χρήση των ΤΠΕ.....	22
2.2 Παιδαγωγικές προδιαγραφές για το εκπαιδευτικό λογισμικό.....	24
2.3 Εκπαιδευτικά προγράμματα και αποτελεσματική μάθηση στους ενήλικες.....	26
2.4.Επιμόρφωση.....	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ	29
3.1 Έρευνες στο εξωτερικό	29
3.2 Έρευνες στην Ελλάδα	31
3.3 Κριτική αποτίμηση της βιβλιογραφικής ανασκόπησης	33

3.4 Σημασία και αναγκαιότητα της έρευνας	34
ΔΕΥΤΕΡΟΜΕΡΟΣ	35
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ- ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:ΣΤΟΧΟΙ, ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ, ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	35
4.1 Σκοπός και στόχοι της έρευνας	35
4.2 Τα Ερευνητικά Ερωτήματα και οι Άξονες της Έρευνας.....	3535
4.3 Ερευνητική μέθοδος.....	37
4.4 Η Μέθοδος Συλλογής των Δεδομένων	3737
4.5 Εργαλείο συλλογής δεδομένων	38
4.5.1 Η Διαδικασία συλλογής των δεδομένων.....	39
4.6 Ο Πληθυσμός και το δείγμα της έρευνας.....	40
4.6 .1 Το προφίλ των συμμετεχόντων.....	41
4.7 Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων	41
4.8 Αξιοπιστία και Εγκυρότητα της Έρευνας	42
4.9 Περιορισμοί της έρευνας.....	42
ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ.....	43
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ	43
5.1 Ανάλυση υλικού συνεντεύξεων.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6:ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	55
6.1 Συζήτηση.....	55
6.2 Συμπεράσματα της έρευνας.....	5858
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	61
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α Οδηγός Συνέντευξης.....	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β Έντυπο Συγκατάθεσης.....	69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ Το πρωτόκολλο της συνέντευξης για Εκπαιδευτές/τριες ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας.....	70
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ Κωδικοποίηση υλικού συνεντεύξεων.....	74

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε Οι απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των Εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ.....	75
---	-----------

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΙΕΚΙνστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΟΑΕΔ   Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

ΤΠΕ   Τεχνολογία Πληροφορικής και Ενημέρωσης

ΕξΑΕ   Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία έτη και περισσότερο την περίοδο που διανύουμε, γίνεται εύκολα αντιληπτό πως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση θεωρείται μια σύγχρονη διδακτική τάση στην εκπαίδευση και μάλιστα στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Ειδικότερα, με την προσέγγιση της εκπαίδευσης μέσω της τεχνολογίας, αντιλαμβανόμαστε ότι οι τρόποι που εφαρμόζονται στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση έχουν σημειώσει τεράστια και ταχύτατη πρόοδο λόγω του διαδικτύου και των πολυμέσων. Τα δίκτυα και οι τηλεπικοινωνίες έχουν αναπτυχθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να έχουν ανοιχτεί νέοι εκπαιδευτικοί ορίζοντες και να παρέχονται νέες και ποικίλες επιλογές. Με τα δίκτυα υπολογιστών έχουν εκμηδενιστεί οι αποστάσεις και προσφέρονται καινοτόμοι επικοινωνιακοί τρόποι.

Η εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διεργασία γίνεται με συγκεκριμένη λειτουργία, να αποτελέσουν δηλαδή τα εκπαιδευτικά της προγράμματα την αφετηρία για να επιτευχθεί μια ολοκληρωμένη μάθηση κατά την οποία, θα υπάρξει προσέγγιση ποικίλων θεμάτων σε γνωστικό επίπεδο και ταυτοχρόνως να ενισχύονται όσοι συμμετέχουν για να συμμετάσχουν με ενεργό τρόπο και να εκφράζονται συναισθηματικά, να ενισχυθεί ταυτόχρονα η ενεργοποίηση της φαντασίας τους και η καλλιέργεια της κριτικής τους σκέψης. Με το αριθ. πρωτ. Κ1/31151/23-02-2016 έγγραφό της Διεύθυνσης Δια Βίου Μάθησης, έχουν κληθεί από το Φεβρουάριο του 2016, όλα τα Δημόσια ΙΕΚ για την εφαρμογή της λειτουργίας πλατφόρμας ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης στο πλαίσιο της κατάρτισης που παρέχεται.

Οι πολλοί και διαφορετικοί τρόποι προσέγγισης, σε θεωρητικό αλλά και ερευνητικό πλαίσιο, έθεσαν ως αντικείμενο της διπλωματικής αυτής εργασίας την εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και συγκεκριμένα στα ΙΕΚ. Το ενδιαφέρον για το θέμα αυτό προήλθε από την ανάγκη εκσυγχρονισμού της διδασκαλίας στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, κυρίως λόγω των πρωτόγνωρων συνθηκών που όλοι βιώνουμε για την αποτροπή της διασποράς του κορονοϊού SARS-COV-2. Ταυτοχρόνως, η αξιοποίηση της τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διεργασία είναι ένα καινοτόμο εκπαιδευτικό μέσο που διαφαίνεται κυρίως από την ενίσχυση των ερευνών σχετικά με τις απόψεις των Εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ για το μέσο αυτό στη διδασκαλία τους, καθώς τα ΙΕΚ αποτελούν βασικό φορέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Σκοπός της έρευνας αποτελεί η μελέτη συγκεκριμένων διαστάσεων της αξιοποίησης της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και συγκεκριμένα στα ΙΕΚ της Στερεάς Ελλάδας , για να γίνει κατανοητή η σημασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης όσον αφορά την Εκπαίδευση Ενηλίκων. Ειδικότερα, η έρευνα στοχεύει στη διερεύνηση των απόψεων των Εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας για το ρόλο της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στη διδασκαλία των ΙΕΚ, στους παράγοντες που ενισχύουν αυτή τη διδακτική προσέγγιση, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην εφαρμογή της και στην ανάγκη επιμόρφωσης των Εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ στον τομέα αυτό.

Τα ερευνητικά ερωτήματα είναι τα ακόλουθα:

- Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν στην εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία στα ΙΕΚ, σύμφωνα με τις απόψεις των Εκ/τών Ενηλίκων ΙΕΚ;
- Ποιες είναι οι δυσκολίες στην εφαρμογή και αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία, στα ΙΕΚ, σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων Εκπαιδευτών /τριών ΙΕΚ ;
- Ποιες είναι οι απόψεις των συμμετεχόντων, σε σχέση με τις ανάγκες επιμόρφωσής τους στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ;

Η έρευνα αυτή είναι σημαντική γιατί η Τηλεκπαίδευση στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αποτελεί ένα σχετικά καινούργιο ερευνητικό πεδίο το οποίο είναι αποδεκτό από τους εκπαιδευτές ενηλίκων και το γεγονός ότι διεξάγεται μια τέτοια έρευνα στα ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας θα καταστήσει πιο ευρύ το πεδίο των ερευνητικών αποτελεσμάτων που έχουμε ως αυτή τη στιγμή. Επιπροσθέτως, με την καταγραφή των απόψεων των Εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας θα μπορέσουν να γίνουν βελτιώσεις και αλλαγές στην διδακτική εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα ΙΕΚ.

Η έρευνα αυτή διακρίνεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος αναπτύσσεται το θεωρητικό μέρος της μέσα από πέντε ενότητες. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται λόγος για τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης(ΙΕΚ) ως φορέα της εκπαίδευσης ενηλίκων, για την έννοια της Τηλεκπαίδευσης και το πλαίσιο του Ψηφιακού Σχολείου, επιχειρώντας ανάλυση του περιεχόμενου τους, καθώς και τα οφέλη της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων περισσότερο. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι δυσκολίες που προκύπτουν και η ανάγκη επιμόρφωσης των

εκπαιδευτών ενηλίκων για την ορθή διεξαγωγή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται βιβλιογραφική επισκόπηση ερευνών τόσο σε Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό και τονίζεται παράλληλα η σημασία και η αναγκαιότητα της έρευνας αυτής.

Στο δεύτερο μέρος της έρευνας, στο ερευνητικό μέρος, αναλύεται το μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας. Αρχικά, διατυπώνονται ο ερευνητικός στόχος και τα ερευνητικά ερωτήματα και αναλύεται η ερευνητική μεθοδολογία.

Στη συνέχεια, στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται και αναλύονται τα ερευνητικά ευρήματα και τέλος γίνεται συζήτηση για τα αποτελέσματα της έρευνας και διατυπώνονται προτάσεις για έρευνα στο μέλλον.

Η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε ήταν η ποιοτική μέθοδος και για αυτό πήραμε 12 συνεντεύξεις από τους Εκπαιδευτές/τριες ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας με θεματολογία που αφορά την εμπειρία τους στην εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία των ΙΕΚ, τις απόψεις τους για το θέμα αυτό τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν αλλά και την ανάγκη επιμόρφωσής τους.

Υπάρχουν βέβαια και κάποιοι περιορισμοί αναφορικά με τη διεξαγωγή της έρευνας, που αφορούν κυρίως το είδος της έρευνας αλλά περισσότερο έχουν να κάνουν με τις έκτακτες συνθήκες που επικρατούν σε παγκόσμιο επίπεδο λόγω του Covid 19, οι οποίες θα επηρεάσουν ενδεχομένως το χρόνο, το χώρο και γενικότερα τις συνθήκες διεξαγωγής της, δημιουργώντας επιπρόσθετο άγχος.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ Η ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Δια Βίου Μάθηση δeneίνεται ένα θέμα που απασχολεί μόνο την εποχή μας καθώς από την αρχαιότητα είχε καταστεί φανερή η αναγκαιότητα διαρκούς μάθησης για τον άνθρωπο σε όλη την πορεία της ζωής του, επιτρέποντάς του έτσι να συμμετάσχει ενεργά στο εκάστοτε κοινωνικό και ιστορικό πλαίσιο. Στις αρχές του 20ου αιώνα, οι ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες έπρεπε να βελτιώσουν το μορφωτικό τους επίπεδο και τα λαϊκά κινήματα εκείνη την περίοδο, απαιτούσαν την εφαρμογή του θεσμού της Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Κόκκος, 2005). Ιδρύθηκαν λοιπόν και ξεκίνησαν να λειτουργούν διάφοροι φορείς εκπαίδευσης που σχετίζονται με τους ενήλικες, με έμφαση στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης, που αποτελούν καινοτομία στο χώρο της εκπαίδευσης ενηλίκων

1.1 Οι Φορείς Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Η σύγχρονη εποχή, με τις συνεχείς μεταβολές σε κάθε τομέα, ανέδειξε την αναγκαιότητα της γνωστικής διεύρυνσης για τη διεύρυνση της συνεννόησης και της επικοινωνίας των ανθρώπων. Ως αποτέλεσμα αυτών των αλλαγών που προαναφέρθηκαν ήταν και η απαίτηση κατάρτισης και επανακατάρτισης των ατόμων. Με την εμφάνιση της θεωρίας περί ανθρώπινου κεφαλαίου, στα μέσα του 20ου αιώνα, αλλά και των διαρκών προκλήσεων λόγω της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής και επιστημονικής εξέλιξης, ενδιαφέρον προκάλεσε ο θεσμός της εκπαίδευσης ενηλίκων στην πολιτική σκηνή (Παπασταμάτης, Βαλκάνος, Πανιτσίδου & Ζαρίφης, 2010).

Οι φορείς της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης που ορίζουν το θεσμικό πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα είναι :

- Τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας(ΣΔΕ) που αφορούν τους ενήλικες με ανολοκλήρωτη την υποχρεωτική εκπαίδευση.

- Οι Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης που αφορούν τα άτομα που ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση.
- Τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), που απευθύνονται σε αποφοίτους τυπικής μη υποχρεωτικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Τα Κέντρα Δια Βίου μάθησης, με παροχή διαρκούς κατάρτισης και εκπαίδευσης (<http://www.ideke.edu.gr>)

1.2 Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) - ΟΑΕΔ.

Ο ΟΑΕΔ, εκτός από τον τομέα της Μαθητείας, απλώνει τη δράση του και στο χώρο της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης με 15 ΙΕΚ σε όλη την Ελλάδα, με 2800 σπουδαστές και 44 σύγχρονες ειδικότητες. Τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης του ΟΑΕΔ τα εποπτεύει η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με στόχο την παροχή επαγγελματικής κατάρτισης αρχικά . Στόχος τους είναι να παρέχουν στους καταρτιζόμενους αρχική επαγγελματική κατάρτιση και την εξασφάλιση ανάλογων προσόντων, παρέχοντας στους καταρτιζόμενους επιστημονικές, τεχνικές, επαγγελματικές και πρακτικές γνώσεις καθώς και τη δυνατότητα ανάπτυξης τέτοιων δεξιοτήτων προκειμένου να διευκολυνθεί η ένταξη τους στην παραγωγική διαδικασία (www.oaed.gr). Η φοίτηση στα ΙΕΚ είναι πέντε (5) εξάμηνα, χωρισμένη σε τέσσερα (4) εξάμηνα, με θεωρητική και εργαστηριακή κατάρτιση διάρκειας ως 1.200 διδακτικές ώρες που αφορούν την ειδικότητα, με βάση συγκεκριμένα προγράμματα σπουδών και ακολουθεί ένα(1) εξάμηνο που αφορά την Πρακτική Άσκηση ή Μαθητεία και έχει διάρκεια 960 ώρες. Στα ΙΕΚ του ΟΑΕΔ οι απόφοιτοι εξασφαλίζουν (αφού δώσουν εξετάσεις πιστοποίησης για αρχική επαγγελματική κατάρτιση) Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας Επιπέδου 5.

1.3 ΔΗΜΟΣΙΑ ΙΕΚ

Το πλαίσιο βάσει του οποίου λειτουργούν τα δημόσια ΙΕΚ, έχει την προέλευσή του στη δεκαετία του '90, τότε που η ίδρυση των ΙΕΚ σχετιζόταν με δομές του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Ωστόσο, η σημαντική εξέλιξη των απαιτήσεων και των δεδομένων της δημόσιας πολιτικής της Αρχικής

Επαγγελματικής Κατάρτισης, σήμαινε πως το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο δεν είναι πλέον επίκαιρο και είναι αρκετά δυσλειτουργικό σε αρκετά σημεία του.

Ο Ν. 3879/2010 προέβλεψε τη μεταφορά των δημοσίων ΙΕΚ στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και εξουσιοδότησε την έκδοση Κανονισμού Λειτουργίας αυτών των ΙΕΚ. Το Τμήμα Επαγγελματικής Επιμόρφωσης της ΓΓΔΒΜ, συνεργάστηκε με εξωτερικό σύμβουλο τεχνικής υποστήριξης και συνέταξε σχετικό σχέδιο ώστε μελλοντικά να μεταβούν τα δημόσια ΙΕΚ στις Περιφέρειες και να ενσωματωθεί η εμπειρία της εφαρμογής του πλαισίου που υφίστατο πριν.

Πέντε ενότητες αποτελούν το σχέδιο κανονισμού: Εκπαιδευτικό Πλαίσιο, Διασφάλιση Ποιότητας, Φοίτηση, Εκπαιδευτές, Οργάνωση - Διοικητική Λειτουργία(www.gsae.edu.gr).

1.4 Η έννοια «Τηλεκπαίδευση»

Η εκπαίδευση εξ αποστάσεως αποτελεί μία μορφή ελεύθερης εκπαίδευσης, στην οποία ο εκπαιδευτής και οι εκπαιδευόμενοι δεν απαιτείται να βρίσκονται στο ίδιο τοπικό σημείο. Η επικοινωνία του εκπαιδευτή και των εκπαιδευομένων γίνεται με κάποιο μέσο όπου η επικοινωνία είναι αμφίδρομη, σύγχρονη ή ασύγχρονη και ονομάζεται τηλεεκπαίδευση ή τηλεπαιμόρφωση. Για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ο θεωρητικός της εκπαίδευσης Michael Moore έδωσε τον εξής ορισμό : «η οικογένεια των μεθόδων διδασκαλίας όπου οι εκπαιδευτικές στάσεις υλοποιούνται χωριστά από τις συμπεριφορές μάθησης προκειμένου να υπάρχει διευκόλυνση στην επικοινωνία εκπαιδευομένων και εκπαιδευτή μέσω εκτυπωτικών, ηλεκτρονικών, μηχανικών ή οποιωνδήποτε άλλων συσκευών»(Καρούλης- Πορμπόρης, 2005).

1.4.1 Η λειτουργία ενός μαθήματος Τηλεκπαίδευσης

Στις πιο πολλές περιπτώσεις, η πραγματοποίηση του μαθήματος της Τηλεκπαίδευσης γίνεται με τον ίδιο τρόπο που γίνεται και το δια ζώσης μάθημα. Μόλις ξεκινάει το μάθημα, γίνεται από τον εκπαιδευτή συνοπτική παρουσίαση της θεματολογίας του μαθήματος και τίθενται οι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν με την ολοκλήρωση του. Ακολούθως, στις «συναντήσεις» που θα ακολουθήσουν ζητείται από τον εκπαιδευόμενο να μελετήσει ένα θέμα και να κάνει ορισμένες εργασίες, ή ατομικά ή

σε συνεργασία με άλλους. Στο τέλος θα γίνει παρουσίαση αυτών των εργασιών, για τις οποίες θα συζητήσουν και θα κάνουν σχόλια. Βεβαίως, υπάρχει και σημαντική διαφοροποίηση ανάμεσα στην εικονική και στη φυσική τάξη. Αρχικά, δίνεται η δυνατότητα σε κάποιον να παρακολουθεί τα μαθήματα όποτε μπορεί και δεν υπάρχει η υποχρέωση τήρησης κάποιου ωραρίου. Όμως, ακριβώς λόγω της απουσίας εννοιών όπως η έννοια του ωρολογίου προγράμματος και καθώς ο μαθητής δεν είναι δυνατόν να έρχεται συνεχώς σε άμεση επαφή με κάποιον άλλο εκπαιδευόμενο ή εκπαιδευτή, είναι βασικό για κάποιον να πηγαίνει σύμφωνα με τις οδηγίες όταν επικοινωνεί με την «τάξη» του. Ταυτόχρονα, διαφορά είναι και η συχνή συμμετοχή ενός άλλου προσώπου, που ο ρόλος του είναι αυτός του «διευκολυντή». Αυτό το πρόσωπο έχει την ευθύνη για το τεχνικό κομμάτι του μαθήματος, και είναι ο επόπτης της σωστής χρήσης της τεχνολογίας και συνεπώς της μαθησιακής αποδοτικότητας. Ο ρόλος του είναι σημαντικός για τη διδακτική διεργασία ακόμη και αν οι τάξεις διαθέτουν περιορισμένες τεχνολογικές εφαρμογές αλλά και γιατί πρέπει να αντιλαμβάνεται τις ανάγκες των εκπαιδευομένων και να κατανοεί τις επιθυμίες του εκπαιδευτή (Καρούλης- Πορμπόρης, 2005).

1.4.2 Ψηφιακό σχολείο

Το Ψηφιακό Σχολείο, (<http://digitalschool.minedu.gov.gr>), αποτελεί το σχολείο της σύγχρονης ψηφιακής εποχής και κεντρική δράση του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων προκειμένου να εισαχθούν οι ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διεργασία και να αξιοποιηθούν οι νέες υποδομές εντός του σχολικού περιβάλλοντος. Ο τρόπος επικοινωνίας στο ψηφιακό σχολείο και οι μορφές τηλεκπαίδευσης μπορούν να καταταχθούν σε δύο κατηγορίες:

- **Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση**, στην οποία όσοι συμμετέχουν, εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενοι, δεν μπορούν να επικοινωνήσουν άμεσα. Το εκπαιδευτικό υλικό είναι σε ψηφιακή μορφή και δίνεται στους εκπαιδευόμενους κατά κανόνα μέσω διαδικτυακών υπηρεσιών με τους εξής τρόπους:
  - ή σταδιακά στην πορεία του μαθήματος, όπου η ροή του μαθήματος καθορίζεται από τον εκπαιδευτή

-ή δίνεται συνολικά στην αρχή του μαθήματος, όπου οι εκπαιδευόμενοι προγραμματίζουν ατομικά τον μαθησιακό ρυθμό .

- **Σύγχρονη Τηλεκπαίδευση**, στην οποία όσοι συμμετέχουν μπορούν να επικοινωνούν άμεσα, μέσω της υπηρεσίας της τηλεδιάσκεψης (teleconference). Στην περίπτωση αυτή η διδασκαλία έχει αρκετές ομοιότητες με την παραδοσιακή διδασκαλία, αφού εκπαιδευτής και εκπαιδευόμενος επικοινωνούν αμφίδρομα σε «πραγματικό χρόνο», με τη διαφορά πως βρίσκονται σε διαφορετικούς χώρους. Όσο εξελίσσονται οι υπηρεσίες τηλεδιάσκεψης, τόσο αναβαθμίζεται και η επικοινωνία όσων συμμετέχουν σε αυτή, πλησιάζοντας όλο και πιο πολύ τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας στην αίθουσα διδασκαλίας.

Στον ακόλουθο Πίνακα, είναι ορατές οι διαφορές ανάμεσα στις διάφορες μορφές των διαφόρων μορφών τηλεκπαίδευσης και παραδοσιακής εκπαίδευσης, όσον αφορά το χώρο, το χρόνο και το υλικό της εκπαίδευσης.

Πίνακας 1: Διαφορές εκπαιδευτικών μορφών

	Χώρος	Χρόνος	Εκπαιδευτικό υλικό
Ασύγχρονη εκπαίδευση	διαφορετικός	διαφορετικός	Ψηφιακή μορφή
Σύγχρονη εκπαίδευση	διαφορετικός	όμοιος	Ψηφιακή μορφή
Παραδοσιακή εκπαίδευση	όμοιος	όμοιος	Εντυπη και & ψηφιακή μορφή

Η εφαρμογή της ασύγχρονης και της σύγχρονης Τηλεκπαίδευσης δεν είναι απαραίτητο να είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους για να υλοποιηθεί μια σειρά μαθημάτων, αφού η λειτουργία τους δεν είναι ανταγωνιστική. Αντιθέτως, συχνή είναι η ταυτόχρονη χρήση των δύο αυτών τεχνολογιών, προκειμένου να αλληλοσυμπληρώνονται και να εκμεταλλεύονται τα πλεονεκτήματά τους. Μια εισηγήση για παράδειγμα θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί χρησιμοποιώντας υπηρεσίες τηλεδιάσκεψης και ακολούθως το εκπαιδευτικό υλικό (σημειώσεις, ασκήσεις κτ) είτε να γίνει διανομή του βίντεο της διδασκαλίας μέσω των υποδομών της ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης. Ταυτόχρονα, στα μαθήματα της ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης μπορεί κάποιες χρονικές στιγμές να πραγματοποιούνται ορισμένες

ώρες με τη μορφή της τηλεδιάσκεψης για να επικοινωνεί άμεσα ο εκπαιδευτής με τους εκπαιδευόμενους(www.nmc.hmu.gr).

1.4.3 Οφέλη για τους εκπαιδευόμενους

Η Δια Βίου Εκπαίδευση θέτει στην υπηρεσία της την Τηλεκπαίδευση, καθώς μέσω αυτής παρέχονται ευκαιρίες μόρφωσης και γνώσης σε όλους, κυρίως σε μια εποχή στην οποία οι συνθήκες και σε κοινωνικό και σε εργασιακό επίπεδο αλλάζουν με ταχείς ρυθμούς, καλύπτοντας έτσι τις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας της γνώσης. Συγκεκριμένα:

- Προσεγγίζουν τη γνώση μέσω του Διαδικτύου.
- Έχουν πρόσβαση σε επιλέξιμο και συνεχώς ενημερωμένο περιεχόμενο από τον εκπαιδευτή (εξατομίκευση).
- Δίνεται καινούργια διάσταση στον παραδοσιακό τρόπο παραδοσιακής εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Συνδέονται με τις ΤΠΕ.
- Προσεγγίζουν τη γνώση με εργαλεία και λειτουργίες, χρήση των οποίων γίνεται καθημερινά.
- Είναι ανεξάρτητοι από παράγοντες όπως ο χώρος και ο χρόνος που συναντάμε στην παραδοσιακή διδασκαλία.
- Εμπεδώνουν μια κουλτούρα στην οποία αλληλεπιδρούν και είναι σε διαρκή επικοινωνία με τον εκπαιδευτή.
- Μπορούν να αξιοποιήσουν το πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό και τη συσσωρευμένη εκπαιδευτική εμπειρία μέσω ενός δομημένου διαδραστικού περιβάλλοντος.

1.4.4 Οφέλη για τους εκπαιδευτές

- Χρησιμοποιείται μια εκπαιδευτική συνιστώσα που αξιοποιεί το Διαδίκτυο
- Ενορχηστρώνεται και είναι άμεσα διαθέσιμο το εκπαιδευτικό περιεχόμενο από τον εκπαιδευτή (εξατομίκευση).
- Συνδέεται η παραδοσιακή εκπαιδευτική διεργασία με τις ΤΠΕ και προσεγγίζονται οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι με εργαλεία, χρήση των οποίων γίνεται συνεχώς στην καθημερινότητά τους.

- Ξεπερνούν τους περιοριστικούς χωρικούς και χρονικούς παράγοντες της παραδοσιακής διδασκαλίας.
- Αλληλεπιδρούν και βρίσκονται σε διαρκή επικοινωνία με τους εκπαιδευόμενους.
- Αξιοποιούν το υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό και μπορούν να το εμπλουτίζουν διαρκώς.

1.4.5 Οφέλη για τους εκπαιδευτικούς οργανισμούς

- Το Διαδίκτυο χρησιμοποιείται εποικοδομητικά και αξιοποιείται η άρτια δικτυακή υποδομή που διαθέτουν οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί.
- Αξιοποιείται ηευρυζωνικότητα.
- Η χρήση είναι πιο εύκολη και για τους εκπαιδευτές και για τους εκπαιδευόμενους.
- Δίνεται η δυνατότητα να υποστηριχθούν άτομα με διαφορετική τεχνολογική παιδεία και κουλτούρα (εξατομίκευση).
- Παρέχεται ποιοτική εκπαίδευση υψηλών απαιτήσεων.
- Η παρεχόμενη υπηρεσία είναι αξιόπιστη και έχει χαμηλό κόστος.
- Δίνεται η δυνατότητα να προσαρμοστούν στις ιδιαίτερες απαιτήσεις και ανάγκες.
- Η διαχείριση, η αναβάθμιση και η επέκταση είναι πιο εύκολες.
- Διατίθεται ελεύθερα και υποστηρίζεται κεντρικά από το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο.

1.5 Θεωρητικό και τεχνολογικό πλαίσιο υλοποίησης των προγραμμάτων ΙΕΚ

Ο χώρος της εκπαίδευσης είναι ένας χώρος που επηρεάστηκε καθολικά από το αρχικό κύμα της πανδημίας στη χώρα μας και απαιτήθηκε η εφαρμογή νέων μεθόδων διδασκαλίας από απόσταση, για να υπάρξει συνέχεια στο εκπαιδευτικό έργο.

Βέβαια, δεν έγινε άμεση εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στο σύνολο των εκπαιδευτικών βαθμίδων, μερικές από τις οποίες συνέχισαν την εκπαιδευτική διεργασία με ασύγχρονη εκπαίδευση σε πρώτη φάση.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα Δημόσια ΙΕΚ, που πια στο δεύτερο πανδημικό κύμα εφαρμόζουν για πρώτη φορά σύγχρονη Τηλεκπαίδευση, με ταυτόχρονη διατήρηση και των ασύγχρονων τρόπων διδασκαλίας. Σε πρώτη φάση, η πλατφόρμα που χρησιμοποιείται για τη σύγχρονη Τηλεκπαίδευση είναι η «Webex», αλλά υπάρχει ευελιξία στην περίπτωση επιλογής άλλης πλατφόρμας.

Όπως έχει προαναφερθεί ήδη, η αναφορά της Δια Βίου Εκπαίδευσης έχει επικρατήσει στο σύνολο των τύπων της εκπαίδευσης (τυπική, μη τυπική, άτυπη) και των επιπέδων της, τα οποία έχουν συγκροτηθεί σε ένα εκπαιδευτικό συνεχές, με συνεχή αλληλεπίδραση με την επικρατούσα κατάσταση σε κοινωνικό-οικονομικό, πολιτικό και πολιτισμικό επίπεδο, με βασικό χαρακτηριστικό τη χρονική και χωρική ευελιξία, περιεχόμενο και τις τεχνικές διδασκαλίας, με το σκεπτικό ότι ο χώρος της εκπαίδευσης είναι μια μακροχρόνια διεργασία σε όλη τη διάρκεια του βίου του ανθρώπου (CEDEFOP, 1996· Βεργίδης, 2001). Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση (ΕξΑΕ) διαφοροποιείται από την συμβατική, παραδοσιακή δια ζώσης εκπαίδευση (τυπική ή μη τυπική) σχετικά με την απόσταση μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενων και τον τρόπο που δομείται το εκπαιδευτικό υλικό, ενώ το κατά πόσο θα είναι «ανοιχτά» τα προγράμματα της ΕξΑΕ, εστιάζει στο να δημιουργούνται ευκαιρίες στην εκπαίδευση και στο να διασφαλίζεται πρόσβαση σε όλους, στο να προσδιορίζεται ο τόπος, ο χρόνος και ο ρυθμός που μελετά ο εκπαιδευόμενος και το δικαίωμα που έχει στην προοδευτική διαμόρφωση της μορφωτικής του φυσιογνωμίας (Λιοναράκης&Λυκουργιώτης, 1999). Αν ληφθεί τεχνολογία ως σημείο αναφοράς για την οργάνωση της εκπαιδευτικής διεργασίας, τότε μέσω της ιστορικής ανασκόπησης των επιμέρους φάσεων εξέλιξης της ΕξΑΕ γίνεται φανερό ότι μέσω των Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών καθορίζεται πλήρως ο χαρακτήρας των προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και επιμόρφωσης. Η ηλεκτρονική μάθηση (e-Learning) στα προγράμματα Δια Βίου Εκπαίδευσης και μάθησης των ΙΕΚ, ως έννοια, μπορεί να προσεγγιστεί πραγματολογικά αναφερόμενη στη μαθησιακή διεργασία με την υποστήριξη ηλεκτρονικών μέσων στον τρόπο επικοινωνίας. Είναι ένας διαλεκτικός τρόπος προσέγγισης ανάμεσα στην τεχνολογία και την παιδαγωγική με διττό υπόβαθρο: Αφενός αφορά την ίδια την δυναμική της εξέλιξης της τεχνολογίας και αφετέρου την παραδοχή της κοινωνίας για τις νέες τεχνολογίες και την αποφασιστικότητα που επιδεικνύουν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα σχετικά με την εισαγωγή και την εφαρμογή τους. Όσον αφορά την οργανωτική και αναπτυξιακή

διεργασία των επιμέρους επιμορφωτικών προγραμμάτων, πρέπει να ακολουθηθεί μια τυποποιημένη διαδικασία από αυτόν που είναι κάθε φορά Επιστημονικά Υπεύθυνος σε συνεργασία με την Ομάδα e-Learning της Δράσης. Στην ουσία είναι ένα σύνολο καίριων ερωτημάτων τα οποία πρέπει να αποσαφηνιστούν για να σχεδιαστεί ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός και να διαμορφωθεί η εκπαιδευτική διεργασία για κάθε διδακτική ενότητα του προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ

Την εποχή που διανύουμε θεωρείται αναγκαία πιο πολύ από ποτέ η κατάρτιση και η προσφορά γνώσεων και δεξιοτήτων. Στην Κοινωνία της Πληροφορίας, με τη δημιουργία δικτύων μάθησης και επικοινωνίας, οι εκπαιδευόμενοι οδηγούνται στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων αναφορικά με την αναζήτηση πληροφοριών, την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και συνεργασίας, που επιβάλλουν διαφοροποιήσεις στο παραδοσιακό μαθησιακό περιβάλλον του σχολικού περιβάλλοντος και καθίσταται φανερή η ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτών στις καινοτόμες θεωρίες που αφορούν τον τρόπο διδασκαλίας και μάθησης (Κόλλιας&Βοσνιάδου, 2002)

2.1. Δυσκολίες στην εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης και στη χρήση των ΤΠΕ

Παράγοντες που θεωρούνται βασικοί στην επίδραση που έχουν στην εφαρμογή των ΤΠΕ στον τομέα της εκπαίδευσης, είναι η ελλιπής επιμόρφωση των εκπαιδευτών, το χαμηλής ποιότητας παιδαγωγικό λογισμικό, και η ανεπαρκής θεώρηση της σπουδαιότητας που έχει το κοινωνικό, πολιτιστικό, παιδαγωγικό και οργανωτικό πλαίσιο εντός του οποίου υλοποιούνται τα προγράμματα εφαρμογής των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διεργασία (Johnson&Liu, 2000, Becker, 2001). Πολλά ερευνητικά αποτελέσματα έχουν καταδείξει πως ακόμη και σε περιπτώσεις επιτυχημένης ολοκλήρωσης ενός επιμορφωτικού προγράμματος στη χρήση των ΤΠΕ από τους εκπαιδευτές, δηλώθηκε ανασφάλεια από την πλευρά τους ως προς την ένταξη αυτών στην καθημερινή διδακτική πρακτική. Αυτό σήμαινε αυτομάτως πως δεν χρησιμοποίησαν τις αποκτηθείσες γνώσεις με αποτέλεσμα να επέλθει η απαξίωσή τους (VanBraak, 2001). Τη μεγαλύτερη δυσκολία στην εφαρμογή της τεχνολογίας στον εκπαιδευτικό τομέα δεν αποτελεί τόσο ο ελλιπής εξοπλισμός, όσο η μη ετοιμότητα πολλών εκπαιδευτικών να κάνουν χρήση των ΤΠΕ στη σχολική αίθουσα, καθώς επικρατεί ένα αίσθημα ανασφάλειας και απειλής από αυτές (Tenbusch, 1998). Θα μπορούσε κάποιος, λογικά, να θεωρήσει πως η απουσία εξοικείωσης με τον Η/Υ και τη χρήση του συμβάλλει στην αρνητική διάθεση απέναντι σε αυτό το μέσο. Ταυτόχρονα, η άγνοια είναι σε πολλές περιπτώσεις, ανασταλτικός παράγοντας στο να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά οι ΤΠΕ στο χώρο της εκπαίδευσης (Χριστομάνος, 1984, Σολομωνίδου&Σταυρίδου, 1994). Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως

εισάγοντας την εκπαιδευτική τεχνολογία υπάρχει συχνή πρόσκρουση και στην αντίληψη που έχουν πολλοί εκπαιδευτικοί πως η ένταξη των ΤΠΕ, όπως συμβαίνει και με κάθε αλλαγή, απειλεί το επαγγελματικό τους κύρος. Πολλοί γενικότεροι παράγοντες επηρεάζουν τους εκπαιδευτικούς, η διαμόρφωση των οποίων γίνεται εντός του ευρύτερου κοινωνικού πλαισίου και σχετίζονται με τη συνολική νοοτροπία που έχει μια κοινωνία, όσον αφορά τις αντιλήψεις και τα στερεότυπα που γίνονται αποδεκτά σε τοπικό και ευρύτερο επίπεδο (Robinson, 1995, Albion, 1998).

Πρέπει επίσης να αναφερθεί πως οι εκπαιδευτές, λόγω των συνθηκών που δημιούργησε η πανδημία, κλήθηκαν να εφαρμόσουν Τηλεκπαίδευση στους ενήλικες εκπαιδευόμενους, γεγονός τελείως πρωτόγνωρο, καθιστώντας την εφαρμογή της ακόμη πιο δύσκολη. Με λίγα λόγια, οι εκπαιδευτές μπήκαν σε μία διαδικασία που απέχει πάρα πολύ απ' αυτό για το οποίο είχαν εκπαιδευτεί ή απέκτησαν εμπειρικά να κάνουν. Το πιο πιθανό είναι η επικράτηση αισθήματος αμφιβολίας για την προσφορά ουσιαστικής διδασκαλίας μέσω της Τηλεκπαίδευσης, καθώς απουσιάζουν τα βασικά επικοινωνιακά χαρακτηριστικά που συντελούν στο να δημιουργηθεί παιδαγωγική ατμόσφαιρα. Επιπρόσθετα, το εκπαιδευτικό προσωπικό δεν ήταν προετοιμασμένο, καθώς ανάλογες επιμορφώσεις δεν είχαν πραγματοποιηθεί στο παρελθόν, αλλά και στα πιστοποιημένα επιμορφωτικά προγράμματα ΤΠΕ Α' και Β' Επιπέδου του Υπουργείου Παιδείας, ακόμη και η απλή επίδειξη λογισμικών που αφορούσαν την Τηλεκπαίδευση ήταν, αν όχι ανύπαρκτη, αρκετά περιορισμένη. Ταυτόχρονα, ως δυσκολίες μπορούν να θεωρηθούν η διαρκής κατάληψη του εργαστηρίου από το μάθημα της Πληροφορικής, αφού πολλοί εκπαιδευτές δεν έχουν Η/Υ, ή η ανυπαρξία γραμμής ADSL, αλλά και το μεγάλο ποσοστό των εκπαιδευόμενων που δεν έχει σπίτι του "γρήγορο" internet αλλά και Η/Υ. Από όσα αναφέρθηκαν, γίνεται αντιληπτό πως η έρευνα αφορά σε μια δράση των εκπαιδευτών σε αρχική φάση και απαιτείται επίπονη και γρήγορη προσαρμογή σε μη γνωστά ψηφιακά εργαλεία, διαφοροποιημένο περιεχόμενο και διαφορετική διεργασία.

2.2 Παιδαγωγικές προδιαγραφές για το εκπαιδευτικό λογισμικό

Ανέκαθεν, από αρκετά ακαδημαϊκά ιδρύματα η Τηλεκπαίδευση αντιμετωπιζόταν ως εξ αποστάσεως εκπαίδευση, σαν μια κακής ποιότητας εναλλακτική και για το λόγο αυτό δεν ήθελαν να παρέχουν μαθήματα από απόσταση γιατί θεωρούσαν ότι κάτι τέτοιο δεν θα ήταν καλό για τη φήμη του ιδρύματός τους.

Πώς θα μπορούσε να κριθεί η απαιτούμενη εκπαιδευτική ποιότητα ενός προγράμματος, το οποίο παρέχεται μέσω του Παγκόσμιου Ιστού; Το Μάρτη του 2000, από το ίδρυμα για την πολιτική στην Γ/θμια εκπαίδευση των ΗΠΑ (*Institute for Higher Education Policy*) δημοσιεύτηκε μελέτη αναφορικά με τα χαρακτηριστικά που είναι σημαντικό να περιλαμβάνει μια σειρά μαθημάτων που παρέχεται μέσω του Παγκόσμιου Ιστού προκειμένου να είναι ποιοτική:

- Αλληλεπίδραση μαθητών-σχολής, η διευκόλυνση της οποίας θα πρέπει να γίνεται με ποικίλους τρόπους (πχ φωνητικό ταχυδρομείο ή και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο).
- Η γενικότερη ανατροφοδότηση των μαθητών είναι σημαντικό να γίνεται άμεσα και εποικοδομητικά.
- Η καθοδήγηση των μαθητών θα πρέπει να γίνεται με τη χρήση κατάλληλων μεθόδων αποτελεσματικής έρευνας αλλά και αξιολογώντας την ποιότητα των πηγών.
- Η λήψη πληροφοριών για τα προγράμματα από τους μαθητές είναι σημαντικό να γίνεται άμεσα, συμπεριλαμβάνοντας τις απαιτήσεις που αφορούν την αποδοχή, την εκπαίδευση και τα δίδακτρα, τα βιβλία, καθώς και τις υπηρεσίες που υποστηρίζουν τους μαθητές.
- Παροχή κατάρτισης στους μαθητές για να έχουν τη δυνατότητα χρήσης των ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων, της δανειστικής βιβλιοθήκης και άλλων πηγών.
- Σε όλη τη διάρκεια των μαθημάτων, θα πρέπει να υπάρχει πρόσβαση σε τεχνική στήριξη μαζί με λεπτομερείς οδηγίες για τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων και πρακτική εξάσκηση πριν ξεκινήσουν τα μαθήματα.

- Άμεση και ακριβής ανταπόκριση στις ερωτήσεις των μαθητών προς το διοικητικό προσωπικό, διαφορετικά θα μπορούν οι μαθητές να καταγγείλουν το γεγονός.

Στον ελλαδικό χώρο αντιστοίχως, η *Επιτροπή Στρατηγικής για την Πληροφορική στην εκπαίδευση*, σε μια προσπάθεια καθορισμού των παιδαγωγικών προδιαγραφών για το ανάλογο λογισμικό κάνει τις εξής προτάσεις:

Το εκπαιδευτικό λογισμικό είναι σημαντικόνα οδηγεί:

- 1) Στην ενθάρρυνση της ενεργητικής συμμετοχής του μαθητή και όχι απλώς της παρακολούθησης του μαθήματος προκειμένου να υπάρχει δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης και προσέγγισης των θεμάτων που περιέχονται στο Πρόγραμμα Σπουδών .
- 2) Στη δυνατότητα παρέμβασης από την εκπαιδευτική κοινότητα στη δομή και παρουσίαση του λογισμικού (δραστηριότητες, πειραματικές διατάξεις, ασκήσεις, παιχνίδια, κλπ).
- 3) Στην προσπάθεια διαχρονικότητας και στην μείωση επίδρασης από ενδεχόμενες αλλαγές στο αναλυτικό πρόγραμμα.
- 4) Στη στροφή σε θέματα στα οποία έχουν καταγραφεί μαθησιακές δυσκολίες από διάφορες έρευνες αλλά και σε θέματα που έχουν στόχο να αναπτύξουν δεξιότητες εκτός από την απόκτηση γνώσεων.
- 5) Στον τονισμό του διερευνητικού χαρακτήρα των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που προτείνονται και των ανάλογων υπολογιστικών εργαλείων που παρέχονται μέσω συμμετοχικών «σεναρίων» δράσης, που διατίθενται για πειραματισμούς, παρατηρήσεις, εξαγωγή συμπερασμάτων, ανατροφοδότηση.
- 6) Στην ενθάρρυνση της δυνατότητας αναζήτησης και άντλησης πληροφοριών από οργανωμένα και ημι-δομημένα δεδομένα.
- 7) Στις δυνατότητες προγραμματισμού.
- 8) Στη δυνατότητα μαθηματικής επεξεργασίας στοιχείων, μοντελοποίησης και προσομοίωσης.

9) Στηναξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχονται από τους Η/Υ και το Διαδίκτυο στον εκπαιδευτικό τομέα και αφορούν τον τρόπο επεξεργασίας πληροφοριών, επικοινωνίας, έκφρασης.

10) Στη χρήση του λογισμικού ώστε να καλλιεργηθούν όχι μόνο οι δεξιότητες των γνωστικών αντικειμένων αλλά και οι δεξιότητες στην πληροφορική στην περίπτωση διαθέσιμου χρόνου.

Τα συστήματα εκπαιδευτικών υπερμέσων, από τεχνολογικής πλευράς, έχουν τη δυνατότητα ανταπόκρισης στις προδιαγραφές της Επιτροπής Στρατηγικής για την Πληροφορική στην εκπαίδευση καθώς μπορεί να υπάρξει ο κατάλληλος προγραμματισμός τους. Ταυτόχρονα, θέμα κύριας σπουδαιότητας αποτελεί ο σχεδιασμός των εκπαιδευτικών υπερμέσων.

2.3 Εκπαιδευτικά προγράμματα και αποτελεσματική μάθηση στους ενήλικες

Είναι σημαντικό οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης ενηλίκων να εξετάζονται συστηματικά και τα ευρήματα της εξέτασης να τα λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους οι εκπαιδευτές και όσοι δημιουργούν αυτά τα προγράμματα (Τζώτζου, 2014). Με την εισαγωγή τους σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και ενώ συναναστρέφονται με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας και τον εκπαιδευτή, οι εμπειρίες που τους χαρακτηρίζουν τους συνοδεύουν ακόμη. Βασικός όρος λοιπόν για την αποτελεσματική μάθηση σε έναν ενήλικα εκπαιδευόμενο είναι να διατηρηθεί η αυτοπεποίθηση του, να διασφαλίσει τα υψηλά επίπεδα αυτοεκτίμησης και να καλλιεργήσει την αυτοαντίληψη ενώ παράλληλα θα αξιοποιεί τις εμπειρίες για να αντλήσει πληροφορίες. Ταυτόχρονα αναφέρεται πως οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι δεν έχουν τη διάθεση να πειραματιστούν για να βρουν τον καταλληλότερο τρόπο μάθησης για αυτούς γιατί ήδη έχουν κατασταλάξει στον τρόπο μέσω του οποίου θα κατευθυνθούν στη μάθηση μέσω των εμπειριών και των βιωμάτων τους (Jarvis, 2004). Ακόμη, πολλοί εκπαιδευόμενοι επιλέγουν την ενεργή συμμετοχή και τη δημιουργία γνώσης μέσω έρευνας σε διαθέσιμες πηγές και κάποιοι που θέλουν τη γνώση «έτοιμη» (Τζώτζου, 2014). Ένας ακόμη βασικός όρος είναι να αναπτυχθεί το αίσθημα της ασφάλειας. Για να μπορέσει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα να παράσχει ένα πλαίσιο ασφάλειας και φροντίδας σε έναν ενήλικο, είναι

σημαντικό να καταλάβει ο ίδιος ότι το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στηρίζεται στο προφίλ και τις ανάγκες του (Μπιγιάκη, 2003).

2.4Επιμόρφωση

Το ΥΠΕΠΘ, στις αρχές του 2000 και στα πλαίσια του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας», υλοποίησε την Πράξη: «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην εκπαίδευση», που αντικείμενό της ήταν η επιμόρφωση και η πιστοποίηση των δεξιοτήτων 76.000 εκπαιδευτών, στοχεύοντας στη διδακτική αξιοποίησή τους στον τρόπο διδασκαλίας και διοίκησης των εκπαιδευτικών μονάδων. Πιστοποιημένοι επιμορφωτές ανέλαβαν αυτή την επιμόρφωση, στα πιστοποιημένα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης (ΚΣΕ), με τμήματα που θα αποτελούνταν από 10-15 εκπαιδευτικούς και θα διαρκούσε 48 ώρες. Οι Επιτροπές Επιμόρφωσης κάθε νομού θα συντόνιζαν και θα επέβλεπαν την επιμόρφωση σε τοπικό επίπεδο (Κοινωνία της Πληροφορίας, 2002).

Ταυτόχρονα, λόγω της περιόδου που διανύουμε, εξαιτίας της πανδημίας και των καινούριων δεδομένων που επικρατούν στην εκπαίδευση, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, με τη συνεργασία οκτώ φορέων (Πανεπιστήμιο Πειραιά, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ΙΤΥΕ-Διόφαντος), ενήργησε, ώστε να υλοποιηθεί επιμορφωτική δράση για όλους όσους ασχολούνται με την εκπαίδευση και για όλες τις σχολικές βαθμίδες (Καλογιαννάκης, Παπαδάκης, 2012).

Η δράση αυτή είχε ως σκοπό να αξιοποιηθεί το κεκτημένο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και να καλλιεργηθούν περαιτέρω οι γνώσεις και οι ψηφιακές δεξιότητες των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών σε παιδαγωγικές και διδακτικές προσεγγίσεις, με τη βοήθεια των σύγχρονων ψηφιακών μέσων, χρήση των οποίων γίνεται σε συνθήκες τεχνολογικά εμπλουτισμένης δια ζώσης εκπαίδευσης αλλά και στη διδασκαλία από απόσταση. Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να κάνει χρήση της οικίας του ως χώρο μάθησης και να προσαρμόζει το ρυθμό μελέτης του σύμφωνα με τα δικά του δεδομένα, με τη στήριξη πάντα ειδικά σχεδιασμένου υλικού και εκπαιδευτών-συμβούλων. Μέσω της βιβλιογραφίας γίνεται αποτύπωση του πλήθους

τωνπροσεγγίσεων και των οριοθετήσεων (Keegan, 2000, Γκιάσος κ. συν., 2008). Κατά τον Λιοναράκη, ορίζεται ως πολυμορφική εκπαίδευση, που έχει διαφοροποιημένα ποιοτικά χαρακτηριστικά σε σχέση με τα εκπαιδευτικά μέσα και εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε αυτή και βασίζεται στην υιοθέτησησυγκεκριμένων μαθησιακών και διδακτικών αρχών, με την οποία ενεργοποιείται και διδάσκεται ο εκπαιδευόμενος στον ανεξάρτητο τρόπο μάθησηςκαι λειτουργίας. Ακόμη, απαριθμούνται δέκα κριτήρια εφαρμογής ενός εκπαιδευτικού μοντέλου εκπαίδευσης εξ αποστάσεως: εκπαιδευτής, εκπαιδευόμενος, μάθηση, διεξαγωγή διδασκαλίας, τρόπος επικοινωνίας, εκπαιδευτικό υλικό, χώρος, χρόνος, φορέας, αξιολόγηση (Λιοναράκης, 2005). Χωρίς αμφιβολία, το να εισαχθούν τέτοια καινοτόμα πρότυπα, επιβάλλει έναν άλλο εκπαιδευτικό σχεδιασμό, καθώς, «τα νέα δεδομένα της πρακτικής από απόσταση, οδηγούν σε μια σειρά αλλαγών ρόλων και μεθοδολογίας.... Η διδακτική φεύγει από την ευθύνη του εκπαιδευτή και περνάει στην ευθύνη του διδακτικού υλικού ... Στην ευθύνη του εκπαιδευτή σε σχέση με τη διδακτική υπάρχει περιορισμός τυπικά, αλλά υπάρχει αναβάθμιση στην εμπλοκή του, όπου ο ρόλος του είναι συμβουλευτικός, υποστηρικτικός και ενθαρρυντικός... Διατηρείται ένας διαφοροποιημένος, μειωμένος, αλλά αναβαθμισμένος διδακτικός ρόλος και η δράση του έγκειται στην υποστήριξη ενός δομημένου διδακτικού υλικού ...» (Λιοναράκης, 2001α).

Για να είναι ουσιαστική η συμβολή της επιμόρφωσης στην μεταβολή της εκπαιδευτικής πρακτικής και διεργασίας είναι σημαντικό, από την πλευρά της πολιτείας, αυτή η επιμόρφωση να γίνεται συστηματικά, μεθοδευμένα και να υλοποιείται ανά τακτά διαστήματα (Τζιφόπουλος, 2010).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ

Τα ερευνητικά αποτελέσματα θα συμβάλλουν στη μελέτη και την κατανόηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και σε δομές όπως τα ΙΕΚ καθιστώντας έτσι αναγκαία τη μελέτη του ρόλου αυτού. Ακόμη, μέσω της βιβλιογραφικής επισκόπησης, θα αναδειχτούν διαστάσεις θεμάτων που δεν είχαν μελετηθεί και αναδειχτεί και κατά συνέπεια πρέπει να τα διερευνήσουμε πιο εκτεταμένα. Καταγράφοντας τα αποτελέσματα αυτά, επιτυγχάνεται ανάδειξη των απόψεων των εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ, σχετικά με την αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διεργασία.

3.1 Έρευνες στο εξωτερικό

Οι Lange, Mulhern και Wylie, πιστεύουν πως σταπλεονεκτήματα των Νέων Τεχνολογιών, θα ήταν δυνατό να συμπεριλάβουμε την πρακτικότητα της ποικιλομορφίας των εφαρμογών που μπορούν να παρασχεθούν στον κάθε εκπαιδευόμενο, ξεπερνώντας με τον τρόπο αυτό τις περιορισμένες δυνατότητες που έχει το εκπαιδευτικό βιβλίο και πεπερασμένες αριθμητικά ασκήσεις, αλλά και τις δυνατότητες του εκπαιδευτικού, ο οποίος περιορίζεται στον τρόπο διδασκαλίας και έχει συγκεκριμένο εκπαιδευτικό στυλ. Σε πρόσφατες μελέτες στις Νέες Τεχνολογίες και στον τρόπο που συσχετίζονται με τη Δια Βίου Μάθηση, αναφέρεται πως δίνεται η δυνατότητα να αναπτύξουν αναγνωστικές ικανότητες με άμεσο και πολύ πιο σύντομο τρόπο συγκριτικά με περιπτώσεις που δε γίνεται χρήση των Νέων Τεχνολογιών (Conderman et al., 2012). Επιπρόσθετα, κάποιες ευρωπαϊκές μελέτες καταγράφουν τα θετικά των Νέων Τεχνολογιών στους εκπαιδευόμενους και μελετούν τον επιτυχημένο τρόπο ένταξης των Νέων Τεχνολογιών σε αντικείμενα που έχουν σχέση με τις κοινωνικές επιστήμες για να αποδείξουν τον τρόπο αύξησης της εκπαιδευτικής απόδοσης των εκπαιδευόμενων (Robertson et al., 2008). Χρησιμοποιώντας τις Νέες Τεχνολογίες στο σύστημα της εκπαίδευσης, συμβάλουν σε μεγάλο βαθμό στο να αναπτύξουν οι εκπαιδευόμενοι απόψεις και ικανότητες (Lange et al., 2009). Αλληλεπιδρούν στην ουσία οι εκπαιδευτικοί αλλά και οι εκπαιδευόμενοι με την έννοια των Νέων Τεχνολογιών βελτιώνοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό την εκπαιδευτική διεργασία (Tanaka et al., 2010). Βασικός λόγος για αυτή τη βελτιωτική τάση αποτελεί

η ελευθερία που προσφέρεται μέσω των Νέων Τεχνολογιών και στους εκπαιδευόμενους και στους εκπαιδευτές. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα αυτόνομης και ανεξάρτητης δράσης, δημιουργώντας καινούριους μαθησιακούς όρους (Tanakaetal., 2010). Χρησιμοποιώντας τις Νέες Τεχνολογίες στα εκπαιδευτικά προγράμματα κατάρτισης που αφορούν ενήλικες εκπαιδευόμενους, δίνεται ουσιαστική και κρίσιμη βοήθεια στο να βελτιωθεί η ποιότητας ζωής των πολιτών αλλά και ο τομέας της απασχόλησης. Ειδικότερα, τονίζεται η σπουδαιότητα του ρόλου των Νέων Τεχνολογιών, η εφαρμογή των οποίων είναι διαδεδομένη στην Εκπαίδευση Ενηλίκων σε παγκόσμιο επίπεδο όπως στις ΗΠΑ, στην Αυστραλία, στον ευρωπαϊκό χώρο και στα κράτη της Ανατολικής Ασίας (Eurydice, 2002). Στην Ευρώπη, δράσεις όπως η «Ηλεκτρονική Ευρώπη» (eEurope) και τα «Σχέδια Δράσης για την Ηλεκτρονική Μάθηση» (e-Learning ActionPlans) συντελούν με θετικό τρόπο στις απόπειρες των ευρωπαϊκών κρατών μελών να εντάξουν τις Νέες Τεχνολογίες στον εκπαιδευτικό τομέα. Παρά την υιοθέτηση αρκετών σημαντικών πρωτοβουλιών τα τελευταία δέκα χρόνια, παρατηρούνται προβλήματα ως προς την ταχύτητα που εφαρμόζονται αλλά και ως προς τις προτεραιότητες που θέτουν τα κράτη πάλι σε σύγκριση με τις εθνικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες που έχει κάθε χώρα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013).

Η σχέση της Εκπαίδευσης Ενηλίκων με τις Νέες Τεχνολογίες έχει ως στόχο να αποκτηθούν οι απαραίτητες γνώσεις, που θα βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους στην εκπόνηση διαφόρων εργασιών χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικό υπολογιστή. Εδώ πρέπει να τονιστεί πως οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι έχουν ως επιδίωξή τους την ενθάρρυνση, με τη συμβολή ειδικών κατευθύνσεων για να γίνει κατανοητός ο τρόπος με τον οποίο είναι δυνατόν αυτές να διευκολύνουν την ενεργή συμμετοχή τους στην καθημερινή ζωή σε κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό επίπεδο. Μέσω της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών αναπτύσσονται δεξιότητες που αφορούν στην ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης, στις συνεργατικές συμπεριφορές αλλά και στον τρόπο που διαχειρίζονται την πληροφορία (Pont&Sweet, 2003). Λόγω της εκτενούς αναφοράς στις Νέες Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας δεν μπορεί να γίνει παράληψη της σπουδαιότητας των συστημάτων της εκπαίδευσης από απόσταση, όπως η «ηλεκτρονική μάθηση» (e-learning), τα «Διαδικτυακά περιβάλλοντα», τα «Μαθησιακά Περιβάλλοντα μέσω υπολογιστών», οι «εικονικές τάξεις» και οι «ηλεκτρονικές μαθησιακές κοινότητες» για να προσδιοριστούν ποικίλες

διδασκτικές και μαθησιακές διαδικασίες. Η ηλεκτρονική μάθηση (elearning) ως όρος, έχει ως στόχο να βελτιωθεί η μαθησιακή ποιότητα, καθώς οι εκπαιδευόμενοι έχουν πρόσβαση σε πολλές πηγές και υπηρεσίες και μπορούν να αξιοποιήσουν τις πολυμεσικές και δικτυακές τεχνολογίες. Βασικός σκοπός αυτής της διαδικασίας είναι να ανταλλάγουν γνώσεις και πληροφορίες, να επικοινωνήσουν και να συνεργαστούν όλα τα μέλη που παίρνουν μέρος στην εκπαιδευτική διεργασία (Ally, 2008). Οι Νέες Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε) συντελούν στο να δημιουργηθεί μεγαλύτερος αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα οποία έχουν οργανωθεί με έναν τρόπο που παρουσιάζει αρκετές διαφορές από τον τρόπο της παραδοσιακής διδασκτικής και τάξης, μειώνοντας σε μεγάλο βαθμό το κόστος για τον εξοπλισμό των παραδοσιακών τάξεων. Για τους εκπαιδευτές αλλά και τους εκπαιδευόμενους αυτό σημαίνει εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος, κυρίως όσον αφορά τις μετακινήσεις τους (Δαπόντες, 2001).

3.2 Έρευνες στην Ελλάδα

Στα εκπαιδευτικά προγράμματα από απόσταση που υλοποιούνται ή με σύγχρονη ή με ασύγχρονη εκπαίδευση, σε περίπτωση που όσοι συμμετέχουν παρακολουθούν μαθήματα Τηλεκπαίδευσης λόγω υποχρεώσεων και έχουν κάποια απορία, έχουν τη δυνατότητα τηλεφωνικής επικοινωνίας με τον εκπαιδευτή τους ώστε να εκφράσουν οποιαδήποτε απορία και να δεχτούν την απαραίτητη υποστήριξη. Έτσι ο εκπαιδευτής μετά από κινητοποίηση και προτροπή των εκπαιδευομένων είναι σωστό να καθιερώσει κάποιες ώρες για τηλεφωνική επικοινωνία αλλά και συνεργασία με τη μορφή τηλεδιάσκεψης (Κόκκος, 2008). Τα πιο πολλά προγράμματα εκπαιδευτών ενηλίκων υλοποιούνται πλέον με Τηλεκπαίδευση, χωρίς άμεση επαφή μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευομένων. Αυτή η μορφή μάθησης αποτελεί επιλογή πολλών πλέον αφού πολλές φορές αρκετοί συμμετέχοντες διστάζουν να συμμετάσχουν σε διάφορα επιμορφωτικά προγράμματα λόγω του τόπου και της απόστασης. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση έχει πιο ανοιχτό πεδίο καθώς δεν απαιτείται προδιαγεγραμμένος χώρος, κάτι το οποίο ισχύει στην παραδοσιακή διδασκαλία. Οι μορφές Τηλεκπαίδευσης είναι πλέον ποικίλες, με βασικό μέσο το διαδίκτυο. (Αρμακόλας., Παναγιωτακόπουλος & Μασσαρά, 2015).

Με λίγα λόγια υφίστανται εικονικά εκπαιδευτικά ιδρύματα που βασίζονται σε δίκτυα σπουδαστών και επιμορφωτών και όχι στις δυνατότητες που παρέχει η φυσική επαφή

και επικοινωνία. Από την άλλη υπάρχει η επαφή εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενων γίνεται τηλεφωνικά, μέσω ΜΜΕ, με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού δικτύου αλλά και με γραπτή επικοινωνία. Τα διάφορα είδη πολυμέσων (γραφικά, ήχος, βίντεο, κείμενα) που συνδέονται άμεσα με την εκπαίδευση από απόσταση, έχουν ιδιαίτερη σημασία αφού με διαδραστικό τρόπο συντελούν στο να εμπεδωθεί καλύτερα η γνώση (Καψάλης & Παπασταμάτης 2013). Αναφορικά με την επιμόρφωση των εκπαιδευτών, οι Perraton (1993), Robinson & Latchem (2003), την προτείνουν ως επιλογή για να αναπτυχθούν επαγγελματικά οι εκπαιδευτές ενώ ταυτόχρονα είναι δυνατόν να γίνει αποτελεσματική και οικονομική εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αφού συμπληρωθεί η αρχική και συνεχής επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευτών. Κατά τον Ανδρέου (2001), υποστηρίζεται πως υιοθετώντας την, δημιουργείται ένα περιβάλλον εκπαίδευσης που έχει ιδιαίτερη δυναμική, συνοψίζοντας τις μορφές οργάνωσης που μπορεί να πάρει: επιμορφωτικά και μεταπτυχιακά προγράμματα, να αναπτυχθεί σε ενδοϋπηρεσιακά προγράμματα μέσης χρονικής διάρκειας (εξαμηνιαία) από τους επιμορφωτικούς φορείς, να ενταχθεί ως συμπληρωματική μορφή σε προγράμματα με μεγάλη χρονική διάρκεια που εκτελούνται από επιμορφωτικούς φορείς (πχ Α.Ε.Ι.), να οργανωθούν ενδοϋπηρεσιακά μεταπτυχιακά προγράμματα για ειδικές κατηγορίες εκπαιδευτών. Τέλος, από τη Βασιλού- Παπαγεωργίου (2003), εκτιμάται ότι υπάρχουν οι εξής δυνατότητες: ή παρεχόμενα προγράμματα από εξειδικευμένο οργανισμό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ή από τους υφιστάμενους επιμορφωτικούς φορείς, μετά από ανάλογες προσαρμογές. Σύμφωνα με έρευνα του ΕΚΔΔΑ (2021), προκειμένου να χρησιμοποιηθεί η Τηλεκπαίδευση, ως μέθοδος διεξαγωγής της εκπαιδευτικής δράσης γενικότερα, είναι σημαντικό να ενταχθεί στο πλαίσιο που αφορά τον συνολικό σχεδιασμό του έργου που αφορά την εκπαίδευση και την επιμόρφωση, με ταυτόχρονο συνδυασμό μίας σειράς ενισχυτικών ενεργειών, ώστε να μπορέσει να εφαρμοστεί και να ολοκληρωθεί επιτυχώς αυτή η μέθοδος. Για να επιλεγεί η κατάλληλη μέθοδος διεξαγωγής οποιασδήποτε εκπαιδευτικής δράσης σημαντικός είναι ο ρόλος του αντικειμένου, του περιεχομένου και των εκπαιδευτικών τεχνικών που δίνουν τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς στόχους να εκπληρωθούν. Συνεπώς, η μέθοδος για τη διεξαγωγή δράσης είναι μέρος του σχεδιασμού της και η υλοποίηση νέων δράσεων μέσω τηλεδιάσκεψης πρέπει να σχεδιάζεται από τον αρχή ακόμη για να υλοποιηθούν με αυτή και να μην αποτελούν απόρροια προσαρμογής υφιστάμενου εκπαιδευτικού σχεδιασμού στις συνθήκες που διαμορφώνονται από αυτή τη μέθοδο (<https://digitalrepository.ekdd.gr/jspui/handle/123456789/914>).

3.3 Κριτική αποτίμηση της βιβλιογραφικής ανασκόπησης

Με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση για το ρόλο που διαδραματίζει η Τηλεκπαίδευση στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, κατέστη φανερό πως η Τηλεκπαίδευση εφαρμόζεται χρησιμοποιώντας ειδικά λογισμικά καιδύνεται να έχει ασύγχρονη μορφή (με λίγα λόγια η αποστολή και η λήψη του υλικού και των μηνυμάτων γίνονται όποτε χρειαστεί) είτε σύγχρονη μορφή (ταυτόχρονη αποστολή και λήψη μηνυμάτων και υλικού). Η ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση είναι πιο πολύ δημοφιλής, έχει διαδοθεί ευρύτερα και απαιτούνται λιγότερα τεχνικάκαι οικονομικά θέματα. Αντιθέτως, η σύγχρονη Τηλεκπαίδευση έχει ανάγκη λογισμικών ιδιαίτερων απαιτήσεων, βασική προϋπόθεση είναι ναεξασφαλιστεί υψηλή ταχύτηταinternet και είναι πιο σύνθετα στον τρόπο χρήση τους και για τους εκπαιδευτές και για τους εκπαιδευόμενους. Πρέπει να διευκρινιστεί πως παρά το γεγονός ότι η σύγχρονη Τηλεκπαίδευση είναιλιγότερο απρόσωπη, ωστόσο, η εκπαιδευτική διεργασία και στην περίπτωση αυτή σταματά νααποτελεί μια δυναμική διαδικασία συλλογικού χαρακτήρα στην οποία η συμμετοχή τωνυποκειμένων είναιωσ πρόσωπα και η αλληλεπίδρασή τους σαν κοινωνικά όντα, λαμβάνοντας μέρος με το σύνολο των αισθήσεων τους (Clark, 2020, Hassenburg, 2009, Ματσαγούρας, 2006).

Κατά την παγκόσμια εμπειρία και πράξη, από ορισμένες πτυχές της Τηλεκπαίδευσης, συμπληρώνεται και υποστηρίζεται η διδακτική και μαθησιακή διεργασία, ενισχύοντας την ανάπτυξη της ευελιξίας, κυρίως κάτω από ορισμένες συνθήκες(Cavanaugh, 2001, Hannay, 2006,Hurlbut, 2018, Merisotis&Phipps, 1999,Tomei,2006). Με λίγα λόγια, η δια ζώσης εκπαίδευση δεν μπορεί να αντικατασταθεί από τηνΤηλεκπαίδευση, αλλά μπορεί η χρήση της να είναι επικουρική, με βασική προϋπόθεση πως θα ενεργοποιηθεί ο μαθητής, λειτουργώντας αυτόνομα προς μια πορεία εύρεσης της αυτομάθησης (Λιοναράκης, 2005). Ακόμη και στην περίπτωση αυτή, απαιτούνται πολλές και διαφορετικές γνώσεις και δεξιότητες εξειδικευμένου χαρακτήρα από τηνπροετοιμασία για να αξιοποιηθεί παιδαγωγικά η ψηφιακή τεχνολογία στοχεύοντας στη διεξαγωγή μιας ιδιόμορφης μαθησιακής διαδικασίας (Moore,&Kearsley, 2000), προκειμένου να προκύψει μια αποτελεσματική και αποδοτική Τηλεκπαίδευση (Λιοναράκης, 2010d).

3.4 Σημασία και αναγκαιότητα της έρευνας

Η πρόοδος και η εισχώρηση της τεχνολογίας στο χώρο της εκπαίδευσης δίνει καινούριες δυνατότητες και νέα διάσταση στην εκπαιδευτική διεργασία. Σταδιακά επέρχεται η εξασθένηση του παραδοσιακού εκπαιδευτικού μοντέλου δίνοντας τη δυνατότητα εμπλουτισμού της διδασκαλίας μέσω σύγχρονων τεχνολογικών μεθόδων, όπως η Τηλεκπαίδευση. Αυτός είναι και ο λόγος που μέσω του θέματος της παρούσας έρευνας επιχειρείται να αναδειχτεί αυτή η τάση, αφού υπάρχει συνεχής αύξηση του ενδιαφέροντος πολλών ερευνητών/τριών για να εκσυγχρονιστεί η Εκπαίδευση Ενηλίκων και κυρίως τα ΙΕΚ καθώς καίρια μέθοδος για τον εκσυγχρονισμό αυτό αποτελεί ο σχεδιασμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων μέσω Τηλεκπαίδευσης στη διδακτική διεργασία.

Το γεγονός πως τα ΙΕΚ αποτελούν βασικό και σύγχρονο φορέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και είναι βασική η ενσωμάτωση καινοτόμων μεθόδων που βασίζονται στην τεχνολογία, καθιστά αναγκαία την εφαρμογή ανάλογων ερευνών. Με τον τρόπο αυτό, η επίτευξη των βασικών σκοπών των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, όπως η προσφορά βασικών γνώσεων και η ενίσχυση των δεξιοτήτων και της κριτικής σκέψης των ενηλίκων εκπαιδευόμενων θα πραγματοποιηθεί.

Μέσω της εργασίας αυτής τονίζεται ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στη διδακτική διεργασία σε ΙΕΚ της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και η σημασία της έγκειται στο ότι η διδακτική αυτή μέθοδος αποτελεί ένα σχετικά καινούργιο ερευνητικό πεδίο, το οποίο αποδέχονται οι εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ και μια σχετική έρευνα στα ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας θα συμβάλει στη διεύρυνση του ως τώρα ερευνητικού φάσματος.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ- ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΤΟΧΟΙ, ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ, ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό υλοποιείται η μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας. Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά στο σκοπό, στους στόχους, στα ερευνητικά ερωτήματα και στους ερευνητικούς άξονες. Εν συνεχεία γίνεται ανάλυση της μεθοδολογίας, της επιλογής του ερευνητικού εργαλείου, του οδηγού της συνέντευξης, της διαδικασίας συλλογής και του τρόπου ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας. Τέλος, ακολουθεί περιγραφή των συμμετεχόντων στην έρευνα και του προφίλ τους, αναγράφονται ζητήματα εγκυρότητας και αξιοπιστίας της έρευνας και αναφέρονται οι δυσκολίες και οι περιορισμοί, που προέκυψαν κατά την ερευνητική διεργασία.

4.1 Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Σκοπός αυτής της ερευνητικής διεργασίας είναι να γίνει διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ σχετικά με το ρόλο της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην εκπαίδευση ενηλίκων.

Στόχοι:

- Να αναδειχτούν τα προτερήματα αυτής της εκπαιδευτικής πρακτικής.
- Να αναδειχτούν οι παράγοντες που δυσχεραίνουν την αξιοποίηση αυτής της εκπαιδευτικής από τους εκπαιδευτές των ΙΕΚ.
- Να αναδειχτεί η ανάγκη διαρκούς επιμόρφωσης των εκπαιδευτών στις Νέες Τεχνολογίες..

4.2 Τα Ερευνητικά Ερωτήματα και οι Άξονες της Έρευνας

Τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούν στα παρακάτω:

1. Πώς συμβάλλει η Τηλεκπαίδευση στη διδασκαλία στα ΙΕΚ μέσω του σχεδιασμού εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων Εκ/των-τριών Ενηλίκων ΙΕΚ ;

Επιμέρους άξονες:

- Παράγοντες που συνδέονται με τους εκπαιδευτές-τριες (σπουδές/επιμορφώσεις στις Νέες Τεχνολογίες)
- Παράγοντες που συνδέονται με τη θετική απήχηση στους εκπαιδευόμενους (μαθησιακά αποτελέσματα, συμπεριφορά, στάση προς σχολείο και μάθηση)
- Παράγοντες από το σχολείο (συνάδελφοι, άμιλλα με άλλους εκπαιδευτικούς, κλπ)

2. Ποιες είναι οι δυσκολίες στην αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία, στα ΙΕΚ, σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων Εκπαιδευτών-τριών Ενηλίκων ΙΕΚ;

Επιμέρους άξονες:

- Δυσκολίες από πλευράς εκπαιδευτών-τριών (φόβοι, άγνοια, έλλειψη επιμόρφωσης κλπ).
- Από πλευράς εκπαιδευομένων (προς τους οποίους εφαρμόζονται τέτοιες μέθοδοι και τρόποι γενικότερα εκπαίδευσης).
- Από πλευράς εξωτερικών παραγόντων.

3. Ποιες είναι οι απόψεις των Εκπαιδευτών-τριών Ενηλίκων ΙΕΚ, σε σχέση με τις ανάγκες επιμόρφωσής τους για την αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία τους στα ΙΕΚ;

Επιμέρους άξονες:

- Είναι αναγκαία η επιμόρφωσή τους στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων;
- Ποια θα είναι η μορφή της επιμόρφωσής τους και ποιά η διάρκεια;
- Θα υπάρξει αλλαγή απόψεων για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά αποτελέσματα μετά την επιμόρφωση;

4.3 Ερευνητική μέθοδος

Για την επίτευξη των καλύτερων δυνατών αποτελεσμάτων, ακολουθήθηκε η ποιοτική μέθοδος καθώς προσεγγίζονται εις βάθος, αναλύονται και ερμηνεύονται τα ποιοτικά στοιχεία .

Μέσω των ποσοτικών μεθόδων από την άλλη πλευρά, παρατηρούνται και εξετάζονται τα επιμέρους στοιχεία ενός φαινομένου εστιάζοντας στην ανάλυση ενώ μέσω της ποιοτικής έρευνας είναι βασικό να γίνει κατανοητό το νόημα της εμπειρίας ενός ατόμου σε συγκεκριμένο περιβάλλον. Η δήλωση του σκοπού και τα ερευνητικά ερωτήματα στην ποιοτική έρευνα έχουν πιο γενικό χαρακτήρα, μεγαλύτερο εύρος και αναζητείται η κατανόηση των εμπειριών όσων συμμετέχουν. Τέλος ο ερευνητής/τρια συμμετέχει ενεργητικά στην ποιοτική έρευνα και κατά τη διάρκεια της συλλογής και κατά τη διάρκεια ανάλυσης των δεδομένων (Thomas & Nelson, 1996).

Επιπροσθέτως, η ποιοτική ερευνητική μέθοδος ενδείκνυται πιο πολύ στο χώρο της εκπαίδευσης, καθώς στόχος της είναι η διερεύνηση της κατανόησης των φαινομένων που η δράση τους εξελίσσεται στον εκπαιδευτικό τομέα (Ιωσηφίδης, 2000) και χαρακτηρίζεται φυσική (Lincoln & Guba, 1985) γιατί επιτρέπει στον ερευνητή/τρια να διεισδύσει στην προσωπικότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα και να διασφαλίσει μία σε βάθος διερεύνηση των κοινωνικών επιδράσεων που δέχτηκαν (Παπαγεωργίου, 1998). Ταυτοχρόνως, ο ερευνητής επιχειρεί να κατανοήσει ουσιαστικά την οπτική των συμμετεχόντων για κάποιο θέμα (Κυριαζή, 1999).

4.4 Η Μέθοδος Συλλογής των Δεδομένων

Η επιλεγείσα μεθοδολογική έρευνα είναι η συνέντευξη ως μέθοδος που επιλέγεται κλασικά για τη συλλογή δεδομένων στην εμπειρική κοινωνική έρευνα γιατί επιχειρείται η διερεύνηση της αιτίας και του αποτελέσματος και η αναζήτηση ακριβών εξηγήσεων. Στοχεύει εν ολίγοις στη διαπίστωση των προσωπικών απόψεων όσων συμμετέχουν σε θέματα ειδικής φύσης και στον προσδιορισμό σοβαρών πεποιθήσεων και στάσεών τους (Creswell, 2011). Είναι ο τρόπος που αλληλεπιδρούν τα άτομα, ο τρόπος που επικοινωνούν που καθοδηγεί τον ερευνητή/τρια και θέτει ως στόχο του να αποσπάσει πληροφορίες που αφορούν το αντικείμενο της έρευνας (Cohen & Manion, 1992). Οι απόψεις όσων συμμετέχουν στην έρευνα θα καταστήσουν δυνατή την εξήγηση των παραγόντων που οδηγούν την Εκπαίδευση Ενηλίκων στο να

εφαρμοστούν εναλλακτικοί μαθησιακοί τρόποι. Ειδικότερα, το ερευνητικό ενδιαφέρον είναι αποτελέσματος ανάγκης για μελέτη των αντιλήψεων των εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ αναφορικά με τον τρόπο αξιοποίησης σύγχρονων εκπαιδευτικών μεθόδων και εκσυγχρονισμού της εκπαιδευτικής διεργασίας καθώς η τεχνολογία συνεχώς εξελίσσεται και επικρατούν νέα δεδομένα.

4.5 Εργαλείο συλλογής δεδομένων

Για να μπορέσει να επιτευχθεί αυτός ο στόχος έγινε χρήση ατομικών ημιδομημένων συνεντεύξεων με ανοιχτές ερωτήσεις, επιχειρώντας έτσι να αποκτηθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα για τις αντιλήψεις των συμμετεχόντων σχετικά με τα ερωτήματα που θέτει η έρευνα. Παραλλήλως, η συνέντευξη χρησιμοποιείται για να αντληθούν πληροφορίες σε βάθος από την ερευνήτρια καθώς της επιτρέπεται η κατανόηση σύνθετων συμπεριφορών, αξιών και αντιλήψεων μέσω των εμπειριών των υποκειμένων της παρούσας έρευνας σχετικά με το θέμα που διερευνούμε (Ιωσηφίδης, 2003). Βασικό προτέρημα της προσωπικής συνέντευξης αποτελεί η δυνατότητα προφορικών και άμεσων διευκρινίσεων αναφορικά με τον ερευνητικό σκοπό αλλά και σε περίπτωση μη κατανοητών απαντήσεων, γεγονός που ενισχύει τη συλλογή πιο αξιόπιστων αποτελεσμάτων και παράλληλα τονίζεται η σπουδαιότητα της συμμετοχής όσων συμμετέχουν στη συνέντευξη, μέσω της τηλεφωνικής τους επαφής με την ερευνήτρια, πριν την πραγματοποίηση της συνέντευξης. Αυτό σημαίνει πως αυξάνεται η πιθανότητα να υπάρχει θετική ανταπόκριση και μεγαλύτερη συμμετοχή (Κυριαζή, 2009).

Μέσω της εστιασμένης ημιδομημένης συνέντευξης, ως της πλέον κατάλληλης ερευνητικής τεχνικής για την συγκεκριμένη έρευνα, μπορεί να υπάρξει μεγαλύτερη ευελιξία στον τρόπο που δομούνται και παρουσιάζονται οι ερωτήσεις. Ο συγκεκριμένος τύπος συνέντευξης δίνει τη δυνατότητα τροποποίησης των ερωτήσεων και τη σειρά αυτών ανάλογα με τις ανάγκες που προκύπτουν κάθε φορά κατά την πορεία της συνέντευξης (Robson, 2010). Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίστηκε περισσότερη ελευθερία στους χειρισμούς και δημιουργήθηκαν οικατάλληλες προϋποθέσεις προκειμένου να εξασφαλιστούν εμπιστευτικές πληροφορίες αφού προηγήθηκε η διαμόρφωση ενός κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ ερευνήτριας και ερωτώμενων (Παρασκευόπουλος, 1993· Bird & Hammersley, 2004). Με λίγα λόγια προτιμήθηκε η εστιασμένη συνέντευξη καθώς εστιάζει σε συγκεκριμένα ζητήματα

και δεν είναι απόλυτα δομημένη ούτε απόλυτα μη κατευθυνόμενη (Cohen&Manion, 2007). Έτσι με κάποιες διευκρινιστικές παρεμβάσεις δίνεται η δυνατότητα στην ερευνήτρια να δώσει κατευθύνσεις στον συμμετέχοντα στην έρευνα, για να εκφραστεί ελεύθερα.

4.5.1 Η Διαδικασία συλλογής των δεδομένων

Τα στάδια που περιέχει η διαδικασία για να συλλεγούν τα δεδομένα είναι τα ακόλουθα :

- Επιλέγεται ο τόπος και ο χρόνος που θα διεξαχθεί η συνέντευξη. Για την παρούσα έρευνα οι συνεντεύξεις θα γίνουν τηλεφωνικώς εξαιτίας των έκτακτων συνθηκών που επικρατούν.
- Πρώτη τηλεφωνική επαφή με τους εκπαιδευτές προκειμένου να ενημερωθούν για την έρευνα μας και να συζητήσουμε γενικά ώστε να μπορέσουμε να συνεργαστούμε αποτελεσματικά.
- Προγραμματίζεται και πραγματοποιείται η πρώτη πιλοτικού χαρακτήρα συνέντευξη για να δοκιμαστούν τα ερευνητικά εργαλεία και να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενα προβλήματα.
- Πραγματοποίηση των συνεντεύξεων αφού πρώτα προγραμματίστηκαν κατόπιν συνεννόησης με την ερευνήτρια, χρησιμοποιώντας κάποιο ηχητικό μέσο καταγραφής της συζήτησης, μετά από τη σύμφωνη γνώμη των ερωτώμενων. Η ερευνήτρια τους επεσήμανε πως θα τηρηθεί αυστηρή ανωνυμία στα απομαγνητοφωνημένα αρχεία και πως μπορούν να τα έχουν όποτε τα ζητήσουν (Creswell, 2011).

Ακολουθούν τα στάδια για τη συγκέντρωση των δεδομένων. Αρχικώς, επιλέχθηκαν οι συμμετέχοντες στην έρευνα. Στην περίπτωση της έρευνάς μας , αυτοί είναι εκπαιδευτές-τριες των ΙΕΚ σε διάφορους νομούς της Στερεάς Ελλάδας. Ακολούθως, επελέγη το δείγμα για οποίο σπουδαίο ρόλο έπαιξε η προθυμία που επέδειξαν οι εκπαιδευτές για να συμμετάσχουν καθώς και η διαθεσιμότητα τους να απαντήσουν στις ερωτήσεις της συνέντευξης (Creswell, 2011), (Αυτό βέβαια ήταν αναμενόμενο κυρίως εξαιτίας της προσωπικής μου γνωριμίας με τους περισσότερους από τους εκπαιδευτές αυτούς). Το επόμενο στάδιο αφορά το είδος των δεδομένων που έχουν συγκεντρωθεί και το ακόλουθο στάδιο σχετίζεται με τη διαμόρφωση του

ερευνητικού εργαλείου, δηλ.τη συνέντευξη. Στο τέλος, οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν αναλύθηκαν και συζητήθηκαν τα ευρήματα(Robson 2010).

4.6 Ο Πληθυσμός και το δείγμα της έρευνας

Σε μια ποιοτική έρευνα η επιλογή αυτών που θα συμμετάσχουν γίνεται ανάμεσα σε άτομα που έχουν τη δυνατότητα να συντελέσουν στο να γίνει καλύτερα αντιληπτό το φαινόμενο που μελετά η έρευνα (Creswell, 2011), δηλαδή στο πλαίσιο της συγκεκριμένης έρευνας, στη διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών/τριών ενηλίκων των ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας για το ρόλο της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Σε πρώτη φάση, η σκόπιμη δειγματοληψία (purposeful sampling) που θεωρείται πιο κατάλληλη για μία ποιοτική έρευνα, τέθηκε σε εφαρμογή. Σε μια τέτοια μορφή δειγματοληψίας, προκειμένου να γίνει η μελέτη ενός βασικού θέματος με διεξοδικό τρόπο, κύριο κριτήριο επιλογής των συμμετεχόντων δεν αποτελεί η γενίκευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων αλλά η εξασφάλιση επαρκών πληροφοριών για το θέμα που ερευνάται (Creswell, 2011), όπου και εδράζεται ο σκοπός της έρευνας και των ερωτημάτων που θέτει. Η επιλογή των συμμετεχόντων έγινε μεταξύ Εκπαιδευτών/τριών των ΙΕΚ με διδακτική εμπειρία που αξιοποιούν την Τηλεκπαίδευση ως μέσο της διδακτικής διεργασίας. Το δείγμα λοιπόν αντλήθηκε από τον πληθυσμό των εκπαιδευτών που υπηρετούν σε ΙΕΚ της Στερεάς Ελλάδας το σχολικό έτος 2020-2021 και αποτελέσε μέρος του πληθυσμού που συνέβαλε με τις απόψεις του στην ανάλυση του θέματος που μελετούμε.

Τα κριτήρια για την επιλογή των συμμετεχόντων ήταν τα ακόλουθα 1) Το φύλο (επιλέχθηκαν άντρες και γυναίκες), 2) η ειδικότητα (επιδιώχθηκε να επιλεγούν εκπαιδευτικοί ΙΕΚ διαφόρων ειδικοτήτων, προκειμένου να αναδειχτούν οι απόψεις εκπαιδευτών που διδάσκουν το σύνολο των υπαρχόντων ειδικοτήτων, 3) η εμπειρία στην εκπαίδευση (επιλέχθηκαν εκπαιδευτές, που έχουν εργαστεί στα ΙΕΚ για τουλάχιστον 3 σχολικά έτη), 4) διδακτική αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης . Από τα παραπάνω προκύπτει ότι επιλέχθηκε ένας στοχευμένος αριθμός συμμετεχόντων, βασικό στοιχείο της ποιοτικής έρευνας (Παρασκευόπουλος, 1993).

Επιπρόσθετα, η χρήση της δειγματοληψίας-χιονοστιβάδας ως ερευνητικής στρατηγικής έπαιξε σπουδαίο ρόλο γιατί είναι ένα είδος σκόπιμης δειγματοληψίας η εφαρμογή της οποίας γίνεται αφού έχει ξεκινήσει μια μελέτη. Κατά τη διεξαγωγή της

έρευνας, όσοι συμμετείχαν πρότειναν άλλους εκπαιδευτές, που πληρούσαν τα κριτήρια που θέσαμε στην έρευνα (Creswell, 2011), κάτι που έγινε με την ολοκλήρωση των τριών πρώτων συνεντεύξεων.

4.6.1 Το προφίλ των συμμετεχόντων

Οι συμμετέχοντες αποτελούνται από δώδεκα Εκπαιδευτές/τριες που διδάσκουν σε ΙΕΚ της Στερεάς Ελλάδας με τα εξής χαρακτηριστικά:

- Φύλο: 6 γυναίκες και 6 άνδρες.
- Ηλικία: 1 άτομο είναι 31 - 40 ετών, 10 άτομα είναι 41 – 50 ετών και 1 άτομο είναι 51 – 60 ετών .
- Ειδικότητα: 2 Νηπιαγωγοί, 1 Φυσικοθεραπευτής, 1 καθηγητής Πληροφορικής, , 1 Σεφ, 1 Αισθητικός, 1 Αστυνομικός, 1 Νομικός, 1 πτυχιούχος Διοίκησης Επιχειρήσεων, 1 Δασολόγος, 1 Οικονομολόγος, 1 Γεωπόνος.
- Διδακτική εμπειρία στα ΙΕΚ: 6 άτομα έχουν εμπειρία από 3 – 5 έτη, 5 άτομα έχουν εμπειρία από 6 – 10 έτη και 1 άτομο έχει εμπειρία πάνω από 10 έτη.
- Σπουδές: Πτυχίο ΑΕΙ/ ΤΕΙ αντίστοιχης ειδικότητας και μεταπτυχιακές σπουδές(οι 6 από τους 12 εκπαιδευτές) .

4.7 Μέθοδος ανάλυσης δεδομένων

Με την ολοκλήρωση των συνεντεύξεων, θα γίνει απομαγνητοφώνηση και μεταγραφή αυτών για τη διασφάλιση της ασφάλειας των δεδομένων. Εν συνεχεία, θα ακολουθήσει ομαδοποίηση και οργάνωση χρησιμοποιώντας τη μέθοδο «Ανάλυση Περιεχομένου» γιατί είναι εύκολη στη χρήση και εφαρμόζεται ιδιαίτερα όταν αναλύεται το ποιοτικό υλικό (Robson, 2010), όπως οι συνεντεύξεις στην παρούσα έρευνα. Εν προκειμένω, για να αναλυθούν και να ερμηνευτούν τα δεδομένα, θα απαιτηθεί εφαρμογή της διαδικασίας διερεύνησης και κωδικοποίησης, η οποία γίνεται όταν αναλύονται ποιοτικά δεδομένα (Creswell, 2011). Θα υπάρξει μελέτη των δεδομένων των κειμένων αρκετές φορές, για να σχηματιστεί μια πιο γενική εικόνα των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν. Θα ακολουθήσει ομαδοποίηση και κωδικοποίηση των δεδομένων ,θα αναλυθούν σε θεματικούς άξονες και θα συνδεθούν με τα ερευνητικά ερωτήματα. Στο τελικό στάδιο θα γίνει παράθεση και

περιγραφή αποσπασμάτων από τις απαντήσεις που έδωσαν οι Εκπαιδευτές/τριες και θα παρουσιαστούν τα ευρήματα με συνθετικό τρόπο, βασισμένα πάντα στα ερευνητικά ερωτήματα.

4.8 Αξιοπιστία και Εγκυρότητα της Έρευνας

Η ερευνητική αξιοπιστία εδράζεται στη σύνθεση του ερωτηματολογίου, όπου εμπεριέχονται σαφείς και ακριβείς οδηγίες για τη συμπλήρωσή του προς αποφυγή ασαφειών. Σημαντική είναι και η ύπαρξη συνοδευτικής επιστολής με την οποία, εκτός της διασφάλισης της ανωνυμίας, επισημαίνεται και ο σκοπός και η σπουδαιότητα συμμετοχής στην έρευνα.

Στην εξασφάλιση της εγκυρότητας του ερευνητικού περιεχομένου συνέβαλλε η βιβλιογραφική ανασκόπηση που αφορά την εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαίδευση ενηλίκων .

Η προσέγγιση των συμμετεχόντων, η δημιουργία φιλικού κλίματος και η γενικότερη συμπεριφορά του ατόμου που διεξάγει τη συνέντευξη, είναι από τα πιο σημαντικά στοιχεία που θα καθορίσουν την αξιοπιστία της συνέντευξης (Βαβουρανάκης, 1986).

4.9 Περιορισμοί της έρευνας

Πολλές είναι οι δυσκολίες που παρουσιάζονται κατά τη διάρκεια της έρευνας, οι λεγόμενοι περιορισμοί της έρευνας που αφορούν κυρίως το είδος της έρευνας, το χρόνο και χώρο. Στη συγκεκριμένη έρευνα οι περιορισμοί αυτοί συνάδουν με τις έκτακτες συνθήκες που επικρατούν λόγω του Covid 19 και την επιβολή περιοριστικών μέτρων και στις εκπαιδευτικές μονάδες, γεγονός που κατέστησε πιο δυσχερή την ερευνητική διεργασία. Ταυτόχρονα, η έλλειψη εμπειρίας από την πλευρά της ερευνήτριας και οι ερευνητικές απαιτήσεις που σχετίζονται κυρίως με την εγκυρότητα και την αξιοπιστία προσθέτουν επιπλέον άγχος στη διαδικασία.

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Το μέρος αυτό της έρευνας περιέχει ανάλυση του περιεχομένου των συνεντεύξεων και παρουσίαση των ευρημάτων της έρευνας με βάση τη σειρά των βασικών ερωτήσεων της συνέντευξης.

5.1 Ανάλυση υλικού συνεντεύξεων

Στη φάση αυτή θα παρουσιαστούν τα ευρήματα του υλικού των συνεντεύξεων μετά τον καθορισμό των θεματικών αξόνων, που αφορούν συγκεκριμένες ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στις τρεις ενότητες-ερευνητικά ερωτήματα (Α, Β, Γ) του οδηγού συνέντευξης (Ε=Εκπαιδευτής/τρια).

1ο Ερευνητικό Ερώτημα: Οι αντιλήψεις των Εκπαιδευτών ΙΕΚ που συμμετείχαν στην έρευνα για τον τρόπο συμβολής της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία στα ΙΕΚ μέσω του σχεδιασμού εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

- 1ος ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: Προσωπικοί παράγοντες

Ερώτηση 1η: «. Ποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν στη σωστή εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στα ΙΕΚ;»

Όλοι οι Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ δήλωσαν πως αυτό που τους βοηθάει περισσότερο στη σωστή εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στα ΙΕΚ είναι η θέλησή τους να είναι καλοί εκπαιδευτές προσπαθώντας να συμβαδίζουν με την εξέλιξη και ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην εκπαίδευση ενηλίκων. Ταυτόχρονα, ορισμένοι από αυτούς, δήλωσαν πως από ανάγκη λόγω των συνθηκών θεώρησαν επιβεβλημένη την προσπάθεια τους για καλύτερη παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Ενδεικτικά: *«Κοιτάζτε.... η τεχνολογία προχωράει.... δε γίνεται εμείς να μένουμε πίσω...η εκπαίδευση και μάλιστα η Εκπαίδευση Ενηλίκων πρέπει να εκσυγχρονιστεί... είδατε πως οι συνθήκες επέβαλλαν την Τηλεκπαίδευση οπότε εγώ ένιωσα την ανάγκη ως εκπαιδευτής να είμαι ένας σωστός εκπαιδευτής, να μπορέσω να ανταπεξέλθω στις νέες*

προκλήσεις.» (E1), «Πάντα θέλω να συμβαδίζω με την κοινωνία και την εξέλιξή της... αν θες λοιπόν να είσαι ένας καλός εκπαιδευτής ενηλίκων ...κι εγώ θέλω... θα πρέπει να ψάχνεσαι... να μη μένεις σταθερός. Η Τηλεκπαίδευση ήταν η τέλεια ευκαιρία για μένα να αποδείξω πόσο καλός εκπαιδευτής μπορώ να γίνω.»(E2), « ... και για να είμαι καλός εκπαιδευτής που μπορεί να ανταπεξέλθει σε όλες τις δυσκολίες»(E9).

Ταυτόχρονα, κάποιος είπε πως λόγω σπουδών, η εξοικοίωσή του με την τεχνολογία ήταν βασικός παράγοντας: *«Η ειδίκευσή μου στον Τομέα της Πληροφορικής, μου εξασφάλισε το πλεονέκτημα της εξοικείωσης με την τεχνολογία με αποτέλεσμα την απρόσκοπτη διεξαγωγή του μαθήματος καθώς και επίλυση των περισσότερων τεχνικών προβλημάτων κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης»(E4).*

- 2ος ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: Παράγοντες που συνδέονται με την απήχηση στους εκπαιδευόμενους

Ερώτηση 2η: *«Οι σπουδαστές σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης; »*

Όλοι οι εκπαιδευτές ανέφεραν πως οι εκπαιδευόμενοι διάκινται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης. Βέβαια, αυτό δε σημαίνει πως αυτού του είδους η διδασκαλία τους αρέσει αλλά καταβάλλουν προσπάθειες ώστε να είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους: *«Προσπαθούν.... Δεν τους αρέσει αλλά προσπαθούν να είναι συνεπείς...»(E3), «Δείχνουν ενδιαφέρον, λίγες είναι οι ημερήσιες απουσίες... ωστόσο δεν τους αρέσει αυτός ο τρόπος διδασκαλίας αλλά για να προχωρήσουμε κανονικά στην ύλη και να μη χαθεί το εξάμηνο κρατούν μια θετική στάση.»(E7), «Το σίγουρο είναι πως προσπαθούν.... Τα εκπαιδευτικά προγράμματα έχουν σχεδιαστεί για να καλύπτουν τις διδακτικές και μαθησιακές ανάγκες... ωστόσο δεν μπορούν να αντικαταστήσουν τη δια ζώσης διδασκαλία. Για το λόγο αυτό τα παιδιά είναι θετικά ως προς αυτά που προσπαθώ να τους μεταδώσω μέσω των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.»(E8).*

Βέβαια υπάρχουν και κάποιοι εκπαιδευόμενοι που δε συμμετέχουν όπως στη δια ζώσης διδασκαλία, είναι πιο αδρανείς και δυσανασχετούν: *«Οι περισσότεροι δε συμμετέχουν όσο θα ήθελα...ούτε μου στέλνουν τις απαντήσεις των εργασιών που τους έχω στείλει... γενικά δείχνουν μια απροθυμία...»(E1), «Πολλοί είναι αυτοί που έχουν*

αδρανοποιηθεί τώρα με την Τηλεκπαίδευση... δεν έχουν αρνητική συμπεριφορά αλλά δε συμμετέχουν και όσο θα ήθελα και θα έπρεπε.»(E2), «Παραπονιούνται πολλές φορές, δυσανασχετούν...»(E9).

Στο σημείο αυτό, είναι αντιληπτό πως βασική Τηλεκπαίδευση σαν είδος διδασκαλίας δεν ήταν ιδιαίτερα αρεστό στους ενήλικες εκπαιδευόμενους οι οποίοι όμως στην πλειοψηφία τους έκαναν προσπάθειες ώστε να μπορέσουν να είναι συνεπείς στις εκπαιδευτικές τους υποχρεώσεις.

Ερώτηση 3η: « Εσείς πως αντιμετωπίζετε την αντίδραση των σπουδαστών σας;»

Αρκετοί από τους Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ απάντησαν πως ήταν ικανοποιημένοι/ες με τη στάση των εκπαιδευόμενων. Ενδεικτικά: *«Την αντιμετωπίζω με ικανοποίηση... παίρνω θάρρος για να συνεχίσω αφού βλέπω πως τα παιδιά καταβάλλουν προσπάθεια μεγάλη!»(E12), «Μου δίνει θάρρος αυτή η προσπάθειά τους γιατί ξέρω πως δεν τους είναι εύκολο όπως δεν είναι και για μένα εύκολο.. οπότε τους αντιμετωπίζω κι εγώ με θετική διάθεση προσπαθώ να τους ενθαρρύνω.»(E8), «:Προσπαθώ να είμαι θετικός κι εγώ, να τονίζω μόνο τα θετικά της Τηλεκπαίδευσης, να τους ενθαρρύνω και να τους επιβραβεύω ακόμη περισσότερο.»(E7),*

Επειδή όμως υπάρχουν και κάποιοι εκπαιδευόμενοι που δε συμμετέχουν ενεργά και έχουν μια πιο παθητική στάση οι εκπαιδευτές προσπαθούν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση με μια πιο ενθαρρυντική συμπεριφορά και με εκπαιδευτικά μέσα που θα τους ενεργοποιήσουν το ενδιαφέρον : *«Προσπαθώ να προσεγγίζω τους σπουδαστές κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρώ το κλίμα διαλόγου που υπήρχε στις τάξεις δίνοντας τους την ευκαιρία να συμμετέχουν ενεργά στο μάθημα κάνοντας το πιο χαλαρό, διασκεδαστικό και αποδοτικό.»(E4), «Πάντα λαμβάνω υπόψη τις απόψεις των σπουδαστών, οι οποίες αφορούν τη διδακτική μου προσέγγιση. Όταν καταλαβαίνω πως κουράζονται και δεν παρακολουθούν κάνω άμεσα διάλειμμα και προσπαθώ να αντιμετωπίσω όλες τις αντιδράσεις με χιούμορ και ηρεμία.»(E5), «Προσπαθώ να είμαι θετικός κι εγώ, να τονίζω μόνο τα θετικά της Τηλεκπαίδευσης, να τους ενθαρρύνω και να τους επιβραβεύω ακόμη περισσότερο.»(E7).*

Παρόλα αυτά κάποιοι εκπαιδευτές δήλωσαν πως η αδιαφορία από μερικούς εκπαιδευόμενους τους δημιουργούσε θυμό και εκνευρισμό και για το λόγο αυτό προσπαθούσαν να ενισχύσουν την ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευόμενων αυτών: *«Στην αρχή θύμωνα... μετά κατάλαβα πως έπρεπε να βρω τρόπους να τους κεντρίσω το ενδιαφέρον...»*(E1), *«Εκνευρίζομαι καμιά φορά... αλλά δε βγαίνει κάτι... προσπαθώ λοιπόν με ψυχραιμία να τους δώσω κίνητρα συμμετοχής... πχ να τους επιβραβεύσω με στόχο τη βελτίωση της βαθμολογίας τους.»*(E2).

Είναι φανερό πως η ικανοποίηση που παίρνουν οι εκπαιδευτικοί από τη θετική στάση των εκπαιδευόμενων είναι ένας σημαντικός παράγοντας που τους δίνει θάρρος να συνεχίσουν το δύσκολο εκπαιδευτικό τους έργο μέσω Τηλεκπαίδευσης. Από την άλλη, με διάφορα μέσα επιχειρούν να αλλάξουν την αδιάφορη στάση κάποιων άλλων εκπαιδευομένων.

3ος ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ:Ενδοσχολικοί παράγοντες

Ερώτηση 4η: *«Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;»*

Όλοι οι εκπαιδευτές/τριες συμφώνησαν πως δεν αντιμετωπίζουν κανένα πρόβλημα με τις τεχνολογικές υποδομές, πως όλα τα ΙΕΚ στα οποία υπηρετούν είναι επαρκώς εξοπλισμένα σε υλικοτεχνική υποδομή. Βέβαια, η πλειοψηφία των εκπαιδευόμενων δε χρειάστηκε να υποβοηθηθεί τεχνολογικά στη χρονική φάση της Τηλεκπαίδευσης οπότε αυτό δεν αποτελεί τροχοπέδη στην προσπάθειά τους να εφαρμόσουν χωρίς πρόβλημα την Τηλεκπαίδευση.Ενδεικτικά: *«Το ΙΕΚ Λαμίας έχει και τμήμα Πληροφορικής οπότε έχει πλήρη υλικοτεχνική υποδομή.»*(E3),*«Παρέχεται η απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή αν και ποτέ δε χρειάστηκε... και το ίντερνετ είναι γρήγορο... μια χαρά δηλαδή.»*(E5), *«Εντάξει...δε χρειάστηκε κατά την Τηλεκπαίδευση κάτι... όμως γενικά το ΙΕΚ έχει τις βασικές υποδομές για να στηρίζει τεχνολογικά τον εκπαιδευτή και τον εκπαιδευόμενο.»*(E8).

Υπήρξαν όμως και περιπτώσεις που το ΙΕΚ μπόρεσε να αποδείξει την επάρκεια σε επίπεδο τεχνολογικής υποδομής: *«Κοιτάζτε να δείτε.... είχε τύχει να κάνω κάποια μαθήματα Τηλεκπαίδευσης από το χώρο του σχολείου όταν είχα πρόβλημα με τη σύνδεση στο διαδίκτυο από το σπίτι μου..»*(E1), *«Δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα από*

πλευράς τεχνολογικής υποδομής... μάλιστα ο διευθυντής έδωσε και τρία laptop σε συναδέλφους που δεν είχαν.»(E7).

Μία εκπαιδευτρια δήλωσε όμως πως εντοπίζει κάποιες μικροελλείψεις: «*Παρέχεται ο βασικός τεχνολογικός εξοπλισμός για την ομαλή διεξαγωγή των μαθημάτων Τηλεκπαίδευσης με μικροελλείψεις πχ. Ακουστικά/μικρόφωνο.*» (E4).

Ερώτηση 5η: «Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;»

Όλοι οι εκπαιδευτές/τριες τόνισαν πως η συναδελφικότητα και η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτών ήταν βασικά στοιχεία στη διευκόλυνση του διδακτικού τους έργου μέσω της Τηλεκπαίδευσης:«... *αρκετοί συνάδελφοί μου είχαν επιμορφωθεί σε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης οπότε αρκετές φορές με συμβουλεύουν και ανταλλάσσουμε απόψεις.*»(E1), «*Υπήρχε ένα όμορφο συνεργατικό κλίμα μεταξύ συναδέλφων... όλοι επικοινωνούσαμε και ο ένας έλυνε τις απορίες του άλλου... εμένα με είχαν βοηθήσει πολύ συμβουλές συναδέλφων καθώς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που χρησιμοποιούσαμε δεν το ήξερα και είχα απορίες σχετικά με τη χρήση των ψηφιακών εργαλείων και τη λειτουργία τους.*»(E7), «... *ανταλλάσσουμε απόψεις με άλλους εκπαιδευτές και σε μένα προσωπικά λειτούργησε ενθαρρυντικά ιδίως στην αρχή της Τηλεκπαίδευσης. Έμαθα πολλά πράγματα που δεν ήξερα και κατάλαβα τη φιλοσοφία της Τηλεκπαίδευσης.*»(E10).

2ο Ερευνητικό Ερώτημα: Οι αντιλήψεις των Εκπαιδευτών ΙΕΚ που συμμετείχαν στην έρευνα για τις δυσκολίες στην εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης

1ος ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: Δυσκολίες από πλευράς εκπαιδευτών

Ερώτηση 6η: «Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση, αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;»

Σε αυτή την ερώτηση οι πιο πολλές απαντήσεις των εκπαιδευτών/τριών συμφωνούσαν πως οι προσωπικές τους δυσκολίες, με βασικό συναίσθημα το φόβο και το άγχος υπήρχαν ιδίως στην αρχή εφαρμογής της Τηλεκπαίδευσης, με βασικό λόγο την άγνοια και την έλλειψη εμπειρίας καθώς ήταν μια πρωτόγνωρη διδακτική

διαδικασία:«Ο φόβος για το άγνωστο στην αρχή με κρατούσε πίσω... Είχα ένα δισταγμό ως προς την αξιοποίηση κάποιων ψηφιακών εργαλείων που δεν άφηνε να την εφαρμόσω σωστά και αυτό πήγαζε από την άγνοια για το νέο αυτό εκπαιδευτικό πρόγραμμα.»(E2), «Αν και χειρίζομαι καλά τον υπολογιστή εννοείται πως δεν ήξερα το πρόγραμμα Webex... οπότε έπρεπε να ψάξω... χρόνος δεν υπήρχε...ήταν όλα ξαφνικά... μας βρήκε όλους λίγο απροετοίμαστους καθώς ούτε επιμορφώσεις ιδιαίτερες είχαν γίνει στο παρελθόν.. η άγνοια θα έλεγα λοιπόν πως ήταν η δυσκολία μου.»(E3), «Ίσως στα δυο πρώτα μαθήματα να είχα λίγο άγχος γιατί ήταν μια πρωτόγνωρη εμπειρία...»(E5),

Κάποιοι εκπαιδευτές ανέφεραν την ανασφάλεια και την αγωνία ως συναισθήματα που τους εμπόδιζαν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης, που οφειλόταν όμως και στην απουσία της δια ζώσης αλληλεπίδρασης:«Είναι λογικό νομίζω να έχει κάποιος ανασφάλεια στα πρώτα μαθήματα επειδή έχει να κάνει με ένα νέο είδος διδασκαλίας, με ένα νέο εκπαιδευτικό τεχνολογικό πρόγραμμα... ανασφάλεια λοιπόν ένιωθα κι εγώ»(E6), «Μου έλειπε στην αρχή αλληλεπίδραση του ζωντανού μαθήματος, να παραδίδω ας πούμε και από την έκφραση κάθε σπουδαστή να καταλαβαίνω αν έχει απορίες ή όχι. Αυτό μου δημιουργούσε ανασφάλεια... ρωτούσα συνέχεια αν το κατάλαβαν, είχα αγωνία»(E7).

Ταυτόχρονα, κάποιος άλλος δηλώνει πως δεν αντιμετωπίζει καμία προσωπική δυσκολία καθώς έχει το απαραίτητο γνωστικό υπόβαθρο λόγω σπουδών: «Λόγω ειδικότητας, δεν αντιμετωπίζω δυσκολίες..ευτυχώς!»(E4).

Για τους περισσότερους οι προσωπικές δυσκολίες ξεπεράστηκαν με τον καιρό: «...Όμως στη συνέχεια η Τηλεκπαίδευση κύλησε ομαλά γιατί είχα εμπιστοσύνη στον εαυτό μου...», (E5), «... όμως πλέον δεν υφίσταται κάτι τέτοιο... μπορώ άνετα να χρησιμοποιήσω άνετα όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία.»(E6), «Στην πορεία όμως όλα κύλησαν πιο ομαλά και φτάσαμε σε ένα πολύ καλό επίπεδο διδασκαλίας.»(E7).

➤ 2ος ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: Δυσκολίες από πλευράς εκπαιδευομένων

Ερώτηση 7η: «Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;»

Οι πιο πολλοί εκπαιδευτές/τριες παρατήρησαν αρνητικές αντιδράσεις από τους εκπαιδευόμενους λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της Τηλεκπαίδευσης: «Όπως προανέφερα οι περισσότεροι δε συμμετέχουν... είναι αδιάφοροι.. λίγοι είναι αυτοί που θα ανταποκριθούν στις εργασίες που στέλνω στο e-class.»(E1), «Κατά τη διάρκεια της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης φυσικά και υπήρξαν αρνητικές αντιδράσεις. Ο σπουδαστής χάνει τη ζωντανή επαφή με τους καθηγητές καθώς ο καθένας απομονώνεται πίσω από μια οθόνη και η πολύωρη έκθεση φέρνει κούραση και έλλειψη συγκέντρωσης»(E4), ««Έχουν μια δυσφορία γενικά...»(E10), «Όλοι έχουμε συνηθίσει στο παραδοσιακό μοντέλο διδασκαλίας... οπότε τους ξένισε λίγο όλο αυτό, ρωτούσαν συνέχεια πώς θα κάνουμε αυτό... ή δεν ξέρω κυρία να το κάνω...»(E12).

Βέβαια αυτές οι αντιδράσεις δεν αποθαρρύνουν τους περισσότερους εκπαιδευτές/τριες που συνεχίζουν να προσπαθούν για τη σωστή εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης: «...απλά και αυτοί προσπαθούσαν να προσαρμοστούν και κάποιες φορές γκρίνιαζαν για την όλη κατάσταση... αποδεκτό και κατανοητό... οπότε δεν με αποθάρρυνε καθόλου.»(E3), «...προσπαθώ να αξιοποιώ όσες πιο πολλές δυνατότητες μου προσφέρουν τα ψηφιακά εργαλεία της Τηλεκπαίδευσης για να κάνω το μάθημα πιο διαδραστικό και ενδιαφέρον.»(E7).

Υπάρχουν όμως και αυτοί που μειώνουν τις προσπάθειες για να μην ενταθούν οι αντιδράσεις :«... οπότε κι εγώ μειώνω τις εκπαιδευτικές μου προσδοκίες...»(E2), «κι εγώ δεν ζητάω κάτι εξειδικευμένο... προσπαθώ να μην τους ζορίζω και πολύ...είναι και η κατάσταση όπως είναι...»(E8).

➤ 3ος ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ:Εξωτερικοί παράγοντες

Ερώτηση 8η:«Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;»

Όλοι οι εκπαιδευτές-τριες τονίζουν πως βασικοί παράγοντες που τους αποθαρρύνουν στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Τηλεκπαίδευσης και γενικά στην εφαρμογή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της είναι η κακή σύνδεση στο διαδίκτυο και η έλλειψη Η/Υ από την πλευρά των εκπαιδευόμενων:«... πολλοί σπουδαστές δεν είχαν υπολογιστή και προσπαθούσαν μέσω κινητού να παρακολουθήσουν...λίγο δύσκολο

δηλαδή να δούνε όλα αυτά που ανέβαζα...επιπλέον υπήρχε και θέμα με τη σύνδεση του διαδικτύου... έπεφτε το δίκτυο αρκετές φορές!»(E3), «Βασικά... κάποιοι σπουδαστές δεν είχαν Η/Υ και από το κινητό ήταν δύσκολο να παρακολουθήσουν... αυτό σαφώς και με περιόριζε στο να αξιοποιήσω όσες ψηφιακές δυνατότητες θα μπορούσα και θα ήθελα.»(E7), «Μερικές φορές το δίκτυο «πέφτει»... πρέπει να τους «ξαναβάλω», χάνουμε χρόνο και δεν υπάρχει ροή στο μάθημα...»(E8), «Πολλοί δεν έχουν Η/Υ στο σπίτι και αν έχουν το μοιράζονται με άλλα μέλη της οικογένειας... οπότε πολλές φορές το μάθημα γίνεται μέσω κινητού και δεν είναι εύκολο να παρακολουθήσουν τις δυνατότητες που έχει το εκπαιδευτικό ψηφιακό πρόγραμμα.»(E9).

3ο Ερευνητικό Ερώτημα: Οι αντιλήψεις των Εκπαιδευτών ΙΕΚ που συμμετείχαν στην έρευνα αναφορικά με τις ανάγκες επιμόρφωσής τους για την αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία τους.

- 1ος ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: Αναγκαιότητα επιμόρφωσης στις Νέες Τεχνολογίες για την αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης

Ερώτηση 9η: «Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;»

Για να μπορέσουν οι εκπαιδευτές/τριες ΙΕΚ να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες στην αξιοποίησης Τηλεκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της διαπιστώνεται ταύτιση απόψεων αναφορικά με την αναγκαιότητα της επιμόρφωσης τους. Πολλοί από αυτούς έχουν επιμορφωθεί αλλά δηλώνουν πως γενικά η επιμόρφωση είναι βαρύνουσα σημασίας για όλους τους τομείς αλλά βασικότερη λόγω της εξέλιξης της τεχνολογίας και την εισαγωγή της στην εκπαίδευση. Μέσω της επιμόρφωσης ο εκπαιδευτής ενηλίκων θα νιώσει σιγουριά για τον τρόπο που αξιοποιεί τις δυνατότητες των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για να μπορέσει και ο ίδιος να εξελιχθεί αλλά και να βελτιώσει πρωτίστως τα μαθησιακά αποτελέσματα. Χαρακτηριστικά: «Έχω γνώσεις όπως σας είπα και πριν αλλά δεν είναι αρκετές για να μπορέσω να δουλέψω αυτό το νέο πρόγραμμα... χρειάζεται σίγουρα επιμόρφωση για την εκπαίδευση από απόσταση για να μπορεί να πει κανείς πως είναι αποτελεσματική.»(E3), «... μέσω της επιμόρφωσης θα μάθει κανείς καινούργια εκπαιδευτικά προγράμματα...θα μάθουμε πως λειτουργούν ..έτσι θα βελτιωθεί ο

σχεδιασμός τους για να εξελιχθεί ακόμη περισσότερο η Τηλεκπαίδευση.»(E5), «Δε νομίζω πως υπάρχει κάποιος που υποτιμά την αναγκαιότητα και την αξία της επιμόρφωσης.. ιδίως όσον αφορά την επιμόρφωση στην Τηλεκπαίδευση πρέπει όλοι να αντιληφθούμε πως μόνο έτσι θα μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε πλήρως όλες τις δυνατότητες της... όλοι σχεδόν έχουν ψηφιακές γνώσεις λίγο πολύ..αλλά η επιμόρφωση είναι αυτή που θα σου δώσει εναλλακτικές σε εκπαιδευτικά προγράμματα , θα σε βοηθήσει να εμβαθύνεις στην ιδιαιτερότητά της και να μπορέσεις να εξελίξεις τη διδασκαλία σου.»(E7).

➤ 2ος ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: Μορφή επιμόρφωσης

Ερώτηση 10η:«Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;»

Στην ερώτηση αυτή όλοι δείχνουν φανερά την προτίμησή τους στην εξ αποστάσεως επιμόρφωση. Αντιλαμβάνονται πως οι επικρατούσες ιδιαίτερες συνθήκες λόγω της εμφάνισης του κορονοϊού επιβάλλουν την εξ αποστάσεως επιμόρφωση αλλά σημαντικό ρόλο στην προτίμησή τους αυτή παίζει και η εξοικονόμηση χρόνου:«Λόγω των συνθηκών που επικρατούν αρχικά και ακολούθως γιατί δεν θα χρειαστεί να μετακινηθώ και να χάσω χρόνο και χρήμα...»(E1), «Προτιμώ την εξ αποστάσεως μορφή επιμόρφωσης γιατί κερδίζω χρόνο κυρίως ... ενδείκνυται η εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε ενήλικες που έχουν ένα σωρό υποχρεώσεις... και οι συνθήκες βέβαια το επιβάλλουν...»(E4), «Η εξ αποστάσεως επιμόρφωση βοηθά τους ανθρώπους που έχουν τις υποχρεώσεις τους να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις ανάγκες του προγράμματος γιατί δε χάνουν χρόνο με τις μετακινήσεις και μπορούν να οργανώσουν το χρόνο μελέτης τους όπως αυτοί θέλουν.»(E7), «Σίγουρα θα πω την εξ αποστάσεως επιμόρφωση λόγω των συνθηκών κυρίως.»(E11).

Σχετικά με τη χρονική διάρκεια της επιμόρφωσης όλοι πιστεύουν πως πρέπει να διαρκεί 400-450 ώρες, δηλαδή εννέα μήνες, καθώς όλα τα επιμορφωτικά σεμινάρια έχουν αυτή τη διάρκεια προκειμένου να μπορέσουν να καλυφθούν όλες οι γνωστικές ανάγκες: «400 ώρες είναι αρκετές θεωρώ ..όσο διαρκούν δηλαδή τα περισσότερα σεμινάρια»(E3), «Συνήθως εννέα μήνες είναι τα επιμορφωτικά προγράμματα...είναι αρκετά θεωρώ για να μάθει κάποιος όσα πρέπει...μετά κουράζει κιόλας... εγώ πάντως καλύφθηκα με αυτή τη χρονική διάρκεια.»(E7), «Η κλασική διάρκεια των

επιμορφωτικών προγραμμάτων είναι 400-450 ώρες..και καλύπτεται όλη διδακτική ύλη και οι ανάγκες των επιμορφούμενων.»(E9).

Μόνο μια εκπαιδευτρια θεωρεί πως είναι αρκετή μια επιμόρφωση 100 ωρών για αυτή, λόγω ειδικότητας: *«Θεωρώ πως ένα πρόγραμμα εκατό (100) ώρες αρκούν για μένα λόγω ειδικότητας»(E4).*

- 3ος ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: Αλλαγή απόψεων για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά αποτελέσματα μετά την επιμόρφωση

Ερώτηση 11η:*«Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;»*

Από τις απαντήσεις των Εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ συνάγεται το συμπέρασμα πως όλοι πιστεύουν πως παρά τις υφιστάμενες γνώσεις ορισμένων στην εφαρμογή και αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών, η επιμόρφωση έχει ήδη μεταβάλλει και θα μεταβάλλει όσα πίστευαν για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα. Είναι γεγονός πως όλοι τόνισαν τη σπουδαιότητα της επιμόρφωσης και πριν τη φάση της Τηλεκπαίδευσης, ωστόσο με αυτή την επιμόρφωση οι απόψεις τους θα ενισχυθούν αφού θα συμβάλλει και στην ενίσχυση των γνώσεων που αφορούν την Τηλεκπαίδευση. Συγκεκριμένα: *«Σαφέστατα! Μόνο έτσι χτίζεται το κατάλληλο υπόβαθρο για τη μετάδοση των γνώσεών μου προς τους εκπαιδευόμενούς μου.. και ταυτόχρονα και αυτοί θα αφομοιώσουν καλύτερα τη γνώση.»(E3), «Οι σπουδές μου στον Τομέα της Πληροφορικής με καθιστούν ικανή ώστε να αξιοποιώ, προς το παρόν, επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση. Από την άλλη, πάντα υπάρχει η ανάγκη της επιμόρφωσης. Η τεχνολογία εξελίσσεται και παράλληλα πρέπει κι εμείς να συμβαδίζουμε με την εξέλιξη αυτή»(E4), «Έχουν ήδη μεταβληθεί.... είδα πως τα εκπαιδευτικά προγράμματα καλύπτουν πολλές και διαφορετικές ανάγκες των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών προκειμένου να εξασφαλίσουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα σε μαθησιακό και γνωστικό επίπεδο. Βλέπω πια πως έχω*

εξειδικευμένες γνώσεις, έχω ενισχύσει τις δεξιότητές μου στις ΤΠΕ και πως μπορώ να ανταπεξέλθω σε όλες τις γνωστικές απαιτήσεις.»(Ε6).

Γίνεται λοιπόν πασιφανές ότι οι εκπαιδευτές/τριες ΙΕΚ αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα της επιμόρφωσης καθώς επιδρά αποτελεσματικά στην ενίσχυση του ψηφιακού γραμματισμού τους και κατά συνέπεια στη μαθησιακή διεργασία των ενηλίκων εκπαιδευομένων.

Αποτυπώνοντας σχηματικά τα συμπεράσματα θα μπορούσαμε να πούμε πως :

Τρόπος συμβολής της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία στα ΙΕΚ μέσω του σχεδιασμού εκπαιδευτικών προγραμμάτων.	1.Προσωπικοί παράγοντες. -Η θέλησή τους να είναι καλοί εκπαιδευτές -Προσπάθεια να συμβαδίσουν με την τεχνολογία -Ανάγκη λόγω εξελίξεων	2. Παράγοντες που αφορούν τους εκπαιδευόμενους. - Θετική στάση από την πλειοψηφία των εκπαιδευόμενων -Προσπάθεια από τους εκπαιδευτές να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των εκπαιδευόμενων	3.Ενδοσχολικοί παράγοντες. -Επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής -Συνεργασία με συναδέλφους
Δυσκολίες στην εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης	1.Δυσκολίες από πλευράς εκπαιδευτών. -Άγνοια, φόβος για το άγνωστο και ανασφάλεια λόγω άγνοιας και έλλειψης εμπειρίας	2. Δυσκολίες από πλευράς εκπαιδευόμενων. -Επίδειξη αδιαφορίας -Προσκόλληση στο παραδοσιακό μοντέλο διδασκαλίας	3.Εξωτερικές δυσκολίες - Δυσκολίες στη σύνδεση του διαδικτύου - Έλλειψη Η/Υ από πλευράς εκπαιδευομένων
Ανάγκες επιμόρφωσης των εκπαιδευτών για την αξιοποίηση της	1.Αναγκαιότητα επιμόρφωσης στις Νέες Τεχνολογίες για την αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης -Εισαγωγή	2.Μορφή επιμόρφωσης -Εξ αποστάσεως επιμόρφωση λόγω των συνθηκών(Covid19)	3.Αποτελέσματα μετά την επιμόρφωση -Ενίσχυση ψηφιακού γραμματισμού

Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία.	τεχνολογίας στην εκπαίδευση -Μαθησιακή αποτελεσματικότητα		-Ενίσχυση μαθησιακής διεργασίας των ενηλίκων εκπαιδευομένων.
---	--	--	--

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ποιοτική έρευνα που διεξάγουμε και τα δεδομένα της θα οδηγήσουν στο σημείο αυτό στην παρουσίαση ευρύτερων συμπερασμάτων, προκειμένου να σχηματιστεί μία πιο ολοκληρωμένη άποψη για τις αντιλήψεις των Εκπαιδευτών/τριών-IEK για το ρόλο της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

6.1 Συζήτηση

Τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής συνάδουν αρκετά με τις έρευνες της βιβλιογραφικής ανασκόπησης και τα συμπεράσματά της, αναφορικά με το ρόλο της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αλλά και με το θεωρητικό κομμάτι της συγκεκριμένης έρευνας.

Σχετικά με το 1ο ερευνητικό ερώτημα, **«Πώς συμβάλλει η Τηλεκπαίδευση στη διδασκαλία στα ΙΕΚ μέσω του σχεδιασμού εκπαιδευτικών προγραμμάτων»** βγάζουμε τα ακόλουθα συμπεράσματα:

Η πλειονότητα των Εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ που συμμετέχουν στην έρευνα, δηλώνει πως βασικό ρόλο διαδραμάτισε η ανάγκη και η θέλησή τους να βελτιωθούν ως εκπαιδευτές και ταυτόχρονα συμβάλουν στην εξέλιξη των τεχνολογικών τους γνώσεων και γενικά του ψηφιακού τους γραμματισμού στο διδακτικό τους αντικείμενο. Διακρίνεται ενδιαφέρον για την Τηλεκπαίδευση και τα εκπαιδευτικά της προγράμματα και από όσους έχουν επιμορφωθεί ή είναι πιστοποιημένοι γνώστες χρήσης Η/Υ και προσπαθούν να πετύχουν μέσω αυτής τα καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.. Όπως οι ίδιοι/ες επισημαίνουν, έχει ιδιαίτερη σημασία να είναι κάποιος καλός εκπαιδευτής ιδιαίτερα τώρα που οι συνθήκες επιβάλλουν την Τηλεκπαίδευση. Μέσω της έρευνας κατέστη φανερό ότι οι εκπαιδευτές/τριες ΙΕΚ που συμμετείχαν, δεν αντιμετώπισαν κάποια ιδιαίτερα προβλήματα με τη στάση των εκπαιδευόμενων στη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης και σε γενικές γραμμές είχαν μια θετική στάση και προσπαθούσαν. Ωστόσο η κατάσταση δεν είναι εύκολη ούτε για τους εκπαιδευτές ούτε για τους εκπαιδευόμενους. Υπήρξαν και αντιδράσεις που

εκδηλώνονταν με απροθυμία και μη ενεργή συμμετοχή καθώς αυτός ο τρόπος διδασκαλίας δε μπορεί να συγκριθεί με τη δια ζώσης διδασκαλία.

Όλοι/ες σχεδόν συμφωνούν πως από τη μία ένιωθαν ικανοποίηση με τη θετική στάση των περισσοτέρων εκπαιδευόμενων και αυτό τους έδινε θάρρος να συνεχίσουν να αξιοποιούν τα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης. Μέσω διαφόρων εκπαιδευτικών εργαλείων που ενεργοποιούσαν το ενδιαφέρον και με ενθάρρυνση, υπομονή και χιούμορ προσπαθούσαν να αντιμετωπίσουν την αδιάφορη στάση ορισμένων εκπαιδευομένων και το πετύχαιναν. Επίσης, όλοι τόνισαν πως στα ΙΕΚ που εργάζονται η τεχνολογική υποδομή ήταν επαρκής και παρά το γεγονός πως κατά κύριο λόγο δεν χρειάστηκαν την τεχνολογική βοήθεια της δομής κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης, σε ελάχιστες περιπτώσεις που χρειάστηκε το ΙΕΚ παρείχε άμεση τεχνολογική στήριξη. Τέλος το συνεργατικό κλίμα που υπήρχε μεταξύ συναδέλφων και του Διευθυντή αποτέλεσε παράγοντα σημαντικής διευκόλυνσής τους στην αξιοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης,

1. Σχετικά με το 2ο ερευνητικό ερώτημα, «Ποιες είναι οι δυσκολίες στην αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία, στα ΙΕΚ» οδηγούμαστε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ που συμμετείχαν, οι δυσκολίες που συναντούν κατά την αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι προσωπικές σε πρώτη φάση. Σχεδόν όλοι παραδέχτηκαν πως αισθάνθηκαν φόβο και ανασφάλεια καθώς εφαρμόζαν μια πρωτόγνωρη για αυτούς εκπαιδευτική μέθοδο διδασκαλίας αλλά και επειδή δεν είχαν ανάλογη εμπειρία και γνώση. Στην πορεία όμως οι εκπαιδευτές-τριες απέβαλλαν αυτά τα συναισθήματα που τους εμπόδιζαν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης γιατί απέκτησαν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους. Ταυτόχρονα, αρκετοί εκπαιδευόμενοι, παρουσίασαν αρνητικές αντιδράσεις σχετικά με την Τηλεκπαίδευση και τον τρόπο διδασκαλίας που αυτή πρεσβεύει, που εκδηλώνονταν με γκρίνια και αδιαφορία κάποιες φορές. Το γεγονός αυτό όμως δεν αποθάρρυνε τους εκπαιδευτές-τριες οι οποίοι-ες συνέχισαν να αξιοποιούν τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης. Το ίδιο ακριβώς συνέβη και με τους εκπαιδευομένους οι οποίοι όπως και οι εκπαιδευτές-τριες βιώνουν μια πρωτόγνωρη

κατάσταση καθώς είχαν συνηθίσει το παραδοσιακό μοντέλο διδασκαλίας και ήταν λογικό να αντιδράσουν εν μέρει αρνητικά, με δυσφορία και αδιαφορία.

Τέλος, βασικοί παράγοντες που τους αποθαρρύνουν στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Τηλεκπαίδευσης και γενικά στην εφαρμογή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της είναι η κακή σύνδεση στο διαδίκτυο και η έλλειψη Η/Υ από την πλευρά των εκπαιδευόμενων. Πολλοί εκπαιδευόμενοι δεν είχαν Η/Υ και το μόνο μέσο για να παρακολουθήσουν τη διδακτική διεργασία ήταν το κινητό τους τηλέφωνο, γεγονός που δυσχέραινε τους εκπαιδευτές στο να χρησιμοποιήσουν όλα τα ψηφιακά εργαλεία και τις δυνατότητες των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης.

Οι δυσκολίες αυτές που λειτουργούν ως αποτρεπτικοί παράγοντες στη χρήση των δυνατοτήτων της Τηλεκπαίδευσης επισημαίνονται και από τους θεωρητικούς της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και αποτελούν σημαντικό προβληματισμό της έρευνας αυτής καθώς παίζουν σημαντικό ρόλο στην αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Από την πλευρά των εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ, η παρουσίαση των δυσκολιών από την πλευρά των εκπαιδευτών, των εκπαιδευόμενων αλλά και των γενικότερων εξωτερικών παραγόντων δεν αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα ως προς την προσπάθεια ένταξης της νέας αυτής εκπαιδευτικής μεθόδου.

Αναφορικά με το 3ο ερευνητικό ερώτημα, **«Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτών ενηλίκων ΙΕΚ, σε σχέση με τις ανάγκες επιμόρφωσής τους για την αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία τους στα ΙΕΚ»** τα αποτελέσματα οδηγούν στα παρακάτω συμπεράσματα:

Ομόφωνα όλοι οι εκπαιδευτές/τριες δηλώνουν πως κάθε είδους επιμόρφωση είναι σημαντική και συγκεκριμένα η επιμόρφωση των εκπαιδευτών ενηλίκων στις Νέες Τεχνολογίες προκειμένου να μπορέσουν απρόσκοπτα να αξιοποιήσουν την Τηλεκπαίδευση στη διδασκαλία τους. Ειδικότερα, η πλειοψηφία των εκπαιδευτών έχει επιμορφωθεί και σχεδόν όλοι έχουν πιστοποιημένη γνώση χειρισμού Η/Υ. Η επιμόρφωση ήταν δική τους πρωτοβουλία καθώς πιστεύουν πως ήταν βασικό στοιχείο για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες της σύγχρονης εκπαίδευσης, ακόμη και πριν την εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης. Ωστόσο, μια πιο εξειδικευμένη επιμόρφωση θα ενίσχυε ακόμη περισσότερο τις ψηφιακές τους γνώσεις για να μπορέσουν να αξιοποιήσουν τα βασικά «εργαλεία» των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης. Έτσι θα μπορέσουν να αναβαθμίσουν τη

διδασκαλία τους και να βελτιώσουν τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα. Αναφορικά με τη μορφή της επιμόρφωσης, όλοι προτιμούν την εξ αποστάσεως επιμόρφωση καθώς οι συνθήκες που επικρατούν λόγω της πανδημίας, την επιβάλλουν για να επιμορφώνονται όλοι με ασφάλεια. Ταυτόχρονα, θεωρούν πως με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση κερδίζουν χρόνο καθώς αποφεύγουν τις μετακινήσεις και παράλληλα μπορούν να οργανώσουν αυτόνομα το χρόνο και την ύλη διαβάσματος. Σχετικά με το χρόνο διάρκειας της επιμόρφωσης όλοι συμφωνούν πως επειδή τα περισσότερα επιμορφωτικά προγράμματα έχουν διάρκεια εννέα μήνες δηλαδή 400-450 ώρες, και τα συγκεκριμένα επιμορφωτικά προγράμματα για την Τηλεκπαίδευση θα πρέπει να έχουν την ίδια διάρκεια. Η χρονική αυτή διάρκεια είναι αρκετή για να μπορέσουν να καλυφθούν επαρκώς όλες οι θεματικές ενότητες και κατά συνέπεια οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευόμενων. Έτσι θα μπορέσουν να λυθούν ενδεχόμενες μεθοδολογικές δυσκολίες και πολλές άλλες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτές κατά τη διάρκεια αξιοποίησης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην εκπαιδευτική διεργασία.

6.2 Συμπεράσματα της έρευνας

Στόχος αυτής της εργασίας ήταν να διερευνηθούν οι αντιλήψεις των εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας αναφορικά με το ρόλο της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Εκτιμώντας τα δεδομένα που προέκυψαν από την έρευνα, καθίσταται φανερό ότι οι Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ Στερεάς, αντιλαμβάνονται πως η τηλεεκπαίδευση παίζει σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων γιατί τα χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευόμενων χρήζουν διαφορετικής εκπαιδευτικής προσέγγισης. Τα «εργαλεία» των εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι σχεδιασμένα να καλύπτουν αυτές τις ανάγκες και να κάνουν τη διδακτική διαδικασία πιο ενδιαφέρουσα και ελκυστική. Για αυτό αξιοποιούνται από τους εκπαιδευτές στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό από τις τεχνολογικές τους γνώσεις. Ειδικότερα:

- Η τηλεεκπαίδευση και η σωστή αξιοποίησή της στη διδασκαλία είναι μια πρόκληση για τους εκπαιδευτές ενηλίκων που επιθυμούν να είναι καλοί εκπαιδευτές κάτω από οποιοδήποτε συνθήκες καθώς προσπαθούν να εξελίσσονται και να συμβαδίζουν με την εξέλιξη και ενσωμάτωση της

τεχνολογίας στην Εκπαίδευση Ενηλίκων κυρίως λόγω των συνθηκών που επικρατούν και επιβάλλουν την εφαρμογή της. Ταυτόχρονα, η Τηλεκπαίδευση δεν είναι η εκπαιδευτική μέθοδος που προτιμούν εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενοι, και γίνεται προσπάθεια και από τις δυο πλευρές να επικρατεί μια θετικότητα. Οποιαδήποτε δυσκολία υπάρχει από την στάση των εκπαιδευόμενων αντιμετωπίζεται με τεχνολογικά εργαλεία και ψηφιακό υλικό που ενεργοποιεί το ενδιαφέρον τους με παράλληλη θετική στάση και ενθάρρυνση από την πλευρά των εκπαιδευτών. Σημαντικοί παράγοντες στη διευκόλυνση των εκπαιδευτών είναι η επάρκεια σε τεχνολογική υποδομή αλλά κυρίως η αλληλοβοήθεια και η συνεργασία μεταξύ συναδέλφων.

- Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτές ενηλίκων στην αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης έχουν να κάνουν με προσωπικές δυσκολίες, όπως άγχος, ανασφάλεια και αγωνία, κυρίως στην αρχή της Τηλεκπαίδευσης λόγω έλλειψης εμπειρίας και τεχνολογικής γνώσης. Επιπλέον, εντοπίζονται και κάποιες αρνητικές αντιδράσεις από την πλευρά των εκπαιδευόμενων που όμως δεν αποθαρρύνουν τους περισσότερους εκπαιδευτές/τριες που συνεχίζουν να προσπαθούν για τη σωστή εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης. Σημαντικός εξωτερικός παράγοντας που δυσκολεύει το εκπαιδευτικό έργο των εκπαιδευτών είναι η κακή σύνδεση του διαδικτύου και η έλλειψη υπολογιστών από την πλευρά κάποιων εκπαιδευόμενων.
- Τονίστηκε η σημασία της επιμόρφωσης γενικότερα και συγκεκριμένα η επιμόρφωση για την αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία των ΙΕΚ. Θεωρούν πως οι απόψεις τους θα μεταβληθούν για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα.

Συμπερασματικά, με τηνπαρούσα έρευνα αντιλαμβανόμαστε πως η Τηλεκπαίδευση παίζει σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, καθώς οι παράγοντες που διαμορφώνουν το διδακτικό πλαίσιο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Είναι μια εκπαιδευτική μέθοδος που με τον κατάλληλο σχεδιασμό και την ανάλογη επιμόρφωση θα επιτευχθεί βελτίωση του μαθησιακού περιβάλλοντος και των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΗ

Αρμακόλας, Σ., Παναγιωτακόπουλος, Χ. & Μασσαρά, Χ. (2015). Η αυτορρυθμιζόμενη μάθηση και το μαθησιακό περιβάλλον στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Στο 8^ο Συνέδριο της Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (σσ.102-113). Βαβουρανάκης, Χ. (1986). *Στοιχεία πειραματικής Παιδαγωγικής*, Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Βασιλού –Παπαγεωργίου, Β. (2003). *Το φύλο ως ερευνητική κατηγορία ανάλυσης στο πεδίο της ΑεξΑΕ*. Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ.), 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση (σσ. 610 –619). Αθήνα: Προπομπός.

Βεργίδης, Δ. (2001). *Δια Βίου εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική*. Στο Κ.Π. Χάρης, Ν. Β. Πετρουλάκης & Σ. Νικοδήμος (Επιμ.), *Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση* (σσ. 127-144). Αθήνα: Ατραπός.

Γκιόσος Ι., Μαυροειδής Η., Κουτσούμπα, Μ. (2008). *Η έρευνα στην από απόσταση εκπαίδευση: ανασκόπηση και προοπτικές*. *Ανοικτή Εκπαίδευση/Open Education*, 7(1), ISSN:1790325-4.

Creswell, J. (2016). *Η Έρευνα στην εκπαίδευση. Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας*. Αθήνα: Ίων.

Δαπόντες Ν. (2001), *Η Κοινωνία της Πληροφορίας: Η εκπαιδευτική διάσταση*, 1ο Συνέδριο ΤΠΕ στην Εκπαίδευση, Σύρος.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013) Δελτίο Τύπου “Σε έρευνα σχετικά με τις δεξιότητες των ενηλίκων υπογραμμίζεται η ανάγκη βελτίωσης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης” (Βρυξέλλες, 08.10.2013). Διαθέσιμο στη http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-922_el.htm

Jarvis, P. (2004). *Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Μεταίχμιο

Ιωσηφίδης, Θ. (2003). *Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα : Κριτική.

Καλογιαννάκης Μ., Παπαδάκης Σ., (2012). *Αποτίμηση του έργου «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την βέλτιστη αξιοποίηση των ΤΠΕ και των εκπαιδευτικών λογισμικών»*. Μια μελέτη περίπτωσης για την Περιφέρεια Κρήτης, Νέα Παιδεία, Τεύχος 144

Καρούλης- Πορμπόρης(2005), *Το εγχειρίδιο της Τηλεκπαίδευσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλας.

Καψάλης, Α. & Παπασταμάτης, Α. (2013): *Εκπαίδευση Ενηλίκων. Γενικά εισαγωγικά θέματα*, Αθήνα: Ι. Σιδέρης, σ. 197-216

Keegan, D. (2000). *Οι Βασικές Αρχές της Ανοικτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Κοινωνία της Πληροφορίας. (2002). *Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην εκπαίδευση*. Διαθέσιμο: <http://de.sch.gr/epimorfosi>

Κόκκος, Α. (2005), *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο*, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Κόκκος, Α. (2008). *Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων : Θεωρητικές προσεγγίσεις*. Τόμος Α΄. Πάτρα : Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κόλλιας Β. & Βοσνιάδου Σ. (2002). *Οι εκπαιδευτικοί στόχοι της Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών: Επιτυχίες και Εμπόδια μιας Πειραματικής Παρέμβασης*. Στο: Δημαράκη, Ε. & Κυνηγός, Π. (εκδ.), *Νοητικά Εργαλεία και Πληροφοριακά Μέσα: Παιδαγωγική Αξιοποίηση της Σύγχρονης Τεχνολογίας για την Μετεξέλιξη της Εκπαιδευτικής Πρακτικής*. Αθήνα: Καστανιώτης

Κυριαζή, Ν. (2009). *Η Κοινωνιολογική Έρευνα. Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Λιοναράκης, Α., & Λυκουργιώτης, Α. (1999). *Ανοικτή και Παραδοσιακή Εκπαίδευση*. Στο Δ. Βεργίδης, Α. Λιοναράκης, Α. Λυκουργιώτης, Β. Μακράκης & Χ. Ματραλής - 33 - (Επιμ.), *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση*. ΤΟΜΟΣ Α: *Θεσμοί και λειτουργίες*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Λιοναράκης, Α. (2001α). *Ανοικτή και εξ αποστάσεως πολυμορφική εκπαίδευση. Προβληματισμοί για μια ποιοτική προσέγγιση σχεδιασμού διδακτικού υλικού*. Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.), *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* (σελ.33-52). Αθήνα: Προπομπός.

Λιοναράκης, Α. (2005). *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και διαδικασίες μάθησης*. Στο Α. Λιοναράκης(επιμ.), *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές* (σελ.. 13-38). Πάτρα: ΕΑΠ.

Λιοναράκης, Α.(2010d). *Εξ Αποστάσεως και Συμβατική Εκπαίδευση: Συγκλίνουσες ή Αποκλίνουσες Δυνάμεις;* Στο: Παράλληλα Κείμενα για την Θεματική Ενότητα “Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση”, (σελ.1-18). Πάτρα: ΕΑΠ.

Ματσαγγούρας, Η. (2006). *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας, Η σχολική τάξη*, Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Μπιγιάκη, Ν. (2003). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Ενήλικες και Διαδικασία Μάθησης* στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση (σελ. 548-557). Αθήνα: Προπομπός

Παπαγεωργίου Γ. (1998). *Μέθοδοι στην Κοινωνιολογική Έρευνα*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Παπασταμάτης, Αδαμάντιος, Βαλκάνος Ευθύμιος, Πανισίδου Ευγενία Α. & Ζαρίφης Γεώργιος (2010). *Δια Βίου Μάθηση & Εκπαιδευτές Ενηλίκων, Θεωρητικές & Εμπειρικές Προσεγγίσεις*, Επιμέλεια: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας*. Τόμος Α'. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Robson C., (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. (Μτφρ. Νταλάκου Β., Βασιλικού Κ.), Αθήνα: Gutenberg.

Τζιφόπουλος, Μ.(2010). *Ψηφιακός γραμματισμός υποψήφιων εκπαιδευτικών: Συνθήκες και Προοπτικές*, Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη α. ε., Θεσσαλονίκη.

Τζώτζου, Μ. Δ. (2014). *Θεωρία και Πράξη της Εξατομικευμένης Μάθησης στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*. Αθήνα: Εκδόσεις Bookstars.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

<http://digitalschool.minedu.gov.gr>

<http://www.gsae.edu.gr/el/epaggelmatiki-katartisi/i-e-k-institoyta-epaggelmatikis-katartisis/kanonismos-diek>

<http://www.ideke.edu.gr>

<https://www.nmc.hmu.gr/el/node/66>

www.oaed.gr

<https://digitalrepository.ekdd.gr/jspui/handle/123456789/914>

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Ally, M (2008). *Foundations of educational theory for online learning*, in T. Andesron, and F.Elloumi,(Eds) *Theory and Practice of Online Learning*, Athabasca University.

Becker, H. (2001). *How Are Teachers Using Computers in Instruction?* Διαθέσιμο: <http://www.crito.uci.edu/tlc/FINDINGS/special3>

Bird, M. &Hammersley, M. (2004). *Study Guide: Educational Research in Action*, Open University Press, London.

Cavanaugh, C. (2001). *The effectiveness of interactive distance education technologies in K-12 learning: A meta-analysis*. International Journal of Educational Telecommunications, 7(1), 73-88

CEDEFOP – CENTRE FOR THE DEVELOPMENT OF VOCATIONAL TRAINING.(1996): Vocational Training Glossarium. Thessaloniki: CEDEFOP

Clark, J. T. (2020) .*Clinical Engineering Handbook*, 410-415.

Cohen, L. and Manion, L.(1992). *Research methods in education* (3rd edition).London: Routledge.

Conderman, G., Johnston-Rodriguez, S., Hartman, P., & Walker, D. (2012). *Honoring vices from beginning special educators for making changes in teacher preparation*. *Teacher Education and Special Education*, 36, 1, 65-76.

Eurydice. 2002. *The Teaching Profession in Europe: Profile, Trends, and Concerns. Teacher Supply and Demand at General Lower Secondary Level. Key Topics in Education in Europe*. Brussels: European Commission / Eurydice.

Hannay, M. (2006). *Perceptions of Distance Learning: A comparison of Online and Traditional Learning*. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 2(1), 1-11.

Hassenburg, A. (2009). *Distance Education Versus The Traditional Classroom*, *Berkeley Scientific Journal*, 13(1), 7-10.

Hurlbut, A.R. (2018). *Online vs. Traditional Learning in Teacher Education: A Comparison of Student Progress*. *American Journal of Distance Education*, 32, 248-266. <https://doi.org/10.1080/08923647.2018.1509265>

Johnson, D. L., & Liu, L. (2000). *First steps toward a statistically generated information technology integration model*. *Computers in the Schools*, 16(2), 3-12.

Lange, A. A., Mulhern, G., & Wylie, J. (2009). Proofreading using the assistive software homophone tool: Compensatory and remedial effects on the literacy skills of secondary level students with reading difficulties. *Journal of Learning Disabilities*, 42, 322–335.

Merisotis, J. & Phipps, R.(1999). *What's the difference? A review of contemporary research on the effectiveness of distance learning in higher education*. Washington, DC: Institute for Higher Education Policy.

Moore, G. M. & Kearsley, G. (2005). *Distance Education. A Systems View* (2nd edition). Canada: ThomsonWadsworth.

Perraton, H. (1993). *Distance education for teacher training*. London: Routledge.

Pont, B., & Sweet, R. (2003). *Adult Learning and ICT: How to Respond to the Diversity of Needs?* NCAL/OECD. International Roundtable. Philadelphia 12-14 November 2003.

Roberts, B. W., Wood, D., & Caspi, A. (2008). *Personality Development*. In O. P. John, R. W. Robins, & L. A. Pervin (Eds.), *Handbook of personality: theory and research* (3rd ed., pp. 375–398). New York, NY: Guilford Press.

Robinson, B., Latchem C. (2003). *Teacher education: challenges and change*. In B. Robinson and C. Latchem (Eds.), *Teacher education through open and distance learning*, London: RoutledgeFalmer, 1-27.

Tanaka, T., Matsumura, K., & Fujita, K. (2010). *Study of user uninterruptibility estimation based on focused application switching*. *Transactions of the Japanese Society for Artificial Intelligence* 25: 683–693.

Tenbusch, J. (1998). *Teaching the teachers: Technology staff development that works*. *Electronic School*, available: Retrieved July 29, 2021 from <http://www.electronic-school.com/0398fl.html>

Tomei, L. (2006). *The Impact of Online Teaching on Faculty Load: Computing the Ideal Class Size for Online Courses*. *Journal of Technology and Teacher Education*, 14(3), 531-541. Waynesville, NC USA: Society for Information Technology & Teacher Education. Retrieved July 29 2021, from <https://www.learntechlib.org/primary/p/5626/>.

Van Braak, J. (2001). *Individual characteristics influencing teachers' class use of computers*. *Journal of Educational Computing Research*, 25 (4), 141-157.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΑ: Οδηγός συνέντευξης

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πόσων ετών είστε;
2. Ποιες σπουδές έχετε κάνει;
3. Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στα ΙΕΚ;
4. Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;
5. Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;
6. Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

ΑΞΟΝΑΣ Α: Συμβολή της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία στα ΙΕΚ μέσω του σχεδιασμού εκπαιδευτικών προγραμμάτων , σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων Εκ/τών Ενηλίκων ΙΕΚ

1. Ποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν στη σωστή εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στα ΙΕΚ;
2. Οι σπουδαστές σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;
3. Εσείς πώς αντιμετωπίζετε την αντίδραση των σπουδαστών σας;
4. Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;
5. Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

ΑΞΟΝΑΣ Β: Δυσκολίες στην αξιοποίηση της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία, στα ΙΕΚ, σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων εκπαιδευτών ενηλίκων ΙΕΚ

6. Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

7. Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

8. Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

ΑΞΟΝΑΣ Γ: Ανάγκες επιμόρφωσης εκπαιδευτών ΙΕΚ στις Νέες Τεχνολογίες για την εφαρμογή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης .

9. Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

10. Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως ή δια ζώσης; Ηλεκτρονική παρακολούθηση μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

11. Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: Έντυπο Συγκατάθεσης

Ονομάζομαι Λαμπρινού Ελένη και εκπονώ Διπλωματική Εργασία στο Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο με θέμα «Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων : Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας». Βασικός σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθούν οι στάσεις και οι απόψεις των εκπαιδευτών ΙΕΚ αναφορικά με το ρόλο της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Για να υλοποιηθεί αυτή η εργασία είναι σημαντικό να δώσετε απαντήσεις σε κάποιες ανοιχτού τύπου ερωτήσεις. Κάθε προσωπική συνέντευξη έχει διάρκεια περίπου 20-30 λεπτά, τηρουμένων πάντα των αρχών της ανωνυμίας, της εχεμύθειας και της μη αναγνωρισιμότητας. Έχετε τη δυνατότητα να διατυπώσετε όποιες ερωτήσεις θέλετε πριν αλλά και κατά την πορεία της συνέντευξης. Όποια χρονική στιγμή επιθυμείτε, έχετε το δικαίωμα αποχώρησης από την έρευνα. Θα γίνει μαγνητοφώνηση της συνέντευξης για πρακτικούς λόγους και για όσα καταγραφούν θα ακολουθήσει απομαγνητοφώνηση, μελέτη και ανάλυσή τους και στο τέλος παρουσίαση αυτών κατευθύνοντας μας σε συμπεράσματα και προβληματισμό σχετικά με αυτή την εκπαιδευτική έρευνα. Η δημοσίευση των αποτελεσμάτων αυτής είναι πιθανό να δημοσιευτούν και αλλού εκτός του Αποθετηρίου Μεταπτυχιακών Ερευνών του ΕΑΠ , για τα οποία μπορείτε να ενημερωθείτε όταν ολοκληρωθεί η έρευνα, ενώ η ερευνήτρια δεσμεύεται για τη μη ταυτοποίησή σας. Η άποψή σας είναι ιδιαίτερα σημαντική και θα επιθυμούσαμε οι απαντήσεις σας να είναι ειλικρινείς, έτσι ώστε να γίνει έγκυρη συλλογή των δεδομένων που θα οδηγήσουν σε αξιόπιστα συμπεράσματα.

Παρακαλώ πολύ να υπογράψετε το έντυπο συγκατάθεσης με το οποίο δηλώνετε ότι η ενημέρωσή σας ήταν ενδελεχής τόσο για τον ερευνητικό σκοπό όσο και για τη συνολική ερευνητική διεργασία. Συναινώ, λοιπόν, να συμμετάσχω στην ερευνητική Διπλωματική Εργασία της κυρίας Λαμπρινού Ελένης.

Σας ευχαριστώ πολύ για τη συνεργασία.

Ημερομηνία Υπογραφή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: Το πρωτόκολλο της συνέντευξης για Εκπαιδευτές/τριες ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας

ΘΕΜΑ

**«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών
προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων : Διερεύνηση των
απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας».**

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης:

Ημερομηνία:

Τόπος:

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη:

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη:

Μέρος που το άτομο δίνει τη συνέντευξη:

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της μελέτης: Αφορά Διπλωματική Εργασία στο ΕΑΠ, με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και συγκεκριμένα στα ΙΕΚ.

Άτομα και πηγές των δεδομένων που συγκεντρώνονται: Θα ληφθούν συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Θα δοθούν κωδικοί σε κάθε συνέντευξη, για την προστασία της ανωνυμίας των συμμετεχόντων

Διάρκεια συνέντευξης: 20 - 30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πόσων ετών είστε;
2. Ποιες σπουδές έχετε κάνει;
3. Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στα ΙΕΚ;
4. Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;
5. Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;
6. Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Αντιλήψεις Εκπαιδευτών/τριών για τη συμβολή της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία στα ΙΕΚ μέσω του σχεδιασμού εκπαιδευτικών προγραμμάτων

1. Προσωπικοί παράγοντες

1. Ποιοι προσωπικοί παράγοντες πιστεύετε πως σας βοηθούν στη σωστή εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στα ΙΕΚ;

A. Αντιλήψεις Εκπαιδευτών/τριών για τους παράγοντες που συμβάλλουν στην εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στα ΙΕΚ

2. Παράγοντες που συνδέονται με την απήχηση στους εκπαιδευομένους

2. Οι σπουδαστές σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;
3. Εσείς πως αντιμετωπίζετε την αντίδραση των σπουδαστών σας;

A. Αντιλήψεις Εκπαιδευτών/τριών για τους παράγοντες που συμβάλλουν στην εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στα ΙΕΚ

3. Ενδοσχολικοί παράγοντες

4.Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

5. Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

Β. Δυσκολίες εφαρμογής της Τηλεκπαίδευσης

1. Προσδιορισμός δυσκολιών

6. Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

7. Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

8. Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Γ. Επιμόρφωση εκπαιδευτών ΙΕΚ

1. Ανάγκη επιμόρφωσης

9. Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

10. Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

11. Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστίες στον συμμετέχοντα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: Κωδικοποίηση υλικού συνεντεύξεων

1ο Ερευνητικό Ερώτημα: Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν στη σωστή εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης, σύμφωνα με τις απόψεις των Εκπαιδευτών/τριών Ενηλίκων ΙΕΚ του δείγματος;

Παράγοντες που συνδέονται με τους εκπαιδευτές

Παράγοντες που συνδέονται με τη θετική απήχηση στους εκπαιδευόμενους

Ενδοσχολικοί παράγοντες

2ο Ερευνητικό Ερώτημα: Ποιες είναι οι δυσκολίες στην εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαιδευτική διαδικασία, στα ΙΕΚ, σύμφωνα με τις απόψεις των Εκπαιδευτών Ενηλίκων του δείγματος;

Δυσκολίες από πλευράς εκπαιδευτών

Δυσκολίες από πλευράς εκπαιδευομένων

Δυσκολίες από πλευράς υποδομών

3ο Ερευνητικό Ερώτημα: Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτών ενηλίκων ΙΕΚ του δείγματος, σε σχέση με τις ανάγκες επιμόρφωσής τους για τη σωστή εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στα ΙΕΚ;

Ανάγκη επιμόρφωσης

Μορφή επιμόρφωσης

Διάρκεια επιμόρφωσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε : Οι απομαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις των Εκπαιδευτών/τριών ΙΕΚ

1^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 10:00 – 10:30

Ημερομηνία: 25-05-2021

Τόπος: Λαμία

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 1

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

E: 44

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

E: Είμαι πτυχιούχος Νομικής.

- Ποιο είναι το γνωστικό αντικείμενο που διδάσκετε;

E:Διδάσκω Στοιχεία Ποινικού και Εργατικού Δικαίου .

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

E: Έχω ολοκληρώσει ένα επιμορφωτικό σεμινάριο στην Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων και έχω μεταπτυχιακό στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

-Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: Τα τελευταία 6 χρόνια διδάσκω στα ΙΕΚ

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

- Είμαι κάτοχος ECDLεδώ και αρκετά χρόνια.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ωραία..ας πάμε τώρα στις βασικές ερωτήσεις.

E: Ας πάμε...

- Με την Τηλεκπαίδευση πώς τα πήγατε;

E: Αρκετά καλά μπορώ να πω!

- Ποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν στη σωστή εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στα ΙΕΚ;

E: Κοιτάζετε.... η τεχνολογία προχωράει.... δε γίνεται εμείς να μένουμε πίσω...η εκπαίδευση και μάλιστα η εκπαίδευση ενηλίκων πρέπει να εκσυγχρονιστεί... είδατε πως οι συνθήκες επέβαλλαν την Τηλεκπαίδευση οπότε εγώ ένιωσα την ανάγκη σαν εκπαιδευτής να είμαι ένας σωστός εκπαιδευτής, να μπορέσω να ανταπεξέλθω στις νέες προκλήσεις.

- Άρα κυρίως η ανάγκη σας να είστε καλός εκπαιδευτής;

E: Ναι...

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

E: Δεν θα το έλεγα.... Οι περισσότεροι δε συμμετέχουν όσο θα ήθελα..ούτε μου στέλνουν τις απαντήσεις των εργασιών που τους έχω στείλει... γενικά δείχνουν μια απροθυμία...

- Εσείς πώς αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

E: Στην αρχή θύμωνα... μετά κατάλαβα πως έπρεπε να βρω τρόπους να τους κεντρίσω το ενδιαφέρον..

- Όπως;

-Μέσω άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων όπως το Moodle αλλά και διαδικτυακό εκπαιδευτικό υλικό που βρίσκω μόνη μου και το τροποποιώ κάποιες φορές ανάλογα με τις ανάγκες των εκπαιδευομένων

- Πετύχατε αυτό που θέλατε;

E: Έγινε κάποια αλλαγή..η συμμετοχή αυξήθηκε αλλά όχι στο βαθμό που θα ήθελα.

- Μάλιστα.... Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

E: Κοιτάζετε να δείτε.... είχε τύχει να κάνω κάποια μαθήματα Τηλεκπαίδευσης από το χώρο του σχολείου όταν είχα πρόβλημα με τη σύνδεση στο διαδίκτυο από το σπίτι μου..

-Και;

E: Υπήρχαν διαθέσιμοι υπολογιστές που μπορούσα να αξιοποιήσω με μεγάλη ταχύτητα σύνδεσης ..οπότε ναι... εκείνη τη στιγμή που χρειάστηκα το σχολείο με βοήθησε.

-Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

E: Κοιτάζετε... αρκετοί συνάδελφοί μου είχαν επιμορφωθεί σε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης οπότε αρκετές φορές με συμβουλεύουν και ανταλλάσσουμε απόψεις.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

E: Όχι ιδιαίτερα γιατί χρησιμοποιώ τον υπολογιστή αρκετά χρόνια και έχω πιστοποίηση όσον αφορά τη χρήση του... το μόνο που ίσως με άγχωνε, κυρίως στην αρχή ήταν αν θα μπορέσω να αξιοποιήσω όλες τις δυνατότητες του Webex... αλλά εντάξει...αν ψάχνεις βρίσκεις.

- Δηλαδή αυτοεπιμόρφωση...

E:Ναι...(γέλιο)

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

E: Όπως προανέφερα οι περισσότεροι δε συμμετέχουν... είναι αδιάφοροι.. λίγοι είναι αυτοί που θα ανταποκριθούν στις εργασίες που στέλνω στο e-class.

-Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Ε ναι... είπα και πριν πως κάποιες φορές είχα θέμα με τη σύνδεση στο διαδίκτυο και αναγκάστηκα να πάω στο σχολείο...

-Θεωρείτε λοιπόν αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε: Έχω αρκετές γνώσεις αλλά σίγουρα μια πιο εξειδικευμένη επιμόρφωση ώστε να αποκτήσω γνώσεις για όλα τα ψηφιακά εκπαιδευτικά προγράμματα θα ήταν απαραίτητη... όχι μόνο του Webex...και να μάθω τις δυνατότητες που έχουν για να μπορέσω να εξελίξω τη διδασκαλία μου.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως και δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε: Θα προτιμούσα την εξ αποστάσεως επιμόρφωση, δηλ. την ηλεκτρονική παρακολούθηση μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας.

-Γιατί;

Ε: Λόγω των συνθηκών που επικρατούν αρχικά και ακολούθως γιατί δεν θα χρειαστεί να μετακινηθώ και να χάσω χρόνο και χρήμα...(γέλιο)

-Σχετικά με τη χρονική διάρκεια του προγράμματος;

Ε: Εννέα μήνες σίγουρα θα μπορούσα να πω ... γιατί το θέμα της Τηλεκπαίδευσης δεν είναι εύκολο...αναφέρεται σε πολλά και διαφορετικά εκπαιδευτικά προγράμματα, με διαφορετικές δυνατότητες το καθένα.-

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε:Σίγουρα.. γιατί έτσι θα γίνει αντιληπτό από τους εκπαιδευτές πως η Τηλεκπαίδευση έχει μπει στη ζωή μας, είτε μας αρέσει είτε όχι ... βρίσκει εφαρμογή σε όλα τα διδακτικά αντικείμενα... Μέσω της επιμόρφωσης λοιπόν θα μάθουμε πώς να κάνουμε τη διδασκαλία μας καλύτερη, πιο ενδιαφέρουσα... πως θα μάθουν καλύτερα οι εκπαιδευόμενοι, χωρίς να βαριούνται κυρίως!

-Τέλεια! Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας!

Ε: Κι εγώ σας ευχαριστώ!

2^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 11:00 – 11:30

Ημερομηνία: 25-05-2021

Τόπος: Λαμία

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 2

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

E: 45

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

E: Είμαι Νηπιαγωγός.

- Ποιο είναι το γνωστικό αντικείμενο που διδάσκετε;

E: Μουσικοκινητική Αγωγή και Παιδική Λογοτεχνία.

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

E: Έχω ολοκληρώσει ένα επιμορφωτικό σεμινάριο στην Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων και τώρα παρακολουθώ σεμινάριο « Ειδικής Αγωγής».

-Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: 7 χρόνια διδάσκω στα ΙΕΚ

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

- Είμαι κάτοχος ECDL εδω και αρκετά χρόνια.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ωραία...είστε έτοιμη να πάμε τώρα στις βασικές ερωτήσεις;

E: Είμαι έτοιμη!

- Η Τηλεκπαίδευση τους τελευταίους μήνες ήταν το μόνο μέσο διδασκαλίας...

E:Ναι...ήταν

- Ποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν στη σωστή εφαρμογή της τηλεεκπαίδευσης στα ΙΕΚ;

E:Πάντα θέλω να συμβαδίζω με την κοινωνία και την εξέλιξή της... αν θες λοιπόν να είσαι ένας καλός εκπαιδευτής ενηλίκων ...κι εγώ θέλω... θα πρέπει να ψάχνεσαι... να μη μένεις σταθερός.Ητηλεκπαίδευση ήταν η τέλεια ευκαιρία για μένα να αποδείξω πόσο καλός εκπαιδευτής μπορώ να γίνω.

- Άρα αυτός ήταν ο μόνος παράγοντας για εσάς ;

E: Ναι... αυτό θέλω.

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

E:Πολλοί είναι αυτοί που έχουν αδρανοποιηθεί τώρα με την Τηλεκπαίδευση... δεν έχουν αρνητική συμπεριφορά αλλά δε συμμετέχουν και όσο θα ήθελα και θα έπρεπε.

- Εσείς πώς αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

E:Εκνευρίζομαι καμιά φορά... αλλά δε βγαίνει κάτι... προσπαθώ λοιπόν με ψυχραιμία να τους δώσω κίνητρα συμμετοχής... πχ να τους επιβραβεύσω με στόχο τη βελτίωση της βαθμολογίας τους.

- «Πιάνει» αυτή η αντιμετώπιση;

E: Σε μεγάλο βαθμό θα έλεγα...

- Μάλιστα.... Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

E: Δε χρειάστηκα ενίσχυση από το ΙΕΚ στο κομμάτι της Τηλεκπαίδευσης... αλλά τεχνολογικές υποδομές διαθέτει σε περίπτωση που χρειαστώ κάτι.

-Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

E: Μιλάμε σχεδόν κάθε μέρα γιατί με την Τηλεκπαίδευση όλο και κάτι προκύπτει που δεν γνωρίζουμε και πάντα κάθε συναδελφός βοηθάει τον άλλον στο κομμάτι που γνωρίζει,, κι εγώ προσωπικά έχω βοηθηθεί αρκετά από συναδέλφους που με καθοδήγησαν στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Τηλεκπαίδευσης.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

E:Ο φόβος για το άγνωστο στην αρχή με κρατούσε πίσω... Είχα ένα δισταγμό ως προς την αξιοποίηση κάποιων ψηφιακών εργαλείων που δεν άφηνε να την εφαρμόσω σωστά και αυτό πήγαζε από την άγνοια για το νέο αυτό εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

E: Μερικοί δε συμμετέχουν... βρίσκονται απλά online...και δεν απαντούν σε ενδεχόμενες ερωτήσεις μου.. οπότε κι εγώ μειώνω τις εκπαιδευτικές μου προσδοκίες.

-Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

E:Το δίκτυο... «κολλάει» και δεν προλαβαίνω πολλές φορές να ολοκληρώσω τη διδακτική ενότητα.

-Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

E:Στις Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση δεν έχω επιμορφωθεί και θεωρώ πως είναι σημαντική... αν όχι βασική προϋπόθεση ... για να μπορέσει κάποιος να εφαρμόσει

σωστά την Τηλεκπαίδευση... αν δε γνωρίζω καλά τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης δεν θα μπορέσω να μεταδώσω σωστά τη γνώση.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως και δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε: Εξ αποστάσεως επιμόρφωση ξεκάθαρα... και για οικονομία χρόνου και για ασφάλεια λόγω κορονοϊού.

-Σχετικά με τη χρονική διάρκεια του προγράμματος τι θα επιθυμούσατε;

Ε:Εννιάμηνο όπως όλα τα επιμορφωτικά προγράμματα.

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην εκπαίδευση ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε: Η σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων γίνεται περισσότερο αντιληπτή μετά την επιμόρφωση καθώς γνωρίζεις τις δυνατότητές τους σε βάθος και μπορείς να τις διαχειριστείς ανάλογα με τις ανάγκες του γνωστικού αντικειμένου και των εκπαιδευόμενων.

-Πολύ καλά..Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας!

Ε: Τίποτα... να είστε καλά!

3^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 14:00 – 14:30

Ημερομηνία: 25-05-2021

Τόπος: Λαμία

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 3

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

Ε: 40

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

Ε: Σεφ στη Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών της Ρόδου.

- Ποιο είναι το γνωστικό αντικείμενο που διδάσκετε;

Ε:Μαγειρική και ζαχαροπλαστική.

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

E: Έχω κάνει ένα επιμορφωτικό σεμινάριο στην Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων.

-Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: Τα τελευταία 3 χρόνια διδάσκω στα ΙΕΚ της Λαμίας.

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

- Όχι δεν έχω... αν και θα έπρεπε..(γέλιο)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ωραία... φέτος τα μαθήματα κατά κύριο λόγο έγιναν διαδικτυακά... Με την Τηλεκπαίδευση πώς τα πήγατε;

E: Εντάξει.... δε νομίζω πως ήταν και το καλύτερο μας... ούτε για μας τους εκπαιδευτές ούτε για τους σπουδαστές.

- Υπήρχαν όμως κάποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση στα ΙΕΚ;

E: Αν και δεν έχω πιστοποίηση στη χρήση των Η/Υ, από μόνος μου ασχολούμαι αρκετά... οπότε βασικός παράγοντας ήταν η επιθυμία μου να μπορέσω σαν εκπαιδευτής να παρέχω όσο το δυνατόν καλύτερα γίνεται, καλύτερες εκπαιδευτικές υπηρεσίες αφού οι ανάγκη το επέβαλλε... είναι σημαντικό να είσαι καλός δάσκαλος.

- Άρα θα λέγαμε η θέλησή σας να είστε καλός και αποδοτικός εκπαιδευτής;

E: Ακριβώς αυτό!

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

E:Προσπαθούν.... Δεν τους αρέσει αλλά προσπαθούν να είναι συνεπείς...

- Εσείς πώς αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

E: Με κατανόηση βέβαια... γιατί αυτός ο τρόπος διδασκαλίας είναι σχετικά πρωτόγνωρος για αυτούς και για μένα.

-Μέσω άλλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων όπως το Moodle αλλά και διαδικτυακό εκπαιδευτικό υλικό που βρίσκω μόνη μου και το τροποποιώ κάποιες φορές ανάλογα με τις ανάγκες των εκπαιδευομένων

- Μάλιστα.... Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

E: Το ΙΕΚ Λαμίας έχει και τμήμα Πληροφορικής οπότε έχει πλήρη υλικοτεχνική υποδομή.

-Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

E: Γενικά υπήρχε ένα κλίμα άμιλλας και συνεργασίας..επικοινωνούσαμε συχνά , ανταλλάσσαμε απόψεις και προσπαθούσαμε να λύσουμε τυχόν προβλήματα και απορίες μεταξύ μας.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

E:Αν και χειρίζομαι καλά τον υπολογιστή εννοείται πως δεν ήξερα το πρόγραμμα Webex... οπότε έπρεπε να ψάξω... χρόνος δεν υπήρχε..ήταν όλα ξαφνικά... μας βρήκε όλους λίγο απροετοίμαστους καθώς ούτε επιμορφώσεις ιδιαίτερες είχαν γίνει στο παρελθόν.. η άγνοια θα έλεγα λοιπόν πως ήταν η δυσκολία μου.

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

E: Αρνητικές αντιδράσεις όχι ιδιαίτερα.... απλά και αυτοί προσπαθούσαν να προσαρμοστούν και κάποιες φορές γκρίνιαζαν για την όλη κατάσταση... αποδεκτό και κατανοητό... οπότε δεν με αποθάρρυνε καθόλου.

-Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Ναι... πολλοί σπουδαστές δεν είχαν υπολογιστή και προσπαθούσαν μέσω κινητού να παρακολουθήσουν...λίγο δύσκολο δηλαδή να δούνε όλα αυτά που ανέβαζα..επιπλέον υπήρχε και θέμα με τη σύνδεση του διαδικτύου... έπεφτε το δίκτυο αρκετές φορές!

-Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε: Έχω γνώσεις όπως σας είπα και πριν αλλά δεν είναι αρκετές για να μπορέσω να δουλέψω αυτό το νέο πρόγραμμα... χρειάζεται σίγουρα επιμόρφωση για την εκπαίδευση από απόσταση για να μπορεί να πει κανείς πως είναι αποτελεσματική.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως και δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε: Θα προτιμούσα επιμόρφωση δια ζώσης γιατί μόνο έτσι θεωρώ πως μπορώ να τα κατανοήσω καλύτερα..αυτό δηλαδή που ισχύει για τους σπουδαστές μου ισχύει και για μένα... βέβαια δεδομένων των συνθηκών... επιβάλλεται η εξ αποστάσεως έστω επιμόρφωση..

-Σχετικά με τη χρονική διάρκεια του προγράμματος; Πόση θεωρείτε πως είναι αρκετή για να καλύψει όλες τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτών;

Ε: 400 ώρες είναι αρκετές θεωρώ ..όσο διαρκούν δηλαδή τα περισσότερα σεμινάρια

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε:Σαφέστατα!Μόνο έτσι χτίζεται το κατάλληλο υπόβαθρο για τη μετάδοση των γνώσεών μου προς τους εκπαιδευόμενούς μου.. και ταυτόχρονα και αυτοί θα αφομοιώσουν καλύτερα τη γνώση.

-Τέλεια! Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας!

Ε: Κι εγώ σας ευχαριστώ!

4^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 14:45 – 15:15

Ημερομηνία: 25-05-2021

Τόπος: Λαμία

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 4

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

E: 43

-Ποιες σπουδές έχετε κάνει;

E: Έχω τελειώσει το τμήμα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πειραιά

-Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στα ΙΕΚ;

E: Διδάσκω «Γλώσσα Προγραμματισμού C++»

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

E: Έχω ολοκληρώσει το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με τίτλο «Προηγμένα Συστήματα Πληροφορικής - Ανάπτυξη Λογισμικού και Τεχνητής Νοημοσύνης», στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.

-Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: Πέντε έτη διδάσκω στα ΙΕΚ

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

E: Το βασικό μου πτυχίο είναι αρκετό! (γέλιο)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Η φετινή εκπαιδευτική χρονιά είχε ως βασικό χαρακτηριστικό την Τηλεκπαίδευση...

E: Ναι... δυστυχώς

- Δυστυχώς γιατί;

E: Γιατί όλα έγιναν ξαφνικά και γιατί η δια ζώσης διδασκαλία δε συγκρίνεται..

- Παρόλα αυτά... Υπήρχαν κάποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε που σας βοηθούν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση στα ΙΕΚ;

E: Η ειδίκευσή μου στον Τομέα της Πληροφορικής, μου εξασφάλισε το πλεονέκτημα της εξοικείωσης με την τεχνολογία με αποτέλεσμα την απρόσκοπτη διεξαγωγή του μαθήματος καθώς και επίλυση των περισσότερων τεχνικών προβλημάτων κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης...

- Άρα ήταν θέμα ειδίκευσης και γνωστικού αντικειμένου;

E: Σαφώς!

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

E: Στο μάθημά μου ναι.... Γιατί πάλι με θέματα Πληροφορικής είχαν να ασχοληθούν... έμαθαν πράγματα για τα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης που δεν θα τα μάθαιναν αλλιώς.. βέβαια ήταν αρνητικοί λόγω της έλλειψης της αλληλεπίδρασης που έχουμε στη δια ζώσης διδασκαλία.

- Εσείς πως αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

E: Προσπαθώ να προσεγγίζω τους σπουδαστές κατά τέτοιον τρόπο ώστε να διατηρώ το κλίμα διαλόγου που υπήρχε στις τάξεις δίνοντας τους την ευκαιρία να συμμετέχουν ενεργά στο μάθημα κάνοντας το πιο χαλαρό, διασκεδαστικό και αποδοτικό.

- Μάλιστα.... Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

Ε: Παρέχεται ο βασικός τεχνολογικός εξοπλισμός για την ομαλή διεξαγωγή των μαθημάτων Τηλεκπαίδευσης με μικροελλείψεις πχ. Ακουστικά/μικρόφωνο.

-Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Υπήρξε άριστη συνεργασία μεταξύ συναδέλφων και Διεύθυνσης.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

Ε:Λόγω ειδικότητας, δεν αντιμετωπίζω δυσκολίες..ευτυχώς!

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους μαθητές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης φυσικά και υπήρξαν αρνητικές αντιδράσεις. Ο σπουδαστής χάνει τη ζωντανή επαφή με τους καθηγητές καθώς ο καθένας απομονώνεται πίσω από μια οθόνη και η πολύωρη έκθεση φέρνει κούραση και έλλειψη συγκέντρωσης. Ο καθηγητής καλείται να βρει τρόπους ώστε να επαναφέρει τις ισορροπίες και να διατηρεί όσο είναι αυτό εφικτό το «κλίμα της τάξης».Με τους κατάλληλους χειρισμούς οι αρνητικές αντιδράσεις ξεπεράστηκαν και δεν μου δημιουργήθηκε το συναίσθημα της αποθάρρυνσης.

-Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Οι συνήθεις εξωτερικοί παράγοντες που δυσκόλεψαν λίγο την προσπάθεια όλων μας να ανταποκριθούμε στη φάση της Τηλεκπαίδευσης ήταν η έλλειψη Η/Υ από την πλευρά των σπουδαστών. Κάποιοι είχαν μόνο κινητό τηλέφωνο και μέσω αυτού παρακολουθούσαν το μάθημα με όποιες δυσκολίες αυτό συνεπάγεται!

-Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε:Οι σπουδές μου στον Τομέα της Πληροφορικής με καθιστούν ικανή ώστε να αξιοποιώ, προς το παρόν, επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση.Από την άλλη, πάντα υπάρχει η ανάγκη της επιμόρφωσης. Η τεχνολογία εξελίσσεται και παράλληλα πρέπει κι εμείς να συμβαδίζουμε με την εξέλιξη αυτή. Οι εκπαιδευτές που επιμορφώνονται θα μπορούσαν ενδεχομένως να μετατραπούν σε πολλαπλασιαστές των όσων έμαθαν στους συναδέλφους τους. Θα μπορούσαν ταυτόχρονα, να προβάλλουν μια καινούρια διδακτική προσέγγιση, μια καινοτόμα δράση, ένα πρόγραμμα που εφάρμοσαν και τα αποτελέσματα ήταν θετικά. Αυτή η μορφή της επιμόρφωσης στηρίζεται στη διανομή της γνώσης και των πρακτικών (sharingofknowledgeandpractices)ανάμεσα στους εκπαιδευτές και επικουρικά μπορεί να συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στη βελτίωση όλων μας σε ποικίλους τομείς. Έτσι, μπορεί να επιτευχθεί ταυτόχρονακαλύτερη συνεργασία ανάμεσα στους εκπαιδευτές.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως ή δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε:Προτιμώ την εξ αποστάσεως μορφή επιμόρφωσης γιατίκερδίζω χρόνο κυρίως ... ενδείκνυται η εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε ενήλικες που έχουν ένα σωρό υποχρεώσεις... και οι συνθήκες βέβαια το επιβάλλουν...

-Σχετικά με τη χρονική διάρκεια του προγράμματος; Πόση θεωρείτε πως είναι αρκετή για να καλύψει όλες τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτών;

Ε:Θεωρώ πως ένα πρόγραμμα εκατό (100) ώρες αρκούν για μένα λόγω ειδικότητας

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε:Θεωρώ πως οι απόψεις μου θα αλλάξουν γιατί σκοπός κάθε εκπαιδευτικού προγράμματος είναι αφενός η αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και, κατ' επέκταση, του εκπαιδευτικού συστήματος, αφετέρου η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του έργου των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο της προσωπικής και

επαγγελματικής τους ανάπτυξης μέσω της Διά Βίου Εκπαίδευσης. Μόνο κερδισμένη μπορώ να είμαι μετά την επιμόρφωσή μου.

-Πολύ ωραία! Σας ευχαριστώ πολύ !

Ε: Κι εγώ !

5^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 15:30 – 16:00

Ημερομηνία: 25-05-2021

Τόπος: Άμφισσα

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 5

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

E: 44

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

E: Έχω πτυχίο Νηπιαγωγού

-Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στα ΙΕΚ;

E: ; Παιδαγωγική –Νηπιαγωγική και Μουσικοκινητική Αγωγή στα ΙΕΚ Αμφισσας.

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

E: Επιμόρφωση στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.. το αντίστοιχο επιμορφωτικό πρόγραμμα και είμαι πιστοποιημένη εκπαιδεύτρια ενηλίκων από τον ΕΟΠΕΕΠ

Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: Πέντε χρόνια

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

E: Ναι έχω ECDL, τις βασικές ενότητες μόνο: word, excel, mail, powerpoint, internet

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Αναφορικά με την Τηλεκπαίδευση τώρα...

E: Ναι...

-Υπάρχουν κάποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση στα ΙΕΚ;

Ε: Αρχικά... μπορώ να πω πως είμαι εξοικειωμένη με τη χρήση των υπολογιστών και των απαιτούμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, διαθέτω την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή και πολύ σημαντικό είναι πως λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων(μητέρα δύο παιδιών) με διευκολύνει η εργασία από το σπίτι, οπότε διδάσκω με ηρεμία. Τέλος, η Τηλεκπαίδευση είναι μέρος της τεχνολογικής εξέλιξης και για μένα ήταν προσωπική και επαγγελματική πρόκληση να είμαι καλή εκπαιδεύτρια.

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Οι εκπαιδευόμενοι είναι ενήλικες, οπότε είναι συγκεντρωμένοι, δεν αποσπάται η προσοχή τους, είναι συνεργάσιμοι και ανταποκρίνονται στις εργασίες. Βέβαια παραπονιόντουσαν συχνά πως τους λείπει η αλληλεπίδραση.. η φυσική παρουσία εκπαιδευόμενων και εκπαιδευτή!

- Εσείς πως αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

Ε: Πάντα λαμβάνω υπόψη τις απόψεις των σπουδαστών, οι οποίες αφορούν τη διδακτική μου προσέγγιση. Όταν καταλαβαίνω πως κουράζονται και δεν παρακολουθούν κάνω άμεσα διάλειμμα και προσπαθώ να αντιμετωπίσω όλες τις αντιδράσεις με χιούμορ και ηρεμία.

- Μάλιστα.... Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

Ε: Παρέχεται η απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή αν και ποτέ δε χρειάστηκε... και το ίντερνετ είναι γρήγορο... μια χαρά δηλαδή.

- Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Σίγουρα! Αυτοί που είχαν περισσότερες τεχνολογικές και γενικά ψηφιακές γνώσεις βοηθούν και άλλου συναδέλφους όταν χρειαστεί.. και ο Διευθυντής μας βοηθά πολύ και συνεργάζεται μαζί μας σε ό,τι και να χρειαστούμε κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

Ε: Ίσως στα δυο πρώτα μαθήματα να είχα λίγο άγχος γιατί ήταν μια πρωτόγνωρη εμπειρία.... Όμως στη συνέχεια η Τηλεκπαίδευση κύλησε ομαλά γιατί είχα εμπιστοσύνη στον εαυτό μου.

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους μαθητές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Υπήρξαν κάποιες αρνητικές αντιδράσεις.... Δεν τους άρεσε η όλη κατάσταση.... Και βαριόντουσαν.... αλλά αυτό δεν με αποθάρρυνε ...

-Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Η έλλειψη Η/Υ .... Κάποιοι εκπαιδευόμενοι δεν είχαν ούτε υπολογιστή ούτε laptop... μετά ξεκινούσαν κάποιες φορές τα « κυρία δεν σας ακούω....κυρία με πέταξε...» οπότε καταλαβαίνετε...

-Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε:Σημαντική γιατί μέσω της επιμόρφωσης θα μάθει κανείς καινούργια εκπαιδευτικά προγράμματα..θα μάθουμε πως λειτουργούν ..έτσι θα βελτιωθεί ο σχεδιασμός τους για να εξελιχθεί ακόμη περισσότερο η Τηλεκπαίδευση.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως και δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε:Προτιμώ την εξ αποστάσεως επιμόρφωση. Βολεύει από πολλές απόψεις... είσαι στο σπίτι σου... δε χρειάζεται να μετακινηθείς... και είσαι και πιο ασφαλής λόγω της κατάστασης!

-Σχετικά με τη χρονική διάρκεια του προγράμματος; Πόση θεωρείτε πως είναι αρκετή για να καλύψει όλες τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτών;

Ε:Συνήθως τα επιμορφωτικά σεμινάρια είναι γύρω στις 400-450ώρες...νομίζω είναι καλά..γιατί και τα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης έχουν αρκετά στοιχεία που πρέπει να μάθει κανείς για να μπορέσει να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις της και να βρίσκει το κατάλληλο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τις ανάγκες των ενήλικων εκπαιδευόμενων.

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε:Πιστεύω πως πιθανόν να μεταβληθούν γιατί θα μάθω καινούρια προγράμματα τα οποία ίσως με βοηθήσουν στην αντιμετώπιση ενδεχόμενων δυσκολιών αλλά και στη βελτίωση της διδασκαλίας μου με την εφαρμογή νέων εκπαιδευτικών ψηφιακών μεθόδων που θα μάθω .

- Σας ευχαριστώ πολύ για την όμορφη συνέντευξη !

Ε: Κι εγώ..πάρα πολύ !

-Γεια σας!

Ε: Γεια!

6^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 16:45 – 17:15

Ημερομηνία: 25-05-2021

Τόπος: Λαμία

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 6

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

Ε: 51

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

Ε: Διοίκηση Επιχειρήσεων έχω σπουδάσει.

-Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στα ΙΕΚ;

Ε: Τουριστικό Marketing- Δεξιότητες Πωλήσεων

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

E: Αρχικά έχω επιμορφωθεί στην Εκπαίδευση Ενηλίκων από τη στιγμή που αποφάσισα να ασχοληθώ με την Εκπαίδευση Ενηλίκων και πρόσφατα ολοκλήρωσα το σεμινάριο «Διδάσκοντας με τη Χρήση της Ψηφιακής Τεχνολογίας» του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: 11 χρόνια

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

E: Το σεμινάριο που σας είπα ότι ολοκλήρωσα πρόσφατα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ας μπούμε στο θέμα που μας απασχολεί τώρα... την Τηλεκπαίδευση που μπήκε στη ζωή όλων μας τους τελευταίους μήνες...

E:Ναι.... μπήκε για τα καλά!(γέλιο)

-Υπάρχουν κάποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση στα ΙΕΚ;

E:Σίγουρα θέλω να εφαρμόζω σωστά την Τηλεκπαίδευση γιατί θέλω να προσφέρω τα καλύτερα εφόδια στους εκπαιδευόμενους μου.... κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες... θέλω να είμαι συνεπής εκπαιδευτής και να αποτελώ παράδειγμα για τους εκπαιδευόμενους μου... γιατί σε αυτή την ηλικία προσπαθώ και δεν απογοητεύομαι από τα νέα δεδομένα.

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

E:Δεν μπορώ να πω πως χαίρονται... τους λείπει η φυσική επαφή και η φυσική παρουσία στο χώρο του σχολείου..συνέχεια με ρωτάνε πότε θα βρεθούμε... μερικοί μάλιστα δε συμμετέχουν τόσο ενεργά όσο στη δια ζώσης διδασκαλία...

- Εσείς πως αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

Ε: Με υπομονή και επιμονή.... Οι συνθήκες είναι δύσκολες για όλους μας... και βέβαια το χιούμορ με έχει σώσει πολλές φορές!

- Χρειάζεται βέβαια... Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

Ε: Επειδή χρησιμοποιούσα και προ Τηλεκπαίδευσης ΤΠΕ στη διδασκαλία μου δε συνάντησα κανένα πρόβλημα με τις τεχνολογικές υποδομές του ΙΕΚ. Τώρα μάλιστα το ΙΕΚ παρέχει και Η/Υ για όποιον εκπαιδευτή δεν είχε προκειμένου να μπορέσει να κάνει το μάθημά του.

- Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Υπήρχε ένα όμορφο συνεργατικό κλίμα μεταξύ συναδέλφων... όλοι επικοινωνούσαμε και ο ένας έλυνε τις απορίες του άλλου... εμένα με είχαν βοηθήσει πολύ συμβουλές συναδέλφων καθώς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που χρησιμοποιούσαμε δεν το ήξερα και είχα απορίες σχετικά με τη χρήση των ψηφιακών εργαλείων και τη λειτουργία τους.

- Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

Ε: Είναι λογικό νομίζω να έχει κάποιος ανασφάλεια στα πρώτα μαθήματα επειδή έχει να κάνει με ένα νέο είδος διδασκαλίας, με ένα νέο εκπαιδευτικό τεχνολογικό πρόγραμμα... ανασφάλεια λοιπόν ένιωθα κι εγώ... όμως πλέον δεν υφίσταται κάτι τέτοιο... μπορώ άνετα να χρησιμοποιήσω άνετα όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στη διδασκαλία.

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Αρνητικές δεν θα το έλεγα... απλά δε συμμετέχουν όλοι τόσο ενεργά.... Έχουμε και μια ιδιαίτερη σχέση με τους εκπαιδευόμενους και δεν θα ήθελαν να με αποθαρρύνουν στην προσπάθειά μου να αξιοποιήσω την Τηλεκπαίδευση.

-Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Αυτό που ακούω συνέχεια είναι « Κυρία με πέταξε... κυρία δεν σας ακούω..»(γέλιο)..οπότε σαν εξωτερικό παράγοντα θα πω την κακή σύνδεση ...αυτόλίγομε δυσκόλεψε...επιπλέον κάποιοι σπουδαστές παρακολουθούσαν το μάθημα από το κινητό τους τηλέφωνο και πολλά πράγματα από το ψηφιακό υλικό δεν μπορούσαν να τα δουν.

-Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε:Πολύ αναγκαία... για αυτό παρακολούθησα και το σεμινάριο που σας είπα ..από τότε και μετά βελτιώθηκα σαν εκπαιδευτής γιατί γνώρισα πολλά εκπαιδευτικά προγράμματα Τηλεκπαίδευσης... το σχεδιασμό τους.. τη λειτουργία τους... και μπορώ να τα εφαρμόσω την κατάλληλη στιγμή.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως ή δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε: Εξ αποστάσεως επιμόρφωση σίγουρα λόγω της κατάστασης που επικρατεί. Ταυτόχρονα, παρέχεται στους εκπαιδευτές χώρος και χρόνος. Το εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να εμπλουτιστεί με ήχο και εικόνα και μου δίνει τη δυνατότητα αυτόνομης οργάνωσης.

-Σχετικά με τη χρονική διάρκεια του προγράμματος; Πόση θεωρείτε πως είναι αρκετή για να καλύψει όλες τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτών;

Ε: Αυτό που παρακολούθησα ήταν 400- ωρών, εννιάμηνο δηλαδή..ήταν αρκετό για να καλύψουμε όλοι τις επιμορφωτικές μας ανάγκες.

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε: Έχουν ήδη μεταβληθεί.... είδα πως τα εκπαιδευτικά προγράμματα καλύπτουν πολλές και διαφορετικές ανάγκες των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτών προκειμένου να εξασφαλίσουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα σε μαθησιακό και γνωστικό επίπεδο. Βλέπω πια πως έχω εξειδικευμένες γνώσεις, έχω ενισχύσει τις δεξιότητές μου στις ΤΠΕ και πως μπορώ να ανταπεξέλθω σε όλες τις γνωστικές απαιτήσεις.

- Πάρα πολύ ωραία... ευχαριστώ για τη συνέντευξη !

Ε: Τίποτα.... Κι εγώ ευχαριστώ !

-Γεια σας!

Ε: Γεια σας!

7^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 17:30 – 18:00

Ημερομηνία: 25-05-2021

Τόπος: Λαμία

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 7

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

Ε: 47

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

Ε: Φυσικοθεραπεία στο ΤΕΙ Λαμίας έχω τελειώσει.

-Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στα ΙΕΚ;

Ε: Κινησιοθεραπεία και αρχές μετακίνησης ασθενών.

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

Ε: Έχω μεταπτυχιακό στην «Εκπαίδευση Ενηλίκων» και έχω παρακολουθήσει το επιμορφωτικό σεμινάριο «Διδακτική με Σύγχρονες Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ/ ICT)».

Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

Ε: 7 χρόνια

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

Ε: Το επιμορφωτικό σεμινάριο που προανέφερα και έχω ECDL.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Για να δούμε τώρα τις ερωτήσεις που έχουν να κάνουν με την Τηλεκπαίδευση που εφαρμόζετε τους τελευταίους μήνες στη διδασκαλία σας.

Ε:Ωραία...

-Υπάρχουν κάποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση στα ΙΕΚ;

Ε:Ο ζήλος που έχω για τη δουλειά μου... και η αγάπη μου για τους εκπαιδευόμενους που θέλουν παρά τις δυσκολίες να μάθουν..πρέπει να φανώ αντάξιος των προσδοκιών και των δικών μου και των σπουδαστών μου.

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Δείχνουν ενδιαφέρον, λίγες είναι οι ημερήσιες απουσίες... ωστόσο δεν τους αρέσει αυτός ο τρόπος διδασκαλίας αλλά για να προχωρήσουμε κανονικά στην ύλη και να μη χαθεί το εξάμηνο κρατούν μια θετική στάση.

- Εσείς πως αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

Ε:Προσπαθώ να είμαι θετικός κι εγώ, να τονίζω μόνο τα θετικά της Τηλεκπαίδευσης, να τους ενθαρρύνω και να τους επιβραβεύω ακόμη περισσότερο.

-Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης;

E: Δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα από πλευράς τεχνολογικής υποδομής... μάλιστα ο διευθυντής έδωσε και τρία laptop σε συναδέλφους που δεν είχαν.

-Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

E: Οι συνάδελφοι μεταξύ τους πάντα βοηθούσαν ο ένας τον άλλον... πόσο μάλλον σε αυτές τις συγκυρίες... όσοι ήξεραν κάτι παραπάνω το έλεγαν και στους άλλους... τους πρότειναν εναλλακτικά εκπαιδευτικά προγράμματα κυρίως στην αρχή που είχαμε θέμα με το δίκτυο.

-Δηλαδή;

E: Πχ αντί για Webex κάποιοι χρησιμοποίησαν την πλατφόρμα του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου και δεν αντιμετώπισαν κανένα πρόβλημα.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

E:Μου έλειπε στην αρχή αλληλεπίδραση του ζωντανού μαθήματος, να παραδίδω ως πούμε και από την έκφραση κάθε σπουδαστή να καταλαβαίνω αν έχει απορίες ή όχι. Αυτό μου δημιουργούσε ανασφάλεια... ρωτούσα συνέχεια να το κατάλαβαν, είχα αγωνία . Στην πορεία όμως όλα κύλησαν πιο ομαλά και φτάσαμε σε ένα πολύ καλό επίπεδο διδασκαλίας.

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

E:Στη θεματική της κινησιοθεραπείας το πρακτικό κομμάτι υστερεί... εκεί έχουμε κάποια παράπονα... δεν με αποθαρρύνει βέβαια αυτό...αντιθέτως προσπαθώ να αξιοποιώ όσες πιο πολλές δυνατότητες μου προσφέρουν τα ψηφιακά εργαλεία της Τηλεκπαίδευσης για να κάνω το μάθημα πιο διαδραστικό και ενδιαφέρον.

-Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Βασικά... κάποιοι σπουδαστές δεν είχαν Η/Υ και από το κινητό ήταν δύσκολο να παρακολουθήσουν... αυτό σαφώς και με περιόριζε στο να αξιοποιήσω όσες ψηφιακές δυνατότητες θα μπορούσα και θα ήθελα.

-Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε:Δε νομίζω πως υπάρχει κάποιος που υποτιμά την αναγκαιότητα και την αξία της επιμόρφωσης.. ιδίως όσον αφορά την επιμόρφωση στην Τηλεκπαίδευση πρέπει όλοι να αντιληφθούμε πως μόνο έτσι θα μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε πλήρως όλες τις δυνατότητες της... όλοι σχεδόν έχουν ψηφιακές γνώσεις λίγο πολύ..αλλά η επιμόρφωση είναι αυτή που θα σου δώσει εναλλακτικές σε εκπαιδευτικά προγράμματα , θα σε βοηθήσει να εμβαθύνεις στην ιδιαιτερότητά της και να μπορέσεις να εξελίξεις τη διδασκαλία σου.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως ή δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε:Όλες οι επιμορφώσεις μου ήταν εξ αποστάσεως ..στο μεταπτυχιακό βέβαια είχαμε και δια ζώσης συναντήσεις.. προαιρετικές όμως. Η εξ αποστάσεως επιμόρφωση βοηθά τους ανθρώπους που έχουν τις υποχρεώσεις τους να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις ανάγκες του προγράμματος γιατί δε χάνουν χρόνο με τις μετακινήσεις και μπορούν να οργανώσουν το χρόνο μελέτης τους όπως αυτοί θέλουν.

-Σχετικά με τη χρονική διάρκεια του προγράμματος; Πόση θεωρείτε πως είναι αρκετή για να καλύψει όλες τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτών;

Ε: Συνήθως εννέα μήνες είναι τα επιμορφωτικά προγράμματα..είναι αρκετά θεωρώ για να μάθει κάποιος όσα πρέπει..μετά κουράζει κιόλας... εγώ πάντως καλύφθηκα με αυτή τη χρονική διάρκεια.

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε:Αλλάζει όλο τον τρόπο σκέψης σου... κάποια πράγματα που τα θεωρούσες διδακτικά ως δεδομένα βλέπεις πως έχουν και άλλη οπτική.. καταλαβαίνεις πως η διδασκαλία εξελίσσεται και πρέπει και εσύ να εξελιχθείς.

- Τέλεια... φτάσαμε στο τέλος των ερωτήσεων. Σας ευχαριστώ πολύ !

Ε: Παρακαλώ! Χαίρομαι που βοήθησα!

-Καλό απόγευμα

Ε: Επίσης!

8^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 14:00 – 14:30

Ημερομηνία: 26-05-2021

Τόπος: Άμφισσα

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 8

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

E: 46

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

E: Έχω τελειώσει τη Γεωπονική Αθηνών.

-Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στα ΙΕΚ Άμφισσας;

E: Φυτοπροστασία I, II,III και Βασικές αρχές Οικολογίας στην ειδικότητα «Τεχνικός βιολογικής- οικολογικής γεωργίας».

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

E: Το μεταπτυχιακό μου είναι στην «Αγροβιοτεχνολογία Φυτών και Μικροοργανισμών Γεωργικής Σημασίας» και επιπλέον έχω παρακολουθήσει το πρόγραμμα « Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων» και έχω πιστοποίηση από τον ΕΟΠΕΕΠ.

Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: 6 χρόνια

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

E: ECDL.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Σχετικά με την τηλεκπαίδευσή τώρα..να ξεκινήσουμε τις ερωτήσεις;

E: Βεβαίως!

-Υπάρχουν κάποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση στα ΙΕΚ;

E:Σίγουρα η ανάγκη προσαρμογής στις νέες συνθήκες... να πρέπει δηλαδή να ανταποκριθείς σωστά στο ρόλο σου ως εκπαιδευτής ακόμη και αν οι συνθήκες αλλάζουν.

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

E:Το σίγουρο είναι πως προσπαθούν.... Τα εκπαιδευτικά προγράμματα έχουν σχεδιαστεί για να καλύπτουν τις διδακτικές και μαθησιακές ανάγκες... ωστόσο δεν μπορούν να αντικαταστήσουν τη δια ζώσης διδασκαλία. Για το λόγο αυτό οι σπουδαστές είναι θετικοί ως προς αυτά που προσπαθώ να τους μεταδώσω μέσω των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

- Εσείς πως αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

E:Μου δίνει θάρρος αυτή η προσπάθειά τους γιατί ξέρω πως δεν τους είναι εύκολο όπως δεν είναι και για μένα εύκολο.. οπότε τους αντιμετωπίζω κι εγώ με θετική διάθεση προσπαθώ να τους ενθαρρύνω.

-Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

E: Εντάξει... δε χρειάστηκε κατά την Τηλεκπαίδευση κάτι... όμως γενικά το ΙΕΚ έχει τις βασικές υποδομές για να στηρίξει τεχνολογικά τον εκπαιδευτή και τον εκπαιδευόμενο.

-Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Πολλές φορές εγώ προσωπικά είχα απορίες και πάντα ο Διευθυντής και οι συνάδελφοι ήταν εκεί για να μου τις λύσουν... και να με καθοδηγήσουν.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

Ε: ΈχωECDLαπό τα φοιτητικά μου χρόνια και χρησιμοποιώ τον υπολογιστή με σχετική ευκολία. Όμως δεν είναι το ίδιο με την Τηλεκπαίδευση... τα εκπαιδευτικά προγράμματα απαιτούν διαφορετικές γνώσεις και αυτό μου δημιουργεί άγχος και αγωνία κάθε φορά που θα κάνω μάθημα ακόμη και τώρα..οπότε δεν αξιοποιώ στο έπακρο όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης.

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Όχι... γιατί κι εγώ δεν ζητάω κάτι εξειδικευμένο... προσπαθώ να μην τους ζορίζω και πολύ..είναι και η κατάσταση όπως είναι...

-Καταλαβαίνω...Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Μερικές φορές το δίκτυο «πέφτει»... πρέπει να τους «ξαναβάλω», χάνουμε χρόνο και δεν υπάρχει ροή στο μάθημα...

-Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε: Σιγουρότατα... γιατί εγώ δεν έχω επιμορφωθεί στις Νέες Τεχνολογίες και είναι πολλά αυτά που δεν ξέρω ..υπάρχουν πολλές δυνατότητες και κάποιες από αυτές μου τις έδειξαν συνάδελφοι... αλλά είναι τα βασικά ενώ θα μπορούσα να την αξιοποιήσω σε μεγάλο βαθμό για να επιτευχθεί και η προσωπική μου εξέλιξη σε τεχνολογικό και εκπαιδευτικό επίπεδο και να βελτιωθεί η γνώση μέσω του ενισχυτικού ψηφιακού υλικού.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως και δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε:Εξ αποστάσεως επιμόρφωση επιβάλλει η νέα κατάσταση οπότε δεν θα μπορούσα να πάω κόντρα σε αυτό... εξάλλου με βολεύει και από θέμα χρόνου.

-Σχετικά με τη χρονική διάρκεια του προγράμματος; Πόση θεωρείτε πως είναι αρκετή για να καλύψει όλες τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτών;

Ε:Όλοι οι φορείς επιμόρφωσης έχουν προγράμματα διάρκειας 9 μηνών για να είναι πληρέστερη η γνώση και να καλυφθεί ύλη... νομίζω είναι αρκετή μια τέτοια διάρκεια.

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε:Τα εκπαιδευτικά προγράμματα για αυτό το λόγο σχεδιάστηκαν... για να αλλάξεις τον τρόπο που σκέφτεσαι και διδάσκεις..σαφώς και θα αλλάξω κυρίως ως προς τη διδακτική μεθοδολογία μου γιατί θα μπορώ να την εξελίξω και συνεπώς να τη βελτιώσω.

- Πάρα πολύ καλά...Σας ευχαριστώ πολύ !

Ε: Παρακαλώ!

9^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών

προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 14:45 – 15:15

Ημερομηνία: 26-05-2021

Τόπος: Χαλκίδα

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 9

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

Ε: 49

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

E: Έχω αποφοιτήσει από τη σχολή Αξιοματικών της ΕΛ.ΑΣ..

-Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στα ΙΕΚ Χαλκίδας;

E: Διδάσκω Αυτοάμυνα και Αυτοπροστασία και Σκοποβολή στην ειδικότητα «Προσωπικό Ιδ. Ασφάλειας»

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

E:Είμαι κάτοχος του μεταπτυχιακού τίτλου στην Ψυχολογία από το ΑΠΘ και έχω παρακολουθήσει το πρόγραμμα «Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων».

Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: 4 χρόνια

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

E: ECDL έχω.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Να ξεκινήσω με τις βασικές ερωτήσεις που αφορούν όπως είπαμε την Τηλεκπαίδευση που εφαρμόζετε στη διδασκαλία σας τον τελευταίο καιρό;

E: Βεβαίως!

-Υπάρχουν κάποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε που σας βοηθούν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση στα ΙΕΚ;

E:Για να διεξαχθεί το μάθημα όσο καλύτερα γίνεται, για να μη νιώσουμε πολύ τη διαφορά με τη δια ζώσης διδασκαλία... γνωσιακά τουλάχιστον... και για να είμαι καλός εκπαιδευτής που μπορεί να ανταπεξέλθει σε όλες τις δυσκολίες.

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

E:Δεν ξέρουν και αυτοί πώς να τα χειριστούν.... Παραπονιούνται πολλές φορές, δυσανασχετούν...

- Εσείς πως αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

Ε: Προσπαθώ με ηρεμία να τους εξηγήσω, να τους δώσω κατευθυντήριες γραμμές και να κάνω το μάθημα όσο πιο απλά γίνεται.

-Οι τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

Ε: Επειδή έχουμε μια σχετική ειδικότητα που απαιτεί τη χρήση υπολογιστών στο ΙΕΚ, έχουμε την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή για να υποβοηθηθούμε αν χρειαστεί... ως τώρα δε χρειάστηκε.

-Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Όλοι οι συνάδελφοι διακρίνονται από αίσθημα συναδελφικότητας... κάποια στιγμή που χρειάστηκα βοήθεια μου την παρείχαν αμέσως κι έτσι μπόρεσα να εφαρμόσω το ψηφιακό εργαλείο που ήθελα στη διδασκαλία μου.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

Ε: Με διακατείχε άγχος στην αρχή της εφαρμογής της Τηλεκπαίδευσης... κυρίως μήπως βρεθώ αντιμέτωπη με εκπαιδευόμενους που θα επιδείκνυαν αδιαφορία... είχα γενικότερα μια επιφύλαξη που σχετιζόταν με το να θα μπορέσω να επιτύχω μεθοδολογικά .

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Πάντα θα υπάρχουν εκπαιδευόμενοι που είναι αδιάφοροι και δε συμμετέχουν ενεργά. Η πλειοψηφία όμως των σπουδαστών μου δίνει θετικά δείγματα.

-Μάλιστα... Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Πολλοί δεν έχουν Η/Υ στο σπίτι και αν έχουν το μοιράζονται με άλλα μέλη της οικογένειας... οπότε πολλές φορές το μάθημα γίνεται μέσω κινητού και δεν είναι εύκολο να παρακολουθήσουν τις δυνατότητες που έχει το εκπαιδευτικό ψηφιακό πρόγραμμα.

-Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε: Είναι αναγκαία γιατί όσο και αν κάποιος έχει ψηφιακές γνώσεις πάντα είναι σημαντική η συμβολή των ειδικών για να τον κατευθύνουν και να ενισχύσουν τις γνώσεις του..πού να ανατρέξει για να βρει το υλικό που χρειάζεται, να διευρύνει τους ορίζοντες του ψηφιακού του γραμματισμού για να είναι πιο αποτελεσματική η διδασκαλία.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως και δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε: Κάθε μορφή επιμόρφωσης είναι θεμιτή. ..προσωπικά προτιμούσα ανέκαθεν την εξ αποστάσεως επιμόρφωση γιατί έχω πολλές υποχρεώσεις και δεν έχω χρόνο για μετακινήσεις

-Σχετικά με τη χρονική διάρκεια του προγράμματος; Πόση θεωρείτε πως είναι αρκετή για να καλύψει όλες τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτών;

Ε: Η κλασική διάρκεια των επιμορφωτικών προγραμμάτων είναι 400-450 ώρες..και καλύπτεται όλη διδακτική ύλη και οι ανάγκες των επιμορφούμενων.

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε.: Σαφέστατα... τα εκπαιδευτικά προγράμματα βοηθούν να αποκτήσει κάποιος το κατάλληλο υπόβαθρο σχετικά με τις απαιτήσεις της Τηλεκπαίδευσης... εμένα

προσωπικά θα με βοηθήσουν να μεταδώσω καλύτερα τις γνώσεις μου ενισχύοντας παράλληλα και τις γνώσεις των σπουδαστών.

- Τελειώσαμε... σας ευχαριστώ για τη συνεργασία !

Ε: Παρακαλώ, να είστε καλά!

10^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 15:30 – 16:00

Ημερομηνία: 26-05-2021

Τόπος: Χαλκίδα

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 10

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

E: 48

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

E: Οικονομικά στην ΑΣΟΕΕ.

-Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στα ΙΕΚ Χαλκίδας;

E: Διδάσκω Μηχανογραφημένη Λογιστική και Λογιστική Εταιριών στην ειδικότητα «Ειδικός Μηχανογραφημένου Λογιστηρίου»

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

E:Μεταπτυχιακό στην Εφαρμοσμένη Οικονομία και επιμόρφωση στην εκπαίδευση ενηλίκων.

Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: 8 χρόνια

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

E: Όχι δεν έχω.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Να αρχίσουμε τις ερωτήσεις για το θέμα της Τηλεκπαίδευσης;

E: Να αρχίσουμε!

-Υπάρχουν κάποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση στα ΙΕΚ;

Ε:Η τεχνολογία και ο ψηφιακός γραμματισμός είναι σημαντικός για κάθε ενεργό άνθρωπο και πολίτη. Εγώ πάντα ήθελα να συμβαδίζω με το πνεύμα της εποχής... να βελτιώνομαι σε όλους τους τομείς και πιο πολύ στον επαγγελματικό... Αυτός είναι βασικός λόγος για μένα για να εφαρμόζω όσο πιο σωστά μπορώ την Τηλεκπαίδευση.

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Στο σύνολό τους ανταποκρίνονται θετικά. Πολλές φορές κάποιοι είναι δύσπιστοι απέναντι στα νέα ψηφιακά εργαλεία ή δεν έχουν αρκετές ψηφιακές γνώσεις αλλά ακόμη και αυτοί προσπαθούν .

- Εσείς πως αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

Ε:Προσπαθώ να λειτουργώ ενθαρρυντικά και συμβουλευτικά ώστε να τους βοηθώ όσο πιο πολύ μπορώ να καταλάβουν τα νέα δεδομένα.

-Ο τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

Ε: Τεχνολογικά είμαστε εντάξει... και πριν την Τηλεκπαίδευση χρησιμοποιούσα και προτζέκτορα και το διαδίκτυο και στην παρούσα φάση δεν χρειάστηκα κάτι για να πω πως δεν είμαι καλυμμένος .

-Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Ναι, οπωσδήποτε... ανταλλάσσουμε απόψεις με άλλους εκπαιδευτές και σε μένα προσωπικά λειτούργησε ενθαρρυντικά ιδίως στην αρχή της Τηλεκπαίδευσης. Έμαθα πολλά πράγματα που δεν ήξερα και κατάλαβα τη φιλοσοφία της Τηλεκπαίδευσης.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

Ε: Στην αρχή της Τηλεκπαίδευσης ναι... είχα έναν εσωτερικό δισταγμό για το αν θα μπορέσω να ανταπεξέλθω αλλά στην πορεία όχι. Φροντίζω να χρησιμοποιώ ψηφιακά εργαλεία και εκπαιδευτικά προγράμματα που γνωρίζω για να νιώθω ασφαλής.

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Έχουν μια δυσφορία γενικά... αλλά δεν έχω ιδιαίτερα αρνητικές αντιδράσεις για να πω πως με αποθαρρύνει κάτι.

- Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Σε γενικές γραμμές έχουμε όλα όσα χρειαζόμαστε.. μάλιστα δυο συνάδελφοι έκαναν μάθημα από το ΙΕΚ κάποιες φορές γιατί είχαν θέμα με τον δικό τους Η/Υ και το ΙΕΚ μπόρεσε να τους καλύψει σε αυτό το τεχνολογικό μέσο.

- Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε: Σαφώς... και θα τολμούσα να πω πως έπρεπε η Πολιτεία να μεριμνήσει ώστε να επιμορφθούν οι εκπαιδευτές από κρατικούς φορείς και να μην επαναπαύεται στην προσωπική προσπάθεια του καθενός. Με την επιμόρφωση λαμβάνει κανείς εξειδικευμένη γνώση για να μπορέσει να εφαρμόσει σωστά την Τηλεκπαίδευση .

- Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως και δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε: Προτιμώ την εξ αποστάσεως επιμόρφωση γιατί είναι πιο ευέλικτη και βολική κυρίως από άποψη χρόνου. Μαθαίνεις από την άνεση του σπιτιού σου...(γέλιο).

- Πόση θεωρείτε πως πρέπει να είναι η χρονική διάρκεια της επιμόρφωσης ώστε να μπορέσει να καλύψει όλες τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτών;

Ε: Νομίζω πως τα επιμορφωτικά προγράμματα είναι έτσι σχεδιασμένα ώστε να καλύπτουν τις επιμορφωτικές ανάγκες μέσα σε 450 ώρες... οπότε δεν έχω να προτείνω κάτι άλλο.

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε: Με τα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης θα μπορέσω να βελτιώσω τις δικές μου δεξιότητες αλλά και των εκπαιδευόμενων, να ελίσσομαι κατά τη διδακτική διαδικασία ανάλογα με τις συνθήκες και τις εκπαιδευτικές ανάγκες για να βελτιώσω τα μαθησιακά αποτελέσματα.

- Σας ευχαριστώ για τη συνέντευξη !

Ε: Να είστε καλά, καλή συνέχεια!

11^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 14:30 – 15:00

Ημερομηνία: 27-05-2021

Τόπος: Καρπενήσι

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 11

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

Ε: 48

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

Ε: Δασολογία στο ΤΕΙ Καρπενησίου.

-Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στο ΙΕΚ ;

Ε: Διδάσκω « Δασική Βοτανική» και « Φυσικό Περιβάλλον».

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

Ε: Έχω επιμορφωθεί στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και στις « Νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση».

Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: 4 χρόνια

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

E: Τώρα τελευταία απέκτησα πιστοποίηση με το σεμινάριο που έκανα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Να ξεκινήσουμε με τις βασικές ερωτήσεις;

E: Να αρχίσουμε!

-Υπάρχουν κάποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε πως σας βοηθούν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση στα ΙΕΚ;

E:Αρχικά καθοδηγούμαι από την αγάπη μου για την εκπαίδευση και κυρίως για την Εκπαίδευση Ενηλίκων.. και στη συνέχεια βασικός παράγοντας ήταν η επιθυμία μου να ξεφεύγω από τα στενά όρια του παραδοσιακού μοντέλου διδασκαλίας.

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

E:Δεν τους αρέσει η Τηλεκπαίδευση αλλά έχω παρατηρήσει πως ενεργοποιούνται περισσότερο όταν αξιοποιώ το κατάλληλο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Αν και γκρινιάζουν συμμετέχουν.

- Εσείς πως αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

E:Χαίρομαι αν καταφέρνω έστω και λίγο να τους ενεργοποιώ... οπότε για να ελαττώσω τη γκρίνια προσπαθώ να εφαρμόζω εκπαιδευτικά προγράμματα που είναι απλά και να τους παροτρύνω να ασχοληθούν.

-Οι τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

E: Πιστεύω πως δεν υπάρχει πρόβλημα με τις τεχνολογικές υποδομές...εγώ τουλάχιστον δεν έχω αντιληφθεί κάτι γιατί όποτε χρειάστηκα κάτι μου το παρείχαν

αμέσως... και το διαδίκτυο είναι γρήγορο και υπολογιστές έχουμε..όχι αρκετούς αλλά επαρκούν.

-Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Καθένας προσπαθεί μόνος του αλλά όταν χρειαστεί κάποιος βοήθεια από συναδέλφους την έχει. Προσωπικά και έδωσα συμβουλές σχετικά με την εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης και πήρα γιατί έχω απορίες μερικές φορές.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

Ε: Στην αρχή της Τηλεκπαίδευσης είχα παρατηρήσει πως κάποιες φορές... εεε....πως ένιωθα άγχος και πιεζόμουν γιατί δεν ήμουν σίγουρη για τον εαυτό μου... ήταν ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που στην πράξη πρώτη φορά το εφαρμόζα . Στην πορεία, μετά από διαρκή προσπάθεια δεν έχω πλέον αυτά τα συναισθήματα γιατί έχω εξασκηθεί αρκετά.

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Κάποιες φορές δυσανασχετούν, έχουν όμως κάποιες ψηφιακές γνώσεις που τους βοηθούν να είναι πιο δεκτικοί και να ψάχνουν από μόνοι τους τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης.

-Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Η κακή σύνδεση στο διαδίκτυο και η έλλειψη Η/Υ σε κάποιους εκπαιδευόμενους. Το μάθημα διακοπτόταν συχνά λόγω διαδικτύου και οι εκπαιδευόμενοι δεν μπορούσαν μέσα από το κινητό τους να δουν και να εφαρμόσουν τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης.

-Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε:Έχω επιμορφωθεί ήδη ..από προσωπική πρωτοβουλία και θεωρώ πως είναι αναγκαία για όλους για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε αποτελεσματικά την Τηλεκπαίδευση και να έχουμε τα επιθυμητά μαθησιακά αποτελέσματα.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως ή δια ζώσης; κ.ά.) και ποια πρέπει να είναι η χρονική της διάρκεια;

Ε: Σίγουρα θα πω την εξ αποστάσεως επιμόρφωση λόγω των συνθηκών κυρίως.

- Πόση θεωρείτε πως πρέπει να είναι η χρονική διάρκεια της επιμόρφωσης ώστε να μπορέσει να καλύψει όλες τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτών;

Ε: 450 ώρες... η κλασική χρονική διάρκεια... είναι υπεραρκετή!

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε:Τα εκπαιδευτικά προγράμματα θα γίνουν πιο κατανοητά μετά την επιμόρφωση... θα μπορώ να γνωρίζω όλες τις δυνατότητες και να τις αξιοποιώ για να πετύχω το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα... γιατί αν μάθω περισσότερα θα μάθουν περισσότερα και οι εκπαιδευόμενοι.

- Σας ευχαριστώ!

Ε: Κι εγώ για την ευκαιρία!

12^η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ

«Ο ρόλος της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό των εκπαιδευτικών

προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ΙΕΚ Στερεάς Ελλάδας»

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ωρα Συνέντευξης: 15:30 – 16:00

Ημερομηνία: 27-05-2021

Τόπος: Θήβα

Άτομο που παίρνει τη συνέντευξη: Λαμπρινού Ελένη

Άτομο που δίνει τη συνέντευξη: Κωδικός: Ε 12

Τρόπος διεξαγωγής της συνέντευξης: Τηλεφωνικά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας: Αφορά Διπλωματική Εργασία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου(ΕΑΠ) , με σκοπό τη διερεύνηση του ρόλου της Τηλεκπαίδευσης στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Άτομα και πηγές των ερευνητικών δεδομένων: Συνεντεύξεις από Εκπαιδευτές/τριες των ΙΕΚ.

Προστασία ανωνυμίας: Για την προστασία της ανωνυμίας όσων συμμετέχουν, θα δοθεί διαφορετικός κωδικός σε κάθε συνέντευξη.

Διάρκεια συνέντευξης: 20-30 λεπτά

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ/ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

-Πόσων ετών είστε;

Ε: 47

-Ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει;

E: ΤΕΙ Αισθητικής στη Θεσσαλονίκη.

-Ποιο γνωστικό αντικείμενο διδάσκετε στο ΙΕΚ ;

E: Χρωματολογία και μακιγιάζ

-Έχετε λάβει επιπλέον επιμόρφωση κι αν ναι σε ποιους τομείς;

E: Για να διδάξω στα ΙΕΚ επιμορφώθηκα στη Εκπαίδευση Ενηλίκων με πιστοποίηση από τον ΕΟΠΕΕΠ.

Πόση είναι η διδακτική σας εμπειρία στα ΙΕΚ ;

E: 5 χρόνια

-Έχετε πιστοποιημένη γνώση στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;

E: Όχι δεν έχω.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ας μπούμε τώρα στις ερωτήσεις της εργασίας..

E: Είμαι έτοιμη!

-Υπάρχουν κάποιοι προσωπικοί παράγοντες θεωρείτε που σας βοηθούν να εφαρμόσετε σωστά την Τηλεκπαίδευση στα ΙΕΚ;

E:Κοιτάξτε.... Στην Εκπαίδευση Ενηλίκων διδάσκω τα τελευταία 5 χρόνια όπως σας είπα... οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και για αυτό προσπαθώ κάθε φορά να είμαι καλή εκπαιδευτρια.... να βελτιώνομαι... να παρακολουθώ τις εξελίξεις... η Τηλεκπαίδευση μπήκε ξαφνικά στη ζωή μας και έπρεπε για άλλη μια φορά να αποδείξω πως θέλω να είμαι καλή εκπαιδευτρια.

- Οι εκπαιδευόμενοι σας ανταποκρίνονται θετικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα της Τηλεκπαίδευσης;

E:Εντάξει... τα εκπαιδευτικά προγράμματα έχουν ποικιλία «εργαλείων» που βοηθά κι εμένα και αυτούς να είμαστε θετικοί μέσα στις δύσκολες συνθήκες... προσπαθούν πολύ και έχουν θετική διάθεση.

- Εσείς πως αντιμετωπίζετε αυτή την αντίδραση των εκπαιδευομένων;

Ε: Την αντιμετωπίζω με ικανοποίηση... παίρνω θάρρος για να συνεχίσω αφού βλέπω πως οι σπουδαστές καταβάλλουν προσπάθεια μεγάλη!

-Οι τεχνολογικές υποδομές του σχολείου σας υποβοηθούν καθόλου στη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης ;

Ε: Το ΙΕΚ Θήβας είναι εξοπλισμένο σε μεγάλο βαθμό... Έχουμε και προτζέκτορα και επάρκεια σε υπολογιστές..... στη φάση της Τηλεκπαίδευσης δε χρειάστηκα κάτι για να με διευκολύνει το ΙΕΚ. Αν χρειαζόμουν σίγουρα δεν θα υπήρχε θέμα.

-Η συνεργασία με τους συναδέλφους διευκόλυνε το διδακτικό σας έργο στα ΙΕΚ μέσω της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Όλοι οι εκπαιδευτές συνεργαζόμαστε αρμονικά μεταξύ μας... για παράδειγμα επειδή εγώ έχω βασικές γνώσεις υπολογιστή, τις οποίες αναγκάστηκα από μόνη μου να μάθω υπήρξαν συνάδελφοι που πριν ξεκινήσει η Τηλεκπαίδευση μου έκαναν ένα μίνι σεμινάριο για να μπορέσω να εφαρμόσω το εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Άρα σίγουρα χωρίς τη βοήθειά τους δεν θα τα κατάφερα.

-Υπάρχουν δικές σας δυσκολίες που σας εμποδίζουν να εφαρμόσετε σωστά αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης στο διδακτικό έργο σας στα ΙΕΚ;

Ε: Πολλές γιατί όπως σας είπα δε γνωρίζω καλά να χειρίζομαι υπολογιστή... πόσο μάλλον το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Τηλεκπαίδευσης..οπότε λογικό είναι να έχω άγχος και ανασφάλεια σε κάθε μάθημα... βέβαια προσπαθώ να προετοιμάζω το υλικό μου για να μειώσω το άγχος αλλά πάντα φοβάμαι μήπως γίνει κάτι και δεν ξέρω να το χειριστώ.

- Υπάρχουν αρνητικές αντιδράσεις από τους σπουδαστές, που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε: Όλοι έχουμε συνηθίσει στο παραδοσιακό μοντέλο διδασκαλίας... οπότε τους ξένισε λίγο όλο αυτό, ρωτούσαν συνέχεια πώς θα κάνουμε αυτό... ή δεν ξέρω κυρία να το

κάνω... Στη συνέχεια όμως συνήθισαν και προσπάθησαν πολύ από μόνοι τους να καταλάβουν πως λειτουργεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα... δεν είχαμε κάποιο μπουσούλα να ξέρουμε...

-Υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που σας αποθαρρύνουν να αξιοποιήσετε τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης;

Ε:Το σύστημα που «έπεφτε» κυρίως στην αρχή..... και για να πω την αλήθεια πολλές φορές το μάθημα δεν μπορούσε να γίνει... αυτό με αποθάρρυνε πολλές φορές στην αρχή... επίσης η απουσία Η/Υ... μερικοί εκπαιδευόμενοι δεν έχουν υπολογιστή ή laptop και παρακολουθούσαν το μάθημα μέσω κινητού..οπότε αυτό με αποθαρρύνει ώστε να ανεβάσω υλικό που δεν μπορούν να διαχειριστούν με το κινητό.

-Θεωρείτε αναγκαία την επιμόρφωσή σας στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων για να μπορέσετε να αξιοποιήσετε επιτυχώς την Τηλεκπαίδευση, και αν ναι γιατί;

Ε:Δεν έχω επιμορφωθεί και καταλαβαίνω αμέσως τη διαφορά στον τρόπο διαχείρισης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης... και καταλαβαίνω πως είναι απαραίτητη για να μπορέσω σωστά να εφαρμόσω και να αξιοποιήσω όλες τις δυνατότητες της Τηλεκπαίδευσης.

-Ποια μορφή επιμόρφωσης προτιμάτε (εξ αποστάσεως και δια ζώσης; κ.ά.);

Ε: Προτιμώ την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην παρούσα φάση για ασφάλεια...

Ε:- Πόση θεωρείτε πως πρέπει να είναι η χρονική διάρκεια της επιμόρφωσης ώστε να μπορέσει να καλύψει όλες τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτών;

Ε: Δεν ξέρω αλλά επειδή παρακολούθησα το επιμορφωτικό πρόγραμμα «Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων» και η διάρκειά του ήταν 150 ώρες θεωρώ πως είναι αρκετές για ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα σχετικό με τις Νέες Τεχνολογίες.

- Θεωρείτε πως οι απόψεις σας για τη σημασία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Τηλεκπαίδευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων αναφορικά με τα μαθησιακά και

γνωστικά αποτελέσματα θα μεταβληθούν μετά την επιμόρφωσή σας ; Αν ναι, υπό ποια έννοια;

Ε:Οι απόψεις μου έχουν μεταβληθεί γιατί ήδη αντιμετωπίζω δυσκολίες λόγω της έλλειψης γνώσης της τεχνολογίας και των εκπαιδευτικών της προγραμμάτων... οπότε θεωρείται δεδομένο ότι μετά την επιμόρφωσή μου θα αναπτύξω άλλες δεξιότητες και θα μπορώ να διαχειρίζομαι τα «εργαλεία» καλύτερα για να βελτιώσω τη διδασκαλία μου και συνεπώς να αναβαθμίσω τις γνώσεις που θα παράσχω.

- Σας ευχαριστώ!

Ε: Παρακαλώ!

